

III

(Alte acte)

SPAȚIUL ECONOMIC EUROPEAN

Versiune publică ⁽¹⁾

DECIZIA NR. 244/12/COL A AUTORITĂȚII AELS DE SUPRAVEGHERE

din 27 iunie 2012

privind ajutorul de restructurare acordat în favoarea Íslandsbanki (Islanda)

Autoritatea AELS de Supraveghere („Autoritatea”),

AVÂND ÎN VEDERE Acordul privind Spațiul Economic European („Acordul privind SEE”), în special articolul 61 alineatul (3) litera (b) și Protocolul 26 la acesta,

AVÂND ÎN VEDERE Acordul între statele AELS privind instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție („Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție”), în special articolul 24,

AVÂND ÎN VEDERE Protocolul 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție („Protocolul 3”), în special articolul 1 alineatul (3) din partea I, articolul 7 alineatul (3) din partea a II-a și articolul 13 din partea a II-a,

întrucât:

I. DATE FACTUALE

1. PROCEDURĂ

- (1) În urma schimburilor informale de corespondență din octombrie 2008 și a adoptării la 6 octombrie de către Parlamentul islandez (Althingi) a Legii nr. 125/2008 privind Autoritatea pentru rambursările de trezorerie ca urmare a unor situații extraordinare pe piețele financiare etc. (denumită în continuare „ordonanța de urgență”), prin care statului islandez i s-au conferit competențe extinse de intervenție în sectorul bancar, președintele Autorității AELS de Supraveghere a trimis autorităților islandeze la 10 octombrie 2008 o scrisoare prin care le solicita acestora să notifice Autorității măsurile de ajutor de stat adoptate în temeiul ordonanței de urgență. Au urmat alte contacte și schimburi de corespondență periodice, inclusiv o scrisoare trimisă de către Autoritate la 18 iunie 2009 prin care se reamintea autorităților islandeze obligativitatea notificării tuturor măsurilor de ajutor de stat și a clauzei de standstill de la articolul 3 din Protocolul 3. În urma unor schimburi suplimentare de corespondență, ajutorul de stat acordat pentru restaurarea anumitor operațiuni ale Glitnir și pentru înființarea și capitalizarea noii bănci New Glitnir Bank (redenumită ulterior „Íslandsbanki”) a fost în cele din urmă notificat retrospectiv de către autoritățile islandeze la 15 septembrie 2010 ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Prezentul document este disponibil exclusiv în scop informativ. În prezenta versiune publică, au fost omise anumite informații pentru a nu divulga date cu caracter confidențial. Omisiunile sunt marcate cu [...] sau date încadrate de paranteze pătrate indicând o aproximare neconfidențială a cifrei relevante.

⁽²⁾ Pentru o descriere mai detaliată, a se vedea decizia de deschidere a procedurii, menționată la nota de subsol 3.

- (2) Prin scrisoarea din 15 decembrie 2010 ⁽³⁾, Autoritatea AELS de Supraveghere („Autoritatea”) a informat autoritățile islandeze cu privire la decizia sa de a iniția procedura prevăzută la articolul 1 alineatul (2) din partea I a Protocolului 3 cu privire la măsurile întreprinse de către statul islandez pentru restaurarea anumitor operațiuni ale (vechii) Glitnir Bank hf și pentru înființarea și capitalizarea New Glitnir Bank hf, redenumită în prezent Íslandsbanki („decizia de deschidere a procedurii”) ⁽⁴⁾. Autoritatea a solicitat, de asemenea, prezentarea unui plan detaliat de restructurare a Íslandsbanki în termen de șase luni.
- (3) Prin e-mailul din 24 martie 2011 ⁽⁵⁾, Autoritatea a primit din partea părților interesate o singură observație, care a fost transmisă autorităților islandeze la 25 mai 2011. Autoritățile islandeze nu au răspuns observației respective.
- (4) Prin scrisoarea din 31 martie 2011, autoritățile islandeze au prezentat un plan de restructurare a Íslandsbanki. Ca urmare a achiziționării Byr în noiembrie 2011, autoritățile islandeze au prezentat un nou plan de restructurare a Íslandsbanki la 22 februarie 2012 ⁽⁶⁾.
- (5) Autoritatea a solicitat informații cu privire la planul de restructurare la 11 iulie 2011 și la 13 februarie 2012. Autoritățile islandeze au răspuns cererilor de informații la 17 octombrie 2011 și 13 martie 2012. Versiunile finale ale angajamentelor au fost prezentate la 16 mai 2012 și 6 iunie 2012 ⁽⁷⁾.
- (6) În plus, reprezentanții Autorității s-au întâlnit cu autoritățile islandeze la 7 iunie 2011 și la 27-28 februarie 2012.

2. CONTEXT

- (7) În prezenta secțiune Autoritatea descrie evenimentele, faptele și evoluțiile economice, politice și în materie de reglementare legate de colapsul și reconstrucția sistemului financiar islandez din octombrie 2008 până în prezent care apar drept necesare pentru a stabili contextul în care se realizează evaluarea măsurilor de ajutor în cazul de față. Înainte de aceasta, Autoritatea va reaminti istoricul prăbușirii băncii Glitnir.

2.1. Colapsul Glitnir Bank

- (8) În septembrie 2008, o serie de instituții financiare globale importante au început să întâmpine dificultăți majore. În mijlocul turbulenței de pe piețele financiare globale și ca urmare a colapsului corporației Lehman Brothers din septembrie 2008, cele mai importante trei bănci comerciale din Islanda, care înregistraseră o creștere extraordinară în anii anteriori, s-au confruntat cu dificultăți în refinanțarea datoriei lor pe termen scurt și cu retrageri masive ale depozitelor. Lehman Brothers a recurs la protecția prevăzută de legea privind falimentul la 15 septembrie, iar în aceeași zi s-a anunțat faptul că Bank of America urma să preia Merrill Lynch.
- (9) În Regatul Unit, una dintre cele mai importante bănci, HBOS, urma să fie preluată de către Lloyds TSB. În acest timp, Glitnir se confrunta cu dificultăți majore în finanțarea activităților sale. A fost necesară anularea unei emisiuni de obligații din cauza lipsei de interes, o vânzare de active nu a fost finalizată, iar o bancă germană a refuzat să prelungească două credite estimate la 150 de milioane EUR. De asemenea, condițiile de pe piață s-au înrăutățit dramatic după prăbușirea corporației Lehman Brothers.

⁽³⁾ Decizia nr. 494/10/COL a Autorității de deschidere a procedurii oficiale de investigare cu privire la ajutorul de stat acordat pentru restaurarea anumitor operațiuni ale (vechii) Glitnir Bank hf și pentru înființarea și capitalizarea New Glitnir Bank hf (redenumită în prezent Íslandsbanki), JO C 41, 10.2.2011, p. 51 și suplimentul SEE la Jurnalul Oficial nr. 7, 10.2.2011, p. 50.

⁽⁴⁾ Informații suplimentare privind procedura care a condus la Decizia nr. 492/10/COL a Autorității sunt disponibile în secțiunea privind procedura din decizie.

⁽⁵⁾ Corectată de părțile interesate la 25 mai 2012.

⁽⁶⁾ A se vedea Decizia nr. 325/11/COL a Autorității privind achiziționarea Byr hf de către Íslandsbanki și prelungirea aprobării temporare a împrumutului subordonat acordat Byr hf, JO C 16, 19.1.2012, p. 10 și suplimentul SEE la Jurnalul Oficial nr. 3, 19.1.2012, p. 1.

⁽⁷⁾ Cu privire la situația concurențială din sectorul bancar islandez și posibilele remedieri ale concurenței, Autoritatea a cooperat cu Autoritatea islandeză în domeniul concurenței (ICA).

- (10) La 25 septembrie 2008, președintele Consiliului de administrație al Glitnir a contactat Banca Centrală a Islandei (BCI) pentru a o informa cu privire la faptul că, în urma returnării creditelor scadente în luna octombrie, banca se confrunta cu un deficit imediat de 600 de milioane EUR. La 29 septembrie s-a anunțat că guvernul Islandei va oferi băncii Glitnir 600 de milioane EUR în schimbul a 75 % din capitalurile proprii ale acesteia. Faptul că cei 600 de milioane EUR se ridicau la aproximativ un sfert din rezerva de valută a Islandei, iar Glitnir se confrunta deja cu probleme de refinanțare de ceva timp având, conform datelor făcute publice, o datorie estimată la 1,4 miliarde EUR care urma să fie plătită în următoarele șase luni, indica însă că propunerea nu era credibilă ⁽⁸⁾. Astfel cum s-a dovedit ulterior, valoarea acțiunilor emise de Glitnir s-a prăbușit de la peste 200 de miliarde ISK la 26 de miliarde ISK într-o singură zi.
- (11) Băncile islandeze s-au confruntat cu retrageri masive ale depozitelor nu doar în străinătate, ci și în Islanda. Retragerile la nivel național au fost atât de masive încât la un moment dat băncile islandeze și BCI erau pe punctul de a se confrunta cu o lipsă de numerar. La 30 septembrie 2008, agenția de credit Moody's a diminuat ratingul de credit al Glitnir, fapt care a determinat obligații de plată pentru împrumuturi suplimentare. Au urmat, de asemenea, apeluri în marjă în valoare de peste 1 miliard de EUR. La 7 octombrie 2008, băncii Glitnir i s-a solicitat să ceară Autorității de supraveghere financiară din Islanda să fie luată sub controlul acesteia ⁽⁹⁾.

2.2. Criza financiară și cauzele majore ale prăbușirii băncilor islandeze

- (12) În notificarea acestora cu privire la ajutorul acordat New Glitnir Bank (ulterior Íslandsbanki), autoritățile islandeze au explicat că motivele care au stat la baza colapsului sectorului bancar islandez și necesitatea intervenției acestora erau identificate în detaliu într-un raport pregătit de către o Comisie specială de investigare (CSI) înființată de către Parlamentul islandez ⁽¹⁰⁾, a cărei misiune era de a investiga și analiza procesele care au condus la colapsul celor mai importante trei bănci. Autoritatea rezumă în cele ce urmează concluziile comisiei cu privire la cauzele cele mai relevante ale colapsului în cazul dispariției băncii Glitnir. Informațiile sunt extrase din capitolul 2 (Rezumat) și din capitolul 21 (Cauzele colapsului băncilor islandeze — Responsabilitate, greșeli și neglijență) din raportul CSI.
- (13) Reducerea globală a lichidităților de pe piețele financiare începută în 2007 a condus în cele din urmă la colapsul celor mai importante trei bănci islandeze ale căror operațiuni financiare deveniseră din ce în ce mai dependente de colectarea de fonduri prin intermediul piețelor internaționale. Motivele dispariției băncilor islandeze au fost însă complexe și numeroase. CSI a investigat motivele care au condus la colapsul celor mai importante trei bănci, notând faptul că majoritatea concluziilor erau aplicabile tuturor celor trei bănci, multe dintre acestea fiind interconectate. Cauzele prăbușirii legate de activitățile băncilor sunt prezentate succint în cele ce urmează.

O expansiune excesivă și nesustenabilă

- (14) CSI a concluzionat că, în anii care au condus la colaps, băncile și-au extins bilanțurile și portofoliile de creditare peste propria capacitate operațională și managerială. Activele combinate ale celor trei bănci au crescut exponențial de la 1,4 trilioane ISK ⁽¹¹⁾ în 2003 la 14,4 trilioane ISK la sfârșitul celui de-al doilea trimestru al anului 2008. În mod semnificativ, o mare parte din creșterea celor trei bănci s-a bazat pe acordarea de credite către părți străine, care a crescut substanțial în cursul anului 2007 ⁽¹²⁾, mai ales după declanșarea crizei internaționale a lichidităților.

⁽⁸⁾ A se vedea raportul Comisiei speciale de investigare către Parlamentul Islandei, capitolul 2: Rezumatul concluziilor principale ale raportului, pagina 13, disponibil la adresa <http://sic.althingi.is/pdf/RNAvef-Kafli2Enska.pdf>.

⁽⁹⁾ Landsbanki a fost, de asemenea, plasată sub administrare judiciară în aceeași zi, iar banca Kaupthing a urmat după două zile, la 9.10.2008.

⁽¹⁰⁾ Membrii CSI au fost domnul Páll Hreinsson, judecător al Curții Supreme; domnul Tryggvi Gunnarsson, Ombudsmanul parlamentar al Islandei; și doamna Sigríður Benediktsdóttir, lector universitar doctor și director adjunct de departament în cadrul Universității Yale din SUA. Raportul este disponibil integral în limba islandeză la adresa: <http://rna.althingi.is/>, iar anumite părți din acestea traduse în limba engleză (inclusiv rezumatul și capitolul privind cauzele colapsului băncilor) sunt disponibile la adresa: <http://sic.althingi.is/>

⁽¹¹⁾ Coroana islandeză.

⁽¹²⁾ Acordarea de credite către părți străine a crescut cu 11,4 miliarde EUR de la 9,3 miliarde EUR la 20,7 miliarde EUR în șase luni.

Acest fapt a determinat CSI să concluzioneze că o mare parte din creșterea creditării a fost rezultatul împrumuturilor acordate întreprinderilor care au fost refuzate de alte bănci. Raportul a concluzionat, de asemenea, că operațiunile bancare inerent mai riscante au caracterizat din ce în ce mai frecvent activitățile băncilor, iar creșterea a contribuit la apariția problemelor.

Reducerea fondurilor disponibile pe piețele internaționale

- (15) O mare parte din creșterea băncilor a fost facilitată de accesul pe piețele financiare internaționale, de valorificarea ratingurilor de creditare bune și de accesul pe piețele europene prin intermediul Acordului privind SEE. Băncile islandeze au împrumutat 14 miliarde EUR de pe piețele titlurilor de creanță străine în 2005 în condiții relativ favorabile. Atunci când accesul pe piețele europene ale titlurilor de creanță a devenit mai limitat, băncile și-au finanțat activitățile de pe piețele americane, titlurile de creanță islandeze fiind incluse în obligațiuni garantate prin creanțe. În perioada anterioară colapsului, băncile se bazau din ce în ce mai mult pe împrumuturile pe termen scurt, care au condus la riscuri de refinanțare majore și, potrivit CSI, previzibile.

Gradul de îndatorare financiară a proprietarilor băncilor

- (16) În cazul fiecărei bănci importante din Islanda, principalii acționari se numărau printre cei mai mari debitori ⁽¹³⁾. Creditele acordate de către Glitnir principalilor acționari ai Baugur Group și părților asociate, în special FL Group, erau substanțiale. În primăvara anului 2007, a fost numit un nou consiliu de administrație al Glitnir, după ce Baugur și FL Group și-au crescut semnificativ participațiile în cadrul băncii. În ultima parte a anului 2007 și la începutul anului 2008, creditele acordate către Baugur și întreprinderilor afiliate ale acestora aproape s-au dublat, iar punctul maxim al creditării către grupul respectiv s-a ridicat la 80 % din capitalul propriu al băncii ⁽¹⁴⁾. Creșterea creditării către acționarii principali a avut loc în pofida faptului că Glitnir începea să se confrunte cu probleme legate de lichidități și refinanțare. CSI a fost de părere că anumiți acționari au avut un acces anormal de ușor la împrumuturi bancare în calitatea acestora de proprietari. Aceasta a concluzionat, de asemenea, că existau indicii clare că Baugur și FL Group au încercat să exercite o influență nejustificată asupra conducerii băncii și că limitele dintre interesele acționarilor majoritari și interesul băncii nu erau clare. Accentul pus pe acționarii majoritari a fost, prin urmare, în detrimentul celorlalți acționari și creditorii. Atunci când banca s-a prăbușit, împrumuturile sale curente către Grupul Baugur și întreprinderile afiliate era de aproximativ 2 miliarde EUR, aproape 70 % din capitalul său propriu. CSI a contestat, de asemenea, operarea fondurilor de pe piața monetară de către filialele băncilor care au investit masiv în titluri de valoare asociate acționarilor băncilor. Glitnir Funds, o filială a Glitnir, a împrumutat aproximativ 300 de milioane EUR Grupului Baugur și FL Group, investind 20 % din capitalul său total în titlurile acestora.

Concentrarea riscului

- (17) În ceea ce privește aspectul expunerii anormale în raport cu acționarii principali, CSI a concluzionat că portofoliul de active al băncii nu era suficient de diversificat. CSI a fost de părere că normele europene privind gradul mare de expunere au fost interpretate în sens restrâns, în special în cazul acționarilor, și că banca ar fi urmărit să le eludeze.

Capital propriu fragil

- (18) Deși rata de capital a Glitnir și a celorlalte două bănci importante din Islanda a fost mereu raportată ca fiind ușor mai ridicată decât suma minimă prevăzută prin lege, CSI a concluzionat că ratele de capital nu au reflectat în mod corect puterea financiară a băncilor. Acest fapt s-a datorat expunerii la risc a propriilor acțiuni ale băncii prin intermediul garanțiilor primare și al contractelor la termen bazate pe acțiuni. Capitalul social finanțat chiar de către întreprinderi, numit de către CSI „capital propriu fragil” ⁽¹⁵⁾, a reprezentat peste 25 % din capitalul propriu al băncilor (sau peste 50 % dacă acesta este evaluat în raport cu componenta de bază a capitalului, și anume capitalul propriu minus activele necorporale). La acestea s-au adăugat probleme cauzate de riscul la care erau expuse băncile prin faptul că fiecare deținea acțiunile celeilalte. Până la mijlocul anului 2008, finanțarea

⁽¹³⁾ Capitolul 21.2.1.2 (pagina 6) din raport.

⁽¹⁴⁾ Poziția a fost agravată și mai mult de către creditorii străini ai principalelor întreprinderi de investiții islandeze care realizau apeluri în marjă ca urmare a valorilor colaterale reduse, fapt care a condus la preluarea finanțării de către cele mai importante trei bănci pentru ca băncile străine să poată fi rambursate.

⁽¹⁵⁾ Capitolul 21.2.1.4 din raport.

directă de către bănci a propriilor acțiuni, precum și finanțarea încrucișată a acțiunilor celorlalte două bănci s-a ridicat la aproximativ 400 de miliarde ISK, aproape 70 % din componenta de bază a capitalului. Potrivit CSI, extinderea finanțării capitalului propriu prin împrumuturi în cadrul sistemului era de o asemenea amploare încât stabilitatea sistemului era amenințată. Băncile dețineau o parte substanțială din propriile acțiuni drept garanție pentru creditare, prin urmare, pe măsură ce prețul acțiunilor a scăzut, a scăzut și calitatea portofoliului de credite al acestora. Acest fapt a afectat performanța băncilor și a pus o presiune suplimentară pe scăderea prețurilor acțiunilor acestora; ca răspuns la această situație (a presupus CSI pe baza informațiilor avute la dispoziție), băncile au încercat să creeze în mod artificial o cerere nefirească îndreptată spre propriile lor acțiuni.

Dimensiunea băncilor

- (19) În 2001 bilanțurile celor mai importante trei bănci (colectiv) se ridicau la puțin peste valoarea anuală a produsului intern brut (PIB) al Islandei. Până la sfârșitul anului 2007 băncile se extinseseră la nivel internațional și dețineau active care valorau de nouă ori PIB-ul Islandei. Raportul CSI notează că, până în 2006, observatorii comentau faptul că sistemul bancar depășise capacitatea BCI și se îndoiau că aceasta ar putea îndeplini rolul de creditor de ultimă instanță. Până la sfârșitul anului 2007 datoriile pe termen scurt ale Islandei (cauzate în principal de finanțarea băncilor) erau de cincisprezece ori mai mari decât rezervele valutare, iar depozitele străine în cele trei bănci erau, de asemenea, de opt ori mai mari decât rezervele valutare. Fondul islandez de garantare a depunătorilor și investitorilor deținea resurse minimale comparativ cu depozitele bancare pe care trebuia să le garanteze. Potrivit CSI, acești factori au condus la vulnerabilitatea Islandei în situația unor retrageri masive a depozitelor.

Creșterea bruscă a băncilor comparativ cu infrastructura de reglementare și cea financiară

- (20) CSI a concluzionat că organismele de supraveghere relevante din Islanda nu au avut credibilitatea necesară în absența unui creditor de ultimă instanță cu resurse suficiente. Raportul concluzionează că FME și BCI nu au deținut expertiza și experiența pentru a reglementa bănci aflate în situații economice dificile, dar că acestea ar fi putut adopta măsuri pentru a reduce nivelul de risc suportat de către bănci. FME, de exemplu, nu a crescut proporțional cu băncile, iar practicile autorității de reglementare nu au ținut pasul cu dezvoltarea rapidă a operațiunilor bancare. De asemenea, raportul este critic la adresa guvernului, concluzionând că autoritățile ar fi trebuit să ia măsuri pentru a reduce posibilul impact al băncilor asupra economiei prin reducerea dimensiunii acestora sau solicitând ca una sau mai multe bănci să-și transfere sediul social în străinătate ⁽¹⁶⁾.

Dezechilibrul și expansiunea excesivă a economiei Islandei în ansamblu

- (21) Raportul CSI face trimitere la evenimente care privesc economia la scară mai largă și care au avut, de asemenea, un impact asupra dezvoltării rapide a băncilor, contribuind la dezechilibrul în termeni de extindere și influență dintre sectorul serviciilor financiare și restul economiei. Raportul a concluzionat că politicile guvernamentale (în special politica fiscală) au contribuit cel mai probabil la expansiunea excesivă și la dezechilibrul și că politica monetară a BCI nu a fost suficient de restrictivă. Raportul se referă, de asemenea, la relaxarea normelor de creditare ale Fondului islandez de finanțare a locuințelor ca fiind „una dintre cele mai grave erori în gestionarea monetară și fiscală făcute în perioada care a dus la colapsul băncilor” ⁽¹⁷⁾. Raportul critică, de asemenea, ușurința cu care băncile au putut lua împrumuturi de la BCI, stocul de împrumuturi colaterale pe termen scurt al BCI crescând de la 30 de miliarde ISK în toamna anului 2005 la 500 de miliarde ISK până la începutul lunii octombrie 2008.

⁽¹⁶⁾ De fapt, politica afirmată a guvernului de coaliție de la vremea respectivă a fost aceea de a încuraja o mai mare dezvoltare și de a stimula băncile pentru a-și menține sediile sociale în Islanda.

⁽¹⁷⁾ Capitolul 2 pagina 5 din raport.

Coroana islandeză, dezechilibrele externe și marjele swap-urilor pe riscul de credit

- (22) Raportul notează că în 2006 valoarea coroanei islandeze era excesiv de ridicată, deficitul conturilor curente islandeze depășea 16 % din PIB, iar pasivele în monedă străină minus activele se ridicau aproape la valoarea anuală a PIB-ului. Elementele premergătoare ale unei crize financiare erau instalate. Până la sfârșitul anului 2007 coroana se afla în proces de depreciere, iar marjele swap-urilor pe riscul de credit cu privire la Islanda și bănci au crescut exponențial.

2.3. Măsurile adoptate în vederea reconstrucției sectorului bancar

- (23) Ca urmare a colapsului celor mai importante trei bănci comerciale în octombrie 2008 (inclusiv Glitnir), autoritățile islandeze s-au confruntat cu provocarea fără precedent de a proteja continuitatea operațiunilor bancare în Islanda ⁽¹⁸⁾. Politica urmată de guvernul islandez este prevăzută în principal de ordonanța de urgență ⁽¹⁹⁾ adoptată de Parlamentul Islandei la 6 octombrie 2008. Legea conferă competențe extraordinare FME de a prelua controlul întreprinderilor financiare și de a dispune de activele și de pasivele acestora în consecință. Ministrul de finanțe a fost autorizat, în numele Trezoreriei, să elibereze fonduri în vederea înființării de noi întreprinderi financiare. Mai mult, în cazul procedurilor de faliment al întreprinderilor financiare, depozitele urmau să fie prioritare în raport cu alte cereri. Guvernul a declarat că depozitele în băncile naționale comerciale și cele de economii, precum și în sucursalele acestora din Islanda vor fi complet protejate.
- (24) Prioritățile în materie de politică s-au axat inițial pe securizarea funcționării de bază a sistemului național bancar, de plăți și de decontare. În primele săptămâni după prăbușire, guvernul Islandei a pregătit, de asemenea, un program economic în colaborare cu Fondul Monetar Internațional (FMI), care a condus la aprobarea la 20 noiembrie 2008 a solicitării Islandei privind un acord de stand-by de doi ani cu Fondul care a inclus un împrumut în valoare de 2,1 miliarde USD de la FMI destinat consolidării rezervelor monetare ale Islandei. Împrumuturi adiționale de până la 3 miliarde USD au fost garantate de alte țări nordice, precum și de o serie de parteneri comerciali. Din împrumutul de la FMI, 827 de milioane USD au fost puse la dispoziție imediat, suma rămasă fiind plătită în opt tranșe egale, sub rezerva evaluării trimestriale a programului.
- (25) Programul FMI a fost un program de stabilizare extins axat pe trei obiective cheie. Primul a fost legat de stabilizarea și restabilirea încrederii în moneda națională încât să se limiteze impactul negativ al crizei asupra economiei. Măsurile au inclus introducerea de controale asupra circulației capitalurilor destinate limitării exodului de capital. În al doilea rând, programul a inclus o strategie globală de restructurare a băncilor care viza în cele din urmă reconstruirea unui sistem financiar viabil în Islanda, precum și păstrarea relațiilor financiare internaționale ale țării. Printre obiectivele subiacente se numărau garantarea unei evaluări corecte a activelor băncilor, maximizarea recuperării activelor și consolidarea practicilor de supraveghere. În al treilea rând, programul a vizat garantarea unor finanțe publice durabile prin limitarea socializării pierderilor în băncile falimentare și implementarea unui program de consolidare fiscală pe termen mediu.
- (26) Autoritățile islandeze au subliniat că, datorită circumstanțelor excepționale legate de extinderea sistemului bancar în raport cu capacitatea financiară a Trezoreriei, opțiunile de politică aflate la dispoziția autorităților erau limitate. Soluțiile pentru care s-a optat au fost, prin urmare, în multe aspecte diferite de măsurile luate de guvernele altor țări confruntate cu amenințări la adresa stabilității financiare.

⁽¹⁸⁾ Pentru mai multe detalii cu privire la măsurile luate de către autoritățile islandeze, se vedea raportul ministrului de finanțe către Parlament cu privire la salvarea băncilor comerciale din mai 2011 (Skýrsla fjármálaráðherra um endurreisn viðskiptabankanna), disponibil la adresa <http://www.althingi.is/altxt/-139/s/pdf/1213.pdf>

⁽¹⁹⁾ Legea nr. 125/2008 privind autoritatea pentru rambursările de trezorerie ca urmare a unor situații extraordinare pe piețele financiare etc.

- (27) În baza ordonanței de urgență, cele mai importante trei bănci comerciale, Glitnir Bank, Landsbanki Íslands și Kaupthing Bank, au fost împărțite în bănci „vechi” și „noi”. Ministrul de finanțe a identificat trei societăți cu răspundere limitată care să preia operațiunile interne ale vechilor bănci și a numit consilii de administrație. FME a preluat controlul vechilor bănci, a alocat în esență activele și pasivele lor interne (depozitele) noilor bănci, care au continuat operațiunile bancare în Islanda, în timp ce vechile bănci au fost puse sub supravegherea comitetelor de administrare provizorii ⁽²⁰⁾. Activele și pasivele străine au fost plasate în principal în vechile bănci, care au făcut apoi obiectul procedurilor de lichidare și a încheierii ulterioare a tuturor operațiunilor externe ⁽²¹⁾.
- (28) În bilanțurile provizorii de deschidere ale celor trei bănci noi din 14 noiembrie 2008 s-a estimat că valoarea activelor totale combinate ale celor trei bănci se va ridica la 2 886 de miliarde ISK cu un capital care urma să fie furnizat de către stat în valoare de 385 de miliarde ISK. Valoarea totală a obligațiunilor emise de noile bănci în favoarea vechilor bănci sub formă de plată pentru valoarea activelor transferate peste pasive a fost estimată la 1 153 de miliarde ISK. FME a desemnat Deloitte LLP pentru realizarea evaluărilor valorii activelor și pasivelor transferate. În cursul procesului, s-a constatat că evaluarea independentă nu va genera valori fixe ale activelor nete transferate ci estimări între anumite intervale. De asemenea, a reieșit faptul că creditorii băncilor și-au exprimat dezacordul cu privire la procesul de evaluare, pe care l-au considerat ca nefiind imparțial, și s-au plâns de faptul că se aflau în incapacitatea de a-și proteja interesele. Aceste complicații au condus la o modificare a politicii de regularizare a conturilor între vechile și noile bănci, conform căreia, în loc să se bazeze pe evaluările realizate de către un expert independent, părțile aveau să încerce prin intermediul negocierilor să ajungă la acorduri cu privire la valoarea activelor nete transferate.
- (29) Era evident faptul că urma să fie dificil pentru părți să ajungă la acorduri cu privire la evaluări deoarece acestea făceau în mod clar obiectul a numeroase presupuneri cu privire la care era foarte probabil ca părțile să nu fie de acord. Statul a vizat obținerea de acorduri cu privire la evaluările de bază care să furnizeze un fundament solid pentru capitalizarea inițială a noilor bănci. Nivelul prețurilor activelor peste evaluarea de bază putea fi atribuit creditorilor sub forma obligațiunilor contingente sau a creșterii valorii capitalului social deoarece în cadrul negocierilor reieșise că atât comitetele de administrare provizorii ale Glitnir și Kaupthing, cât și mare parte a creditorilor acestora ar putea fi interesate de achiziționarea de participațiuni în noile bănci, iar acest lucru le-ar permite să beneficieze de posibilele mărimi ale valorii activelor transferate.
- (30) Capitalizarea completă a celor trei bănci noi și baza acordurilor cu creditorii băncilor vechi au fost anunțate la 20 iulie 2009. Guvernul, în calitate de unic proprietar al celor trei bănci noi, a încheiat acorduri-cadru cu comitetele de administrare provizorii ale vechilor bănci cu privire la modul în care se va realiza și plăți compensarea pentru transferul activelor nete către noile bănci. În ceea ce privește două dintre băncile noi, Íslandsbanki și New Kaupthing (denumită ulterior Arion Bank), acestea au inclus acorduri condiționate pentru vechile bănci de subscriere a participațiilor majoritare în capitalurile proprii ale noilor bănci.
- (31) În baza proiectelor de acord menționate mai sus, comitetele de administrare provizorii ale vechilor bănci au decis în octombrie 2009 (Glitnir) și în decembrie 2009 (Kaupthing Bank și Landsbanki Íslands) să-și exercite opțiunile negociate și să subscrie participațiunile în cadrul noilor bănci. La 18 decembrie 2009 guvernul a anunțat că reconstrucția băncii a fost finalizată și că au fost încheiate acorduri între autoritățile islandeze și noile bănci, pe de o parte, și comitetele de administrare provizorii ale Glitnir Bank, Landsbanki Íslands și Kaupthing Bank, în numele creditorilor acestora, pe de altă parte, cu privire la regularizările privind activele care au fost transferate de la vechile bănci la băncile noi, precum și că noile bănci erau finanțate integral la momentul respectiv.

⁽²⁰⁾ A se vedea, de asemenea, raportul anual al FME pentru anul 2009 (iulie 2008-iunie 2009), disponibil la adresa <http://en.fme.is/media/utgefird-efni/FME-Annual-Report-2009.pdf>

⁽²¹⁾ Alte preluări ale întreprinderilor financiare urmau să aibă loc. În martie 2009, FME a preluat controlul operațiunilor a trei întreprinderi financiare, Straumur-Burdaras, Reykjavik Savings Bank (SPRON) și Sparisjodabanki Íslands (Icebank), hotărând cedarea activelor și pasivelor întreprinderilor respective. Deși ulterior a fost aprobat un concordat cu creditorii Straumur, SPRON și Sparisjodabanki au făcut obiectul unor proceduri de lichidare. De asemenea, alte întreprinderi financiare au fost grav afectate de colapsul celor mai importante trei bănci comerciale și de incertitudinile predominante de pe piețele financiare, mai multe întreprinderi financiare fiind trecute în administrare publică în 2010. Astfel, FME a numit un consiliu de administrație provizoriu pentru VBS Investment Bank în martie 2010. În aprilie 2010, FME a preluat controlul Keflavík Savings Bank și al Byr Savings Bank, stabilind ca acțiunile acestora să fie preluate de noi întreprinderi financiare, SpKef Savings Bank și, respectiv, Byr hf. Deoarece condițiile financiare ale noilor întreprinderi s-au dovedit mai nefavorabile decât anticipate inițial, SpKef a fost ulterior fuzionată cu Landsbankinn, prin decizia FME, iar Byr hf. a fost fuzionată cu Íslandsbanki în urma unei licitații pentru acțiuni în cadrul Byr. De asemenea, autoritățile islandeze au fost chemate în 2009 să soluționeze dificultățile financiare ale Saga Capital Investment Bank, iar în 2011, cele ale Fondului de finanțare a locuințelor.

- (32) Astfel cum s-a dovedit ulterior, contribuția Trezoreriei la capitalul noilor bănci a fost redusă substanțial, de la 385 de miliarde ISK cât s-a dorit inițial la 135 de miliarde ISK sub formă de capital social, iar în cazul a două dintre cele trei bănci, Íslandsbanki și Arion Bank, aproximativ 55 de miliarde ISK de capital de rang 2 sub formă de împrumuturi subordonate sau un total de 190 de miliarde ISK. În plus, Trezoreria a oferit Íslandsbanki și Arion Bank o serie de facilități de lichiditate. Capitalul social oferit de vechile bănci noilor bănci s-a ridicat în total la aproximativ 156 de miliarde ISK. Prin urmare, capitalizarea totală a noilor bănci s-a ridicat la aproximativ 346 de miliarde ISK. Astfel, în loc să mențină controlul deplin al celor trei bănci, acordurile au prevăzut reducerea participațiilor deținute de stat la aproximativ 5 % în cazul Íslandsbanki, 13 % în cazul Arion Bank și 81 % în cazul Landsbankinn.
- (33) Deși preluarea a două dintre cele trei bănci de către creditorii vechilor bănci a soluționat probleme majore în vederea reconstruirii sectorului financiar și a stabilit o bază de capital mai solidă pentru noile bănci, existau în continuare numeroase deficiențe care trebuiau abordate. Din toamna anului 2009, băncile și-au concentrat în mare parte eforturile pe problemele interne, stabilind strategia de ansamblu pentru operațiunile acestora, în special restructurarea portofoliilor de credite, care reprezentau cel mai important factor de risc pentru operațiunile acestora și pentru viabilitatea pe termen lung. Procesul de restructurare a fost unul complex din cauza numeroșilor factori agravanți, inclusiv hotărârile Curții Supreme cu privire la ilegalitatea împrumuturilor acordate în ISK, dar indexate în valută. În ceea ce privește Íslandsbanki, în măsura în care sunt relevante pentru procesul de restructurare a acesteia, aceste aspecte sunt analizate în detaliu în cele ce urmează.

Mediul macroeconomic

- (34) Colapsul sistemului bancar din octombrie 2008 a provocat turbulențe economice majore. Dificultățile apărute în sistemul financiar al Islandei au fost însoțite de o prăbușire a încrederii în moneda națională. Coroana s-a depreciat considerabil în primul trimestru al anului 2008 și din nou în toamna aceluiași an înainte și după falimentul celor trei bănci comerciale. În ciuda controalelor asupra circulației capitalurilor impuse în toamna anului 2008, volatilitatea monedei a predominat în cursul anului 2009 ⁽²²⁾. Aceste turbulențe au determinat o recesiune gravă a economiei Islandei, cu o scădere a PIB-ului cu 6,8 % în 2009 și cu 4 % în 2010.
- (35) Printre implicațiile crizei economice s-a numărat, de asemenea, o creștere bruscă a ratei șomajului de la 1,6 % în 2008 la 8 % în 2009, creșterea inflației și o scădere dramatică a salariilor reale. Mai mult, s-a înregistrat o creștere acută a gradului de îndatorare a întreprinderilor și gospodăriilor, a procentului de credite neperformante din portofoliile de credite ale băncilor, precum și o preluare pe scară largă de către noile bănci a întreprinderilor aflate în dificultate financiară. În același timp, costurile fiscale ridicate ale restructurării sistemului bancar au condus la o creștere acută a deficitului fiscal și la o creștere semnificativă a datoriei publice.
- (36) În urma recesiunii severe, datele provizorii furnizate de Statisticile Islandei indică un moment de cotitură în a doua jumătate a anului 2011, iar pentru întregul an o creștere a PIB-ului cu 3,1 % comparativ cu anul precedent.
- (37) Creșterea economică din 2011 s-a datorat în mare parte creșterii cererii interne, în special o creștere cu 4 % a cheltuielilor de consum în gospodăriile private. Aceasta a fost susținută de creșteri ale salariilor și ale prestațiilor sociale, precum și de anumite inițiative de politică întreprinse în vederea facilitării sarcinii achitării datoriilor gospodăriilor, inclusiv o contribuție temporară pentru plata dobânzilor, înghețarea plăților la împrumuturi și rambursarea anticipată a depunerilor la fondurile de pensii private. Datele provizorii pentru 2011 indică, de asemenea, o creștere ușoară a investițiilor, însă de la un nivel deosebit de scăzut ⁽²³⁾. Consumul public a rămas la un nivel limitat în ultimii trei ani.
- (38) Datele macroeconomice generale maschează diferențe sectoriale mult mai importante. Pe lângă colapsul sectorului financiar, o contracție majoră s-a înregistrat în construcții și în multe alte activități interne legate de producție și servicii. Pe de altă parte, s-a înregistrat o creștere în anumite sectoare de export. Datorită ratei de schimb mici a coroanei și prețurilor relativ stabile în valută la produsele marine și la cele din aluminiu, veniturile din export au crescut în urma declanșării crizei economice, o situație similară înregistrându-se cu privire la turism și la alte

⁽²²⁾ Cu titlu de exemplu al amplitudinii acestei depreciări considerabile, media ratei lunare de schimb a euro în coroane islandeze a crescut de la 90,71 ISK în decembrie 2007 la 184,64 ISK în noiembrie 2009.

⁽²³⁾ În perioada 2009-2011, procentul de investiții din PIB a fost de doar 13-14 %.

exporturi de servicii. În același timp, importurile au scăzut dramatic, ducând temporar balanța comercială ⁽²⁴⁾ pe un surplus de aproximativ 10 % din PIB-ul pe anul 2010. Cu toate acestea, cu o cerere internă crescută în 2011, importurile au crescut din nou, conducând la un surplus comercial global mai mic, de 8,2 % din PIB.

- (39) Conform previziunilor Statisticilor Islandei pentru perioada 2012-2017, redresarea economică treptată va înregistra o creștere de 2,6 % în 2012. O rată de creștere similară este estimată pentru aceeași perioadă. Cu toate acestea, previziunile respective nu sunt lipsite de anumite incertitudini. Investițiile industriale la scară largă planificate ar putea fi din nou amânate. Condițiile comerciale ale Islandei ar fi afectate în mod negativ de o recesiune prelungită în principalele țări cu care aceasta realizează tranzacții comerciale, implicând o rată mai mică de creștere economică în Islanda. Un progres mai redus decât cel anticipat în abordarea gradului de îndatorare a întreprinderilor și gospodăriilor ar limita și mai mult cererea internă, precum și perspectivele de creștere a economiei. Creșterea ar putea fi amenințată, de asemenea, de instabilitatea constantă a prețurilor legată de volatilitatea monedei în contextul înlăturării controalelor asupra circulației capitalurilor.

2.4. Supraveghere financiară și îmbunătățiri ale cadrului de reglementare

- (40) Ulterior activității sale inițiale legate de înființarea noilor bănci și evaluarea valorii activelor nete transferate de la vechile bănci, FME a efectuat în primăvara anului 2009 un audit al noilor bănci și al planurilor de afaceri, al forței financiare și al cerințelor de capital ale acestora în cadrul unui așa-numit proiect de probare. Auditul a fost realizat cu asistența firmei internaționale de consultanță în domeniul managementului Oliver Wyman.
- (41) După finalizarea procesului menționat mai sus, FME a acordat băncilor licențe de funcționare sub rezerva respectării mai multor condiții. Având în vedere calitatea portofoliilor de active și incertitudinea economică anticipată, s-a considerat necesară stabilirea unor cerințe de capital mai mari decât valorile minime legale în cazul celor trei bănci. Prin urmare, FME a stabilit rata minimă de acoperire a capitalului (CAD) pentru cele trei bănci la 16 %, din care minim 12 % pentru rata de capital de rangul 1. Cerințele erau aplicabile timp de cel puțin trei ani, sub rezerva revizuirii acestora de către FME. De asemenea, au fost specificate condițiile de lichiditate prevăzând ca fondurile de lichiditate disponibile să se ridice în orice moment la minim 20 % din valoarea depozitelor și ca numerarul sau echivalentul de numerar să se ridice la cel puțin 5 % din valoarea depozitelor. Mai mult, au fost stabilite cerințe cu privire la alte aspecte precum restructurarea portofoliilor de credite, evaluarea riscurilor, guvernanța corporativă și proprietatea. Cerințe de capital comparabile au fost introduse, de asemenea, de către FME cu privire la alte întreprinderi financiare.
- (42) Programul de stabilizare economică stabilit în consultare cu FMI a prevăzut o revizuire a întregului cadru de reglementare a serviciilor financiare și de supraveghere pentru îmbunătățirea protecției împotriva unei viitoare crize financiare. Guvernul l-a invitat pe fostul director general al Autorității de supraveghere financiară a Finlandei, domnul Kaarlo Jännäri, să efectueze o evaluare a cadrului de reglementare existent și a practicilor de supraveghere. Printre îmbunătățirile propuse de domnul Jännäri s-a numărat crearea unui registru național de credite în cadrul FME pentru a diminua riscurile de credit a sistem. Raportul acestuia a sugerat, de asemenea, definirea unor norme mai exigente și o practică mai strictă privind expunerile mari și creditările aferente, precum și derularea unui număr mai mare de inspecții la fața locului pentru a verifica supravegherea în afara amplasamentului și rapoartele, mai ales cele privind riscul de credit, riscul de lichiditate și riscul de schimb valutar. S-a recomandat, de asemenea, revizuirea și îmbunătățirea sistemului de garantare a depozitelor, urmând îndeaproape evoluțiile din cadrul UE.
- (43) Ulterior, guvernul a înaintat un proiect de lege în Althingi, bazat, printre altele, pe propunerile făcute de Jännäri, precum și pe modificările aduse începând cu anul 2009 la legislația SEE privind activitățile financiare, proiect care a fost adoptat și a intrat în vigoare la 1 iulie 2010 ca Legea nr. 75/2010. Prin noua lege au fost aduse modificări substanțiale la Legea privind întreprinderile financiare. Ulterior au fost introduse o serie de modificări suplimentare la Legea privind întreprinderile financiare, precum și cu privire la reglementarea și supravegherea serviciilor financiare. Modificările normative în cauză sunt prezentate în detaliu în anexă.

⁽²⁴⁾ Balanța comercială se referă la diferența în ceea ce privește câștigurile dintre exporturile și importurile de bunuri și servicii. Aceasta nu include balanța privind venitul primar din străinătate care a fost negativ în anii anteriori, mai ales începând cu anul 2008. Aceasta implică faptul că, în pofida surplusului din balanța comercială, contul curent global al Islandei a fost negativ în ultimii ani, deși s-a aflat pe un trend descendent acut începând cu anul 2009.

2.5. Principalele provocări viitoare ⁽²⁵⁾

- (44) În pofida realizărilor majore în ceea ce privește reconstrucția sectorului financiar, Islanda se confruntă în continuare cu repercusiunile crizei financiare și monetare din toamna anului 2008. Criza financiară a evidențiat mai multe vicii și deficiențe ale sistemului financiar care trebuie abordate dacă se dorește restabilirea încrederii publice. Este evident că Islanda — la fel ca multe alte țări lovite puternic de criza financiară — se confruntă cu numeroase provocări în adaptarea cadrului legal și de funcționare al serviciilor financiare în vederea susținerii unui sistem financiar viabil și eficient în viitor și a reducerii, pe cât de mult posibil, a riscului de reapariție a unor șocuri sistematice ulterioare.
- (45) Provocările imediate cu care se confruntă întreprinderile financiare islandeze sunt legate de faptul că băncile funcționează într-un mediu protejat, cu controale asupra circulației capitalurilor și o garantare globală a depozitelor. În prezent, băncile trebuie să se pregătească să opereze într-un mediu mai expus în momentul în care controalele asupra capitalurilor vor fi înlăturate, iar garantarea depozitelor va reveni la dispozițiile stabilite în directivele UE/SEE relevante ⁽²⁶⁾. Autoritățile islandeze au subliniat că introducerea de noi norme în acest sens trebuie efectuată cu prudență extremă.
- (46) O altă provocare majoră o reprezintă necesitatea de a adapta și mai mult cadrul legal și de reglementare în vederea susținerii unui sistem financiar solid și eficient care să fie, de asemenea, coerent cu evoluțiile legislației SEE și ale celei internaționale ⁽²⁷⁾.

2.6. Situația concurenței în sectorul financiar islandez

- (47) Conform informațiilor recente din partea autorităților islandeze ⁽²⁸⁾, concurența pe piața financiară s-a modificat radical de la colapsul bancar. Numărul întreprinderilor financiare a scăzut deoarece mai multe bănci de economii, bănci comerciale și creditori specializați fie se află în procedură de lichidare, fie au fuzionat cu alte întreprinderi ⁽²⁹⁾. Numărul întreprinderilor financiare se află în continuare în scădere, cel mai recent prin fuziunile dintre Landsbankinn și SpKef în martie 2011, dintre Íslandsbanki și Byr în decembrie 2011 și dintre Landsbankinn și Svarfdaelir Savings Bank, aprobată de către Autoritate la 20 iunie 2012 prin Decizia nr. 226/12/COL. Odată cu

⁽²⁵⁾ Cu privire la acest subiect, a se vedea, de exemplu, raportul ministrului afacerilor economice către Althingi din martie 2012, *Future Structure of the Icelandic Financial System* [Viitoarea structură a sistemului financiar islandez]. Conform ministerului, raportul este văzut ca un catalizator pentru o discuție informată asupra acestui subiect important deoarece nu prezintă propuneri formulate complet ci stabilește principalele aspecte și imaginea de ansamblu cu trimitere la evoluțiile internaționale. Raportul este disponibil la adresa <http://eng.efnahagsraduneyti.is/media/Acrobat/Future-Structure.pdf>.

⁽²⁶⁾ Readucerea garantării depozitelor la condiții normale nu se referă doar la eliminarea statului care sprijină astfel de garanții, ci și la revizuirea dispozițiilor ordonanței de urgență conform căreia depozitele care beneficiază de garantare prin lege au prioritate în procedura de lichidare a unei întreprinderi financiare. Aceasta înseamnă o garanție substanțială pentru deponenți, cu atât mai mult cu cât colapsul bancar din 2008 este încă proaspăt în memoria colectivă. Pe de altă parte, dispoziția poate reprezenta un handicap pentru bănci în diversificarea acordurilor de finanțare ale acestora.

⁽²⁷⁾ A se vedea capitolul 9 din raportul ministrului afacerilor economice menționat la nota de subsol 25. La momentul prezentării raportului, ministrul afacerilor economice a numit, de asemenea, un grup de experți bancari, cu participarea unor experți străini pentru a formula propuneri privind un cadru legal și de reglementare global pentru piața financiară din Islanda pe ansamblu. Conform aceluiași raport, autoritățile islandeze preconizează, de asemenea, să analizeze alte opțiuni viitoare, inclusiv posibila separare a activităților bancare de investiții și a celor comerciale, adoptarea unei legi privind stabilitatea financiară și o posibilă modificare a distribuției competențelor organismelor de reglementare a serviciilor financiare. Este evident, de asemenea, din declarațiile autorităților islandeze că o revizuire a cadrului de politică monetară rămâne pe agendă indiferent de posibilitatea ca Islanda să devină sau nu membră a Uniunii Europene, alături de alte mijloace posibile de îmbunătățire a gestionării economice, garantându-se faptul că autoritățile de reglementare „nu sunt împiedicate de copaci să vadă pădurea” și aplică în mod eficient cele mai adecvate instrumente macro-prudențiale.

⁽²⁸⁾ A se vedea capitolul 6 din raportul ministrului afacerilor economice către Althingi, *The Future Structure of the Icelandic Financial System* [Viitoarea structură a sistemului financiar islandez], disponibil la adresa <http://eng.efnahagsraduneyti.is/publications/news/nr/3559>

⁽²⁹⁾ Din toamna anului 2008, mai multe întreprinderi financiare au dispărut de pe piață (pe lângă „vechile” mari bănci comerciale, Glitnir, Kaupthing și Landsbanki): Sparisjóðabanki Íslands (anterior Icebank), Reykjavik Savings Bank (SPRON), Sparisjóður Mýrasýslu (Myrasýsla Savings Bank, SPM), VBS Investment Bank și Askar Capital Investment Bank. Operațiunile Straumur-Burdaras Investment Bank și Saga Capital Investment Bank au scăzut, de asemenea, semnificativ.

reducerea numărului de întreprinderi financiare și preluarea de către băncile mari a depozitelor băncilor pe punctul de a fi închise, concentrația de pe piața internă a crescut. Prezența la nivel general a noilor bănci pe piețele financiare din cadrul SEE este, pe de altă parte, mult mai mică decât cea a predecesoarelor acestora deoarece operațiunile bancare internaționale au fost închise.

- (48) În plus, piața internă s-a redus considerabil deoarece o serie de sub-piețe au dispărut sau au scăzut considerabil. Dispariția aproape totală a pieței de valori și introducerea controalelor asupra circulației capitalurilor au redus operațiunile pe piețele monetare și de valori și au avut drept rezultat opțiuni de investiție limitate. Cu investiții în economie la cel mai scăzut nivel înregistrat vreodată și un grad general ridicat de îndatorare a întreprinderilor și gospodăriilor, cererea de credite este scăzută. De la momentul colapsului, băncile și-au concentrat eforturile pe aspecte interne și pe restructurarea portofoliilor lor de credite, precum și pe restructurarea câtorva dintre clienții corporatiști importanți ai acestora.
- (49) Anterior crizei financiare, băncile de economii dețineau colectiv o cotă de piață de aproximativ 20-25 % din depozite. Procentul a scăzut în prezent la aproximativ 2-4 %. Cotele de piață pierdute de băncile de economii și de cele comerciale existente pe piață au fost câștigate de cele trei bănci comerciale importante, Arion Bank, Íslandsbanki și Landsbanki. Împreună, cele trei bănci mari dețin în prezent aproximativ 90-95 % din piață față de 60-75 % anterior, iar cota de piață a Landsbankinn este nesemnificativ mai ridicată. Pe lângă cele 10 bănci de economii regionale, care reprezintă în prezent aproximativ 24 % din piață, singurul jucător rămas pe piață este MP Bank ⁽³⁰⁾ restructurată, cu o cotă de piață de aproximativ 1-5 %.
- (50) Prin urmare, piața financiară islandeză are în mod clar o structură de oligopol, iar cele mai importante trei întreprinderi ar putea obține colectiv o poziție dominantă pe piață. Potrivit Autorității de concurență din Islanda (ICA), căreia Autoritatea i-a solicitat să se pronunțe cu privire la situația concurenței în Islanda și la posibilele soluții, există bariere importante la intrarea pe piața bancară islandeză. Acest fapt are efecte negative asupra concurenței. Există, de asemenea, o serie de impedimente pentru consumatorii care doresc să opteze pentru o altă bancă. În plus, autoritățile islandeze au recunoscut că riscurile de schimb valutar asociate monedei naționale mici și necotate, coroana islandeză, au limitat și mai mult concurența și au descurajat băncile și întreprinderile străine să intre pe piața islandeză.
- (51) Recent, ICA s-a axat pe o problemă specifică privind infrastructura informatică destinată operațiunilor bancare și cooperarea băncilor în acest sens. Acest aspect are legătură cu furnizorul, deținut în comun, de servicii informatice al instituțiilor financiare, *Reiknistofa bankanna* (Centrul de date al băncilor islandeze; RB). Acest aspect este relevant pentru evaluarea cazului de față și s-a numărat printre aspectele discutate de către Autoritate cu autoritățile și băncile islandeze.
- (52) RB este deținut în comun de către cele mai importante trei bănci islandeze, două bănci de economii, Icelandic Savings Bank Association și cei mai importanți trei operatori de plăți și carduri din Islanda. Landsbankinn deține 36,84 % din acțiunile RB, Íslandsbanki deține 29,48 %, iar Arion Bank 18,7 %. Împreună cele trei bănci comerciale dețin, prin urmare, 85,02 % din acțiunile RB. Clienții RB sunt proprietarii acestuia, Banca Centrală a Islandei și alte instituții financiare, precum și guvernul și entități publice. Cooperarea băncilor în domeniu este extensivă deoarece RB a dezvoltat sistemul de compensare și de regularizare din Islanda. Acesta furnizează, de asemenea, un număr de soluții bancare de bază care sunt soluții cu abordări multiple utilizate de majoritatea băncilor islandeze. În plus, RB operează un sistem de facturare și de plată electronică destinat întreprinderilor și consumatorilor.
- (53) Potrivit ICA, colapsul din 2008 a făcut băncile mici și cele de economii deosebit de vulnerabile. Pentru întreprinderile financiare mai mici, serviciile informatice solicitate erau de o importanță crucială deoarece acestea pot fi considerate drept una dintre barierele la intrarea pe piață a noilor participanți. Platforma pentru servicii

⁽³⁰⁾ La 11 aprilie 2011, un contract de vânzare a operațiunilor (vechii) MP Bank din Islanda și Lituania a fost aprobat în cadrul adunării acționarilor băncii, peste 40 de noi acționari investind 5,5 miliarde ISK în achiziționarea de noi acțiuni în cadrul băncii. Alte operațiuni ale vechii bănci au rămas la proprietarii anteriori și au fost transferate către o nouă entitate juridică, EA fjárfestingarfélag hf. Pentru mai multe detalii, a se vedea comunicatele de presă ale MP Bank din 11 aprilie 2011 disponibile la adresa <https://www.mp.is/um-mp-banka/utgefif-efni/frettir/nr/1511> și <https://www.mp.is/ummpbanka/utgefif-efni/frettir/nr/1510>

informatică a fost furnizată într-o mare măsură de către RB în ceea ce privește întreprinderile financiare mai mari și de către Teris în ceea ce privește băncile de economii și jucătorii pe piață mai mici. În urma închiderii a numeroase întreprinderi financiare mai mici în ultimii ani, Teris a pierdut un procent semnificativ din venitul acestuia, fapt care a condus în ianuarie 2012 la vânzarea câtorva dintre soluțiile sale informatice către RB. Potrivit RB și Teris, tranzacția a vizat, printre altele, garantarea furnizării continue de servicii informatice către întreprinderile financiare mai mici.

- (54) ICA a investigat două cazuri cu privire la RB. În primul rând, s-a evaluat dacă proprietatea în comun și cooperarea dintre bănci și alte întreprinderi financiare din forumul RB ar trebui considerate o încălcare a interdicției practicilor restrictive conform articolului 10 din Legea concurenței din Islanda. În al doilea rând, compatibilitatea achiziționării de către RB a activelor principale ale Teris este evaluată în temeiul dispozițiilor privind fuziunea din cadrul aceleiași legi. Cu toate acestea, în mai 2012 cele două cazuri au fost încheiate printr-o o înțelegere între RB și proprietarii acestuia, pe de o parte, și ICA, pe de altă parte ⁽³¹⁾.
- (55) Pe lângă preocupările menționate mai sus care se referă direct la piața financiară islandeză, ICA a subliniat, în special, necesitatea finalizării vânzării și restructurării societăților de exploatare ⁽³²⁾ fără întârzieri nejustificate. Numeroase societăți de exploatare au fost preluate de bănci (drept creditori ai întreprinderilor respective) datorită îndatorării excesive rezultate în urma prăbușirii economice din 2008. Potrivit ICA, se poate crea un conflict de interese atunci când băncile oferă servicii financiare unor întreprinderi și dețin în același timp întreprinderile respective. ICA consideră că deținerea directă și indirectă ⁽³³⁾ de către bănci este cea mai răspândită și cea mai periculoasă problemă în ceea ce privește concurența în urma crizei financiare deoarece aceasta afectează aproape fiecare întreprindere și industrie din Islanda. În opinia ICA, o restructurare mai rapidă a întreprinderilor ar îmbunătăți concurența pe piața financiară. Atunci când implicarea băncilor în restructurarea clienților corporativi ai acestora a făcut obiectul cerințelor de notificare în temeiul verificării naționale a fuziunii, ICA a stabilit deseori în acest sens condiții referitoare la deținerea de către bănci. Cu toate acestea, este dificilă identificarea unei soluții globale a problemei deoarece aceasta este legată în principal de efectul de levier puternic al sectorului de afaceri din Islanda.
- (56) În observațiile prezentate Autorității, cele trei bănci comerciale, Arion Bank, Íslandsbanki și Landsbankinn, au considerat toate că din toamna anului 2008 nu au avut loc modificări importante în condițiile de concurență pe piața financiară islandeză care ar trebui să genereze preocupări. Concurența efectivă a predominat pe piață, fără indicii ale unor înțelegeri secrete între cei trei cei mai mari jucători. În momentul examinării condițiilor de concurență pe piață, ICA a neglijat câțiva factori cheie, cum ar fi faptul că băncile străine au concurat de mult timp și concurează în continuare în mod activ cu băncile islandeze în ceea ce privește furnizarea de servicii financiare către clienții cei mai importanți precum întreprinderile cu activitate în domeniul exporturilor (activități de pescuit, industria mare consumatoare de energie etc.) și cele cu activitate la nivel de stat sau municipal.
- (57) Cu toate acestea, opinia respectivă este contrară celei exprimate în informațiile furnizate de autoritățile islandeze, astfel cum au fost prezentate în raportul menționat mai sus al ministrului afacerilor economice către Althingi, precum și în opiniile ICA. Mai mult, astfel cum se va arăta mai jos, Íslandsbanki a decis, în pofida câtorva rezerve privind analiza condițiilor de concurență, să propună o serie de angajamente pentru limitarea denaturării concurenței în legătură cu măsurile de ajutor în cauză. Angajamentele respective sunt prezentate în anexă.

⁽³¹⁾ Conform înțelegerii, RB și proprietarii acestuia au convenit asupra unui număr de angajamente destinate prevenirii denaturării concurenței rezultate din operațiunile RB și cooperarea dintre proprietarii acestuia. Angajamentele prevăd, între altele, ca RB să fie gestionat în condiții comerciale generale independent de proprietarii acestuia, iar majoritatea consiliului RB să fie formată din specialiști independenți de proprietari, accesul la sistemele și serviciile furnizate de RB să fie oferit pe bază nediscriminatorie, iar condițiile de prestare a serviciilor de către RB să fie aceleași indiferent dacă clientul este sau nu acționar al RB. Proprietarii existenți ai RB s-au angajat să ofere în mod regulat spre vânzare o parte din participațiile acestora în cadrul RB cu scopul facilitării achiziționării de acțiuni în cadrul RB de către întreprinderile nefinanciare. Astfel de invitații se fac cel puțin la fiecare doi ani până când cel puțin o treime din totalul acțiunilor RB sunt vândute unor părți altele decât acționarii actuali sau scoase la vânzare în cadrul unei oferte de acțiuni.

⁽³²⁾ ICA utilizează termenul de „întreprinderi operaționale” pentru participațiile băncii în societăți în mod normal nefinanciare pe care băncile le-au achiziționat în legătură cu restructurarea portofoliilor acestora de credite prin conversia creanțelor în acțiuni sau alte metode. În același mod, Autoritatea utilizează termenul de „întreprindere operațională” pentru întreprinderea din economia reală care nu aparține activității principale a băncii pe piețele financiare.

⁽³³⁾ În acest context, Autoritatea înțelege că proprietatea indirectă se referă la posibila influență și control al băncilor asupra întreprinderilor datorită gradului ridicat de îndatorare a acestora față de bănci.

3. DESCRIEREA MĂSURILOR

3.1. Beneficiarul

- (58) Astfel cum s-a descris mai sus, Glitnir s-a prăbușit în 2008, asemenea celorlalte două bănci comerciale importante islandeze. Pentru a garanta funcționarea continuă a sectorului bancar național, autoritățile islandeze au luat o serie de măsuri în vederea restaurării unora dintre operațiunile (vechii) Glitnir Bank hf, inclusiv înființarea și capitalizarea New Glitnir Bank hf (redenumită în prezent Íslandsbanki).

3.1.1. *Glitnir Bank*

- (59) Anterior crizei financiare din 2008, Glitnir Bank era a treia cea mai importantă bancă din Islanda. Chiar înainte de prăbușire, la sfârșitul lunii iunie 2008, bilanțul acesteia se ridica la 3 862 de miliarde ISK. Principalele piețe ale băncii erau în Islanda și Norvegia, unde aceasta oferea o gamă de servicii financiare, inclusiv servicii bancare pentru întreprinderi, servicii bancare de investiții, piețe de capital, administrarea investițiilor și servicii bancare cu amănuntul. De asemenea, Glitnir derula operațiuni în Finlanda, Suedia, Danemarca, UK, Luxemburg, SUA, Canada, China și Rusia. Aceasta deținea o serie de filiale, cele mai importante fiind: Glitnir AB (Suedia), Glitnir Bank Oyi (Finlanda), Glitnir Bank ASA (Norvegia), Glitnir Bank Luxembourg SA și Glitnir Asset Management Luxemburg. Extinderea la nivel internațional a băncii s-a bazat pe două sectoare specializate ale industriei: alimentele de origine marină și energia durabilă ⁽³⁴⁾. Acțiunile băncii erau listate la bursa islandeză OMX.

3.1.2. *Íslandsbanki*

- (60) Succesorul Glitnir, Íslandsbanki, este o bancă universală care oferă o gamă completă de servicii financiare către persoane fizice, gospodării, întreprinderi și investitori profesioniști în Islanda, specializându-se în două sectoare ale industriei: alimente de origine marină și energie geotermală. În urma fuziunii cu Byr, activele băncii se ridică în prezent la aproximativ 800 de miliarde ISK. Aceasta are circa 1 100 angajați și este a treia bancă din Islanda în ceea ce privește activele totale. Produsele și serviciile sale bancare sunt grupate în patru divizii: servicii bancare cu amănuntul, servicii bancare pentru întreprinderi, piețe, administrarea patrimoniului. Potrivit Íslandsbanki, aceasta are o cotă de piață cuprinsă între [20] și [40] % în toate sectoarele comerciale respective.

3.1.2.1. *Servicii bancare cu amănuntul — Islanda*

- (61) Divizia de servicii bancare cu amănuntul oferă servicii bancare destinate persoanelor fizice, gospodăriilor și întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri). Aceasta cuprinde rețeaua de sucursale a Íslandsbanki, divizia băncii de finanțare garantată cu active și o filială operată independent, Kreditkort, un emitent important de carduri de credit din Islanda.
- (62) Ultimele cifre disponibile arată că Íslandsbanki deține o cotă de piață de [$>$ 30] % în sectorul comerțului cu amănuntul.

3.1.2.2. *Servicii bancare pentru întreprinderi — Islanda*

- (63) Divizia de servicii bancare pentru întreprinderi (CB) oferă creditare și alte servicii de credit întreprinderilor mijlocii și mari din Islanda, denumite de regulă „cele mai mari 300 de întreprinderi”. Mai mult, o divizie de soluții pentru întreprinderi din cadrul CB gestionează și conduce procesul de restructurare a portofoliului de clienți corporativi mari aflați în dificultate.
- (64) Ultimele cifre disponibile arată că Íslandsbanki deține o cotă de piață de [$>$ 30] % pe piața serviciilor financiare pentru întreprinderi.

⁽³⁴⁾ Raportul anual al Glitnir pentru anul 2007, p. 40. Raportul este disponibil la adresa: http://tools.euroland.com/arhtml/is-isb/2007/ar_eng_2007/Situațiile_financiare_consolidate_ale_Glitnir_pentru_anul_2007_sunt_disponibile_la_adresa:_http://en.sff.is/media/auglysingar/Glitnir_-Annual_Report_2007.pdf

3.1.2.3. Piețe

- (65) Divizia de piețe oferă o gamă completă de servicii în ceea ce privește finanțele corporatiste, titlurile de valoare și produsele de pe piața valutară și monetară din Islanda, precum și consultanță cu privire la finanțele corporatiste în sectorul energiei geotermale și al alimentelor de origine marină din SUA.
- (66) Ultimele cifre disponibile arată că Íslandsbanki deține o cotă de piață de [> 5] % din piața de valori ⁽³⁵⁾, [> 20] % din piața de obligațiuni, [> 30] % din piața valutară (FX) și aproximativ [35-45] % din piața finanțelor corporatiste. ⁽³⁶⁾

3.1.2.4. Administrarea patrimoniului — VÍB

- (67) Divizia de administrare a patrimoniului oferă tuturor clienților servicii de vânzări instituționale, servicii bancare private (pentru clienții înstăriți) și servicii de investiții private (cu amănuntul) și fonduri aparținând terților. De asemenea, VÍB oferă servicii de administrare a fondurilor prin sucursala acesteia administrată și gestionată în mod independent, Íslandssjóðir hf.
- (68) Ultimele cifre disponibile arată că Íslandsbanki deține o cotă de piață de [> 30] % din vânzările corporatiste și instituționale, [> 30] % din serviciile de investiții cu amănuntul, [> 25] % din piețele de servicii bancare private, [> 35] % din piețele de administrare reciprocă a fondurilor și [> 15] % din piața serviciilor de pensie privată ⁽³⁷⁾.

3.2. Comparație între vechea bancă și noua bancă

3.2.1. Comparație între Glitnir și Íslandsbanki (2008)

Tabelul 1

Comparație între bilanțul de deschidere al Íslandsbanki și bilanțul Glitnir pentru primul semestru al anului 2008

	Íslandsbanki hf.	Glitnir banki hf.	
(ISK m)	15.10.2008	30.6.2008	Δ %
Cash and balances with Central Bank	53 829	37 550	43 %
Derivatives	0	278 404	- 100 %
Bonds and debt instruments	3 762	217 873	- 98 %
Shares and equity instruments	3 944	71 767	- 95 %
Securities used for hedging	0	162 332	- 100 %
Loans to banks	10 597	328 027	- 97 %
Loans to customers	482 536	2 548 164	- 81 %
Investments in associates	296	540	- 45 %
Investment property	1 589	5 539	- 71 %
Property and equipment	1 773	4 897	- 64 %
Intangible assets	107	63 218	- 100 %
Deferred tax assets	34	2 018	- 96 %
Non-current assets held for sale	1 894	908	109 %

⁽³⁵⁾ Íslandsbanki este a doua în ceea ce privește cota de piață listată la NASDAQ OMX ICE, o piață cu venit fix conform cifrei de afaceri pentru anul 2011.

⁽³⁶⁾ Cu toate acestea, deoarece majoritatea tranzacțiilor care determină cota de piață a băncii în acest sector comercial nu sunt raportate public, cifrele nu sunt decât cele mai bune estimări prezentate de către autoritățile islandeze.

⁽³⁷⁾ Cu toate acestea, deoarece majoritatea tranzacțiilor care determină cota de piață a băncii în acest sector comercial nu sunt raportate public, cifrele nu sunt decât cele mai bune estimări prezentate de către autoritățile islandeze.

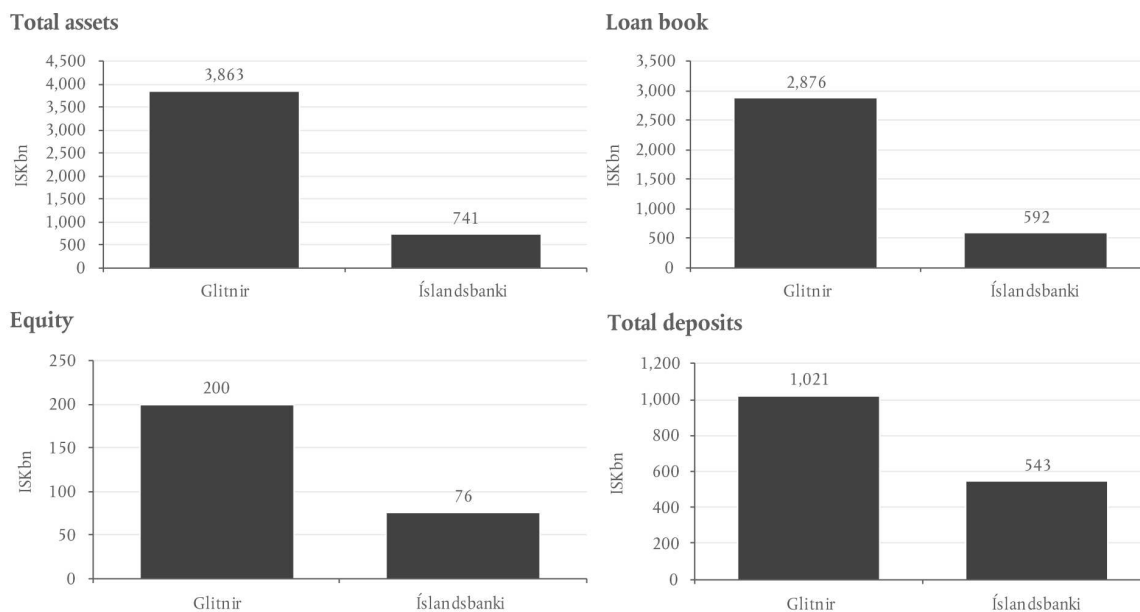
	Íslandsbanki hf.	Glitnir banki hf.	
(ISK m)	15.10.2008	30.6.2008	Δ %
Share subscription	64 225	0	100 %
Other assets	5 279	141 560	- 96 %
Total Assets	630 965	3 862 797	- 84 %
Short positions	0	23 312	- 100 %
Derivatives	0	109 903	- 100 %
Deposits from Central Bank & banks	134 303	311 775	- 57 %
Deposits from customers	361 302	709 584	- 49 %
Debt issued and other borrowed funds	53 808	2 241 976	- 98 %
Subordinated loans	103	145 902	- 100 %
Post-employment obligations	0	696	- 100 %
Current tax liabilities	34	812	- 96 %
Deferred tax liabilities	0	4 937	- 100 %
Non-current liabilities held for sale	1 285	0	100 %
Other liabilities	14 471	113 465	- 87 %
Total Liabilities and Equity	565 306	3 662 362	- 85 %
Share capital	10 000	14 547	- 32 %
Share premium	55 000	53 174	3 %
Other reserves		37 143	- 100 %
Retained earnings		94 744	- 100 %
Minority interest	660	727	- 9 %
Total Equity	68 030	200 435	- 66 %
Total Liabilities and Equity	630 965	3 862 797	- 84 %

- (69) Există diferențe majore între vechea bancă și noua bancă în ceea ce privește atât operațiunile, cât și amploarea acestora. Íslandsbanki este predominant o bancă națională fără operațiuni bancare autorizate peste mări, în timp ce Glitnir a fost o bancă internațională cu operațiuni în 11 țări. Íslandsbanki are patru segmente de activitate: servicii bancare comerciale/cu amănuntul, administrarea activelor, servicii bancare pentru întreprinderi și de investiții și trezorerie și piețe de capital, toate fiind concentrate pe piața internă. Mai exact, amploarea operațiunilor Íslandsbanki este considerabil mai mică decât în cazul Glitnir; bilanțul vechii bănci de 3 862 de miliarde ISK comparat cu cel al noii bănci de 631 de miliarde ISK indică o reducere de 84 %. O comparație între bilanțul vechii bănci din iunie 2008 cu bilanțul de deschidere al noii bănci poate fi consultată în tabelul 1 de mai sus.

- (70) Glitnir avea un mix de finanțare diversificat și era un important emitent de obligațiuni vândute în lumea întreagă. Íslandsbanki, dimpotrivă, se bazează în principal pe depozite pentru finanțare. Aceasta, împreună cu posibila incapacitate a băncii de a accesa surse de finanțare similare băncii predecesoare (pe termen scurt, cel puțin), limitează capacitatea băncii de a se dezvolta. Comparația prezentată în graficul 1 între indicatorii-cheie ai celor două bănci indică diferențe considerabile ⁽³⁸⁾:

Graficul 1

Íslandsbanki la înființare, comparativ cu Glitnir în anul 2008 (Q2), cifre selectate

- (71) Noua bancă are, de asemenea, un număr semnificativ mai mic de angajați. Media echivalentului de personal angajat cu normă întreagă de către Glitnir în primul semestru al anului 2008 a fost de 2 174 comparativ cu 1 110 în cazul Íslandsbanki (inclusiv sucursalele) în primul semestru al anului 2009, ceea ce înseamnă o diferență de 49 %. Cifrele din aceleași perioade referitoare la operațiunile interne indică doar că noua bancă are cu 242 mai puțini angajați decât Glitnir.

3.3. Temeiul juridic național pentru măsura de ajutor

— *Legea nr. 125/2008 privind Autoritatea pentru rambursările de trezorerie ca urmare a unor situații extraordinare pe piețele financiare etc., cunoscută sub denumirea de „ordonanța de urgență”*

- (72) Ordonanța de urgență a conferit FME autoritatea de a interveni „în situații extreme”, de a-și asuma atribuțiile adunărilor acționarilor și ale consiliilor de administrație ale instituțiilor financiare și de a decide cu privire la repartizarea activelor și pasivelor acestora. FME i s-a conferit, de asemenea, competența de a numi comitete de administrare provizorii pentru întreprinderile financiare preluate având competențele adunărilor acționarilor. În procedura de lichidare a instituțiilor, Legea acordă un statut prioritar creanțelor deponenților și schemelor de garantare a depozitelor. De asemenea, prin lege, ministerul islandez al finanțelor este autorizat să înființeze noi bănci. Ordonanța de urgență include modificări ale Legii nr. 161/2002 privind întreprinderile financiare, ale Legii nr. 87/1998 privind supravegherea oficială a activităților financiare, ale Legii nr. 98/1999 privind garantarea depozitelor și sistemul de compensare pentru investitori și ale Legii nr. 44/1998 privind locuințele.

— *Legea suplimentară privind bugetul de stat pentru 2008 (articolul 4)*

— *Legea bugetului de stat pentru 2009 (articolul 6)*

⁽³⁸⁾ Graficele se bazează pe cifrele din primul semestru al anului 2008, în cazul Glitnir, iar în cazul Íslandsbanki, pe cifrele din primul semestru al anului 2009.

3.4. Măsurile de ajutor

- (73) Intervenția autorităților islandeze în urma eșecului băncii Glitnir a fost descrisă mai sus și a fost prezentată în detaliu în decizia de deschidere. Esența intervențiilor poate fi rezumată astfel: FME a preluat controlul asupra Glitnir la 7 octombrie 2008, iar pasivele interne și activele interne (în marea lor majoritate) au fost transferate către noua bancă Glitnir. Vechea bancă/creditorii acesteia urmau să fie compensați pentru transfer primind suma aferentă diferenței dintre active și pasive. Deoarece stabilirea diferenței s-a dovedit dificilă și îndelungată, statul a furnizat o parte din capitalul inițial și s-a angajat să contribuie cu un capital suplimentar dacă va fi cazul. Ulterior acesta a capitalizat banca, înainte de încheierea în final a unui acord între stat și creditorii vechii bănci în luna octombrie care a condus la reducerea participării statului în cadrul băncii de la 100 % la 5 %. Autoritatea consideră această dată — 15 octombrie 2009 — ca marcând începutul perioadei de restructurare de cinci ani care va dura, prin urmare, până la 15 octombrie 2014.
- (74) Următoarea secțiune se limitează la descrierea aspectelor intervenției statului care constituie măsuri de ajutor relevante pentru evaluare în temeiul articolului 61 din Acordul privind SEE.

3.4.1. Capitalul de rangul 1

- (75) Statul a furnizat capital de rangul 1 de două ori — prima dată atunci când a fost înființată noua Glitnir, iar a doua oară atunci când a capitalizat complet banca (și retroactiv); a urmat un acord cu creditorii vechii bănci, conform căruia statul a reținut o participație de 5 % în cadrul băncii.

3.4.1.1. Capitalul inițial

- (76) În urma înființării noii bănci, Íslandsbanki, statul a oferit noii bănci suma de 775 de milioane ISK în numerar sub formă de capital inițial și în plus s-a angajat să contribuie cu până la 110 miliarde ISK la noua bancă în schimbul întregului capital propriu al acesteia. Prima sumă corespunde capitalului minim prevăzut de legislația islandeză pentru înființarea unei bănci. Cea de-a doua sumă a fost calculată ca reprezentând 10 % dintr-o evaluare inițială a extinderii probabile a bilanțului activelor ponderate în funcție de risc al băncii și a fost inclusă în bugetul de stat pentru 2009 ca alocare de fonduri guvernamentale în vederea abordării unor circumstanțe extraordinare de pe piețele financiare. Alocarea de capital a fost destinată să furnizeze o garanție adecvată a operabilității băncii până la soluționarea aspectelor legate de recapitalizarea finală a acesteia, inclusiv dimensiunea bilanțului său de deschidere pe baza unei evaluări a compensării datorate vechii bănci pentru activele transferate.

3.4.1.2. Injecție de capital și reținerea unei participații de 5 % ca parte a înțelegerii cu creditorii vechii bănci

- (77) La 20 iulie 2009, guvernul Islandei și comitetul de administrare provizoriu al Glitnir au încheiat un acord privind capitalizarea inițială a Íslandsbanki și baza de compensare datorată creditorilor Glitnir în schimbul transferului majorității activelor interne și depozitelor de la Glitnir ⁽³⁹⁾. În baza acordului, statul s-a angajat la 14 august 2009 să ofere Íslandsbanki un capital propriu adițional de 64,2 miliarde ISK, ceea ce a majorat capitalul propriu total al băncii la suma de 65 de miliarde ISK necesară pentru ca aceasta să îndeplinească cerința FME referitoare la un procent de capital de rang 1 de 12 %. Acordul prevedea două opțiuni posibile cu privire la plata activelor nete transferate și la participarea la capitalul propriu: fie ca Glitnir să subscrie pentru deținerea majorității acțiunilor în cadrul Íslandsbanki și să i se plătească activele transferate cu acțiuni în bancă, fie, în cazul necompletării subscrierii, să rămână în vigoare capitalizarea de către guvern, iar guvernul să dețină în continuare Íslandsbanki. Glitnir a avut la dispoziție un termen până la 30 septembrie 2009 pentru a se decide cu privire la opțiunea aleasă; termenul a fost ulterior prelungit până la 15 octombrie 2009. La 15 octombrie 2009 s-a anunțat decizia comitetului de administrare provizoriu al Glitnir, în numele creditorilor acesteia, de a prelua 95 % din capitalul social al Íslandsbanki sub formă de compensare pentru activele care au fost transferate de la vechea banca veche la banca nouă. Statul a reținut restul de 5 %.

⁽³⁹⁾ Modificări minore au fost aduse acordului la 31 iulie 2009, 14 august 2009 și 4 septembrie 2009, iar un acord final a fost semnat la 13 septembrie 2009.

- (78) Ca parte a înțelegerii, s-a convenit ca comitetul de administrare provizoriu (creditorii) să remunereze statul pentru întreaga dobândă aferentă investiției acestuia pe perioada în care guvernul a deținut banca cu suma de 8,3 miliarde ISK. Aceasta s-a ridicat la o rentabilitate de 12,8 %, calculată anual la 13,9 %, și a încheiat înțelegerea privind activele transferate de la Glitnir la Íslandsbanki în urma colapsului băncilor din octombrie 2008.

3.4.2. Contribuția cu capital de rang 2

- (79) La 15 octombrie 2009 guvernul a oferit, de asemenea, băncii un împrumut subordonat pentru a-i consolida capitalul propriu și poziția în ceea ce privește lichiditățile în vederea respectării cerințelor privind capitalul prevăzute de FME. Împrumutul subordonat este disponibil în euro și se ridică la 25 de miliarde ISK de capital de rang 2 sub forma unui instrument care stabilește ca Íslandsbanki să emită note subordonate negarantate. Durata notelor este de zece ani începând cu 30 decembrie 2009. Instrumentul prevede stimulente de ieșire integrate sub forma unei accelerări a dobânzii după cinci ani. Conform acordului, rata dobânzii pe an pentru primii cinci ani reprezintă 400 puncte de bază peste EURIBOR ⁽⁴⁰⁾, iar în perioada de la cinci la zece ani după încheierea acordului rata dobânzii pe an este de 500 puncte de bază peste EURIBOR.
- (80) Împreună cu măsurile de capital de rang 1 descrise mai sus, contribuția cu capital de rang 2 a garantat respectarea de către Íslandsbanki a cerinței de 16 % a FME privind adecvarea capitalului la 15 octombrie 2009.

3.4.3. Garantarea depozitelor

- (81) În vederea respectării Directivei 97/9/CE a Parlamentului European și al Consiliului din 3 martie 1997 privind sistemele de compensare pentru investitori ⁽⁴¹⁾ și a Directivei 94/19/CE a Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 1994 privind sistemele de garantare a depozitelor ⁽⁴²⁾, Islanda a adoptat Legea nr. 98/1999 privind sistemul de garantare a depozitelor și de compensare a investitorilor, prin care a înființat așa-numitul Fond de garantare a depunătorilor și investitorilor („TIF”), care a fost finanțat prin contribuții anuale ale băncilor, calculate în funcție de depozitele totale ale băncii respective.
- (82) Potrivit autorităților islandeze, pentru a oferi un grad mai ridicat de asigurare și de confort publicului general cu privire la siguranța depozitelor acestora în momentul declanșării crizei, măsurile guvernamentale de salvare a băncii din toamna anului 2008 au implicat, de asemenea, o susținere adițională de către stat a depozitelor în băncile naționale comerciale și de economii în afara domeniului de aplicare a Legii nr. 98/1999 de punere în aplicare a Directivei 94/19 privind garantarea depozitelor și a Directivei 97/9/CE privind compensarea investitorilor.
- (83) Un anunț făcut de Cancelaria Prim-Ministrului la 6 octombrie 2008 preciza că „Guvernul Islandei subliniază că depozitele făcute în băncile naționale comerciale și de economii și în filialele acestora din Islanda vor fi acoperite integral” ⁽⁴³⁾. Anunțul a fost repetat de către Cancelaria Prim-Ministrului actual în februarie și în decembrie 2009 ⁽⁴⁴⁾. Mai mult, s-a făcut referire la acesta într-o scrisoare de intenție trimisă de către guvernul islandez Fondului Monetar Internațional (și publicată pe website-ul Ministerului Afacerilor Economice și pe cel al FMI) la 7 aprilie 2010 (repetată într-o altă scrisoare de intenție din 13 septembrie 2010). Scrisoarea (semnată de

⁽⁴⁰⁾ Rata de pe piața interbancară europeană.

⁽⁴¹⁾ JO L 84, 26.3.1997, p. 22.

⁽⁴²⁾ JO L 135, 31.5.1994, p. 5.

⁽⁴³⁾ Traducerea în limba engleză a anunțului este disponibilă la adresa: <http://eng.forsætisraduneyti.is/news-and-articles/nr/3033>.

⁽⁴⁴⁾ <http://www.efnahagsraduneyti.is/frettir/frettatilkynningar/nr/2842>
<http://www.efnahagsraduneyti.is/frettir/frettatilkynningar/nr/3001>. Ministerul Afacerilor Economice a făcut, de asemenea, trimitere la aceasta într-un interviu acordat Viðskiptablaðið la 2.12.2010, pagina 8: „[Declarația] va fi retrasă în timp util. Nu intenționăm să menținem garanția nelimitată a depozitelor pe perioadă nedeterminată. Momentul când aceasta va fi retrasă depinde, cu toate acestea, de momentul în care vor intra în vigoare un sistem de depozite alternativ și eficient și un sistem financiar care să-și fi rezolvat complet problemele” (traducerea Autorității).

Prim-Ministrul Islandei, ministrul de finanțe, ministrul afacerilor economice și guvernatorul Băncii Naționale a Islandei — BCI) precizează că „În prezent, ne menținem angajamentul de a proteja integral depunătorii, dar, atunci când stabilitatea financiară va fi asigurată, intenționăm ridicarea graduală a acestei garanții globale” ⁽⁴⁵⁾. Mai mult, în secțiunea referitoare la garanțiile de stat din proiectul de lege pentru Legea bugetului de stat pentru anul 2011 se face trimitere într-o notă de subsol la declarația guvernului islandez potrivit căreia depozitele din băncile islandeze beneficiază de garanție de stat ⁽⁴⁶⁾.

- (84) O declarație recentă a actualului ministru al afacerilor economice, fost ministru al finanțelor (2009-2011), Steingrímur Sigfússon în cadrul unei dezbateri în Parlamentul islandez cu privire la costurile suportate de guvern în legătură cu preluarea SpKef de către Landsbankinn ilustrează și mai elocvent cele de mai sus. Potrivit ministrului, ar trebui să se țină cont în această privință de declarația statului din toamna anului 2008 referitoare la faptul că toate depozitele în băncile de economii și în cele comerciale sunt sigure și protejate. „De atunci activitățile în toate situațiile s-au bazat pe acest fapt (și anume, declarația) și, din nefericire, este corect că acestea (și anume, plățile datorate SpKef) vor fi una dintre cele mai mari note de plată achitate direct de către stat ca și costuri pentru garantarea depozitelor tuturor locuitorilor din Suðurnes ... și ale tuturor clienților SpKef's din Fiordurile de Vest și din partea de Vest și Nord-Vest ... Nu mă aștept ca cineva să fi crezut că depunătorii din zonele respective ar fi putut fi tratați diferit de alți locuitori astfel că statul nu a avut prea multe opțiuni cu privire la acest aspect” ⁽⁴⁷⁾.
- (85) Potrivit guvernului islandez, garantarea adițională a depozitelor va fi ridicată înainte de eliminarea completă a controalelor asupra circulației capitalurilor, care, potrivit autorităților islandeze, este prevăzută în prezent pentru sfârșitul anului 2013.

3.4.4. Facilitatea specială de lichiditate

- (86) În plus, ca o condiție pentru creditorii care achiziționează capital în cadrul noii bănci, guvernul islandez a încheiat un alt acord cu Íslandsbanki la 11 septembrie 2009, care urma să intre în vigoare în cazul în care comitetul de administrare provizoriu al Glitnir decidea să-și exercite opțiunea de a deveni acționarul principal al băncii ⁽⁴⁸⁾. Conform acordului, Ministerul de Finanțe se angajează să ofere cu împrumut obligațiuni guvernamentale de tip repo în schimbul unor active definite în mod specific cu respectarea termenilor și condițiilor prevăzute în acord până la o valoare de 25 de miliarde ISK.
- (87) Principalele clauze ale acordului în vederea furnizării de lichiditate sunt:

Valoarea maximă a împrumutului:	25 miliarde ISK
Durata:	până în septembrie 2012
Remunerare:	3,0 % pentru primele 8 miliarde ISK; 3,5 % pentru următoarele 8 miliarde ISK; 4,0 % pentru sumele care depășesc 16 miliarde ISK
Taxă:	Íslandsbanki trebuie să plătească 0,5 % din valoarea împrumutului de fiecare dată când sunt oferite noi titluri de valoare
Contragaranție:	Íslandsbanki trebuie să furnizeze o contragaranție pentru împrumutul valorilor de tezaur care poate fi constituită din active financiare în diferite forme.

⁽⁴⁵⁾ Alineatul relevant poate fi găsit în secțiunea 16 (pagina 6) din scrisoare: http://www.efnahagsraduneyti.is/media/Acrobat/Letter_of_Intent_2nd_review_-_o.pdf

⁽⁴⁶⁾ http://hamar.stjr.is/Fjarlagavafur-Hluti-II/GreinargerdirogRaedur/Fjarlagafurvarp/2011/Seinni_hluti/Kafli_8.htm [Mbl 10.6.2012].

⁽⁴⁷⁾ Traducere neoficială de către Autoritate a unei declarații raportate în Morgunblaðið (www.mbl.is) la 10 iunie 2012.

⁽⁴⁸⁾ De asemenea, a fost semnat un act adițional la 13.1.2010 și un nou acord a fost încheiat la 19.7.2010 ca răspuns la câteva observații prezentate de către FME.

- (88) Potrivit autorităților islandeze, facilitatea de lichiditate este necesară deoarece decizia creditorilor de a prelua proprietatea asupra Íslandsbanki a redus semnificativ numărul de active repo ale băncii și a amenințat capacitatea acesteia de a respecta cerințele de supraveghere referitoare la rezervele de lichiditate ⁽⁴⁹⁾. Potrivit autorităților islandeze, facilitatea este concepută ca o măsură adițională utilizabilă doar atunci când alte surse de lichiditate sunt insuficiente. Prețul și condițiile facilității conțin stimulente care vizează descurajarea utilizării acesteia în cazul în care există alte opțiuni disponibile. Până în prezent, facilitatea nu a fost niciodată activată.

3.4.5. Acordul de dare de titluri cu împrumut cu privire la Straumur

- (89) La 9 martie 2009, FME, acționând în virtutea autorității conferite acesteia prin ordonanța de urgență, a preluat competențele acționarilor Straumur-Burdaras Investment Bank hf. („Straumur”) și a numit un comitet de administrare provizoriu care să înlocuiască consiliul de administrație al acesteia ⁽⁵⁰⁾. După consultarea cu comitetul de administrare provizoriu, creditorii, BCI și Ministerul de Finanțe, la 17 martie 2009, FME a transferat pasivele aferente depozitelor de la Straumur către Íslandsbanki ⁽⁵¹⁾. În schimb, Straumur a emis o obligațiune garantată cu activele sale ca rambursare pentru asumarea obligațiilor pentru depozite. Obligațiunea a fost emisă la 3 aprilie 2009 pentru suma de 43 679 014 232 ISK până la 31 martie 2013. La obligațiune se calculează dobânzi la valoarea REIBOR ⁽⁵²⁾ plus 190 de puncte de bază în primele 12 luni anterior reducerii la valoarea REIBOR plus 100 de puncte de bază până la scadență. Simultan, Íslandsbanki și Ministerul de Finanțe au încheiat un acord de dare de titluri cu împrumut prin care guvernul se angaja în mod efectiv să furnizeze note guvernamentale repo sub formă de garanție pentru creanțele Straumur în schimbul cărora Íslandsbanki putea obține lichidități de la BCI în măsura în care lichiditățile respective erau necesare ca urmare a asumării de către Íslandsbanki a răspunderii pentru depozitele Straumur.
- (90) În cadrul acordului, Íslandsbanki s-a angajat să returneze statului cuantumul obligațiunilor de stat în valoare egală cu plățile primite de bancă conform obligațiunii emise de Straumur. Părțile au convenit, de asemenea, ca în cazul în care Íslandsbanki nu primește plata integrală conform obligațiunii și în cazul în care statul nu plătește creanța rămasă, Íslandsbanki să rețină obligațiunile de stat restante. Prin urmare, în esență, Íslandsbanki și-a asumat răspunderea pentru depozitele Straumur în schimbul unui număr echivalent de active garantate de stat.
- (91) Astfel cum s-a precizat mai sus, obligațiunea Straumur era scadentă la 31 martie 2013. Cu toate acestea, între timp obligațiunea a fost achitată integral, fără intervenția statului islandez.

3.4.6. Capitalizarea și achiziționarea Byr și facilitatea de împrumut subordonat acordată băncii Byr

- (92) Astfel cum s-a descris în detaliu în Decizia nr. 126/11/COL din 13 aprilie 2011 („decizia privind Byr”), guvernul islandez a acordat ajutor de stat sub formă de capital și o facilitate de împrumut subordonat pentru înființarea Byr care a continuat operațiunile predecesorului său, banca de economii Byr („vechea Byr”). În acest proces, creditorii vechii Byr au devenit acționarii (noii) Byr, împreună cu statul islandez care oferise capital pentru înființarea noii întreprinderi.
- (93) Atunci când a fost adoptată decizia privind Byr, la 13 aprilie 2011, conturile anuale pentru anul 2010 nu erau încă disponibile. Cu toate acestea, la momentul respectiv conducerea Byr era încrezătoare că măsurile de salvare care erau temporar aprobate de către Autoritate în decizia privind Byr vor fi suficiente pentru a garanta operațiunile băncii cel puțin până când un plan de restructurare stabilind viabilitatea pe termen lung ar putea fi prezentat Autorității. În timpul efectuării auditului conturilor băncii pentru primul semestru al anului 2011, a fost evidentă necesitatea unor alte reduceri a valorii activelor Byr care, la rândul lor, au diminuat rata CAD a băncii.

⁽⁴⁹⁾ Astfel cum s-a precizat mai sus, una dintre condițiile FME cerea ca activele în numerar sau similare să se ridice la 5 % din depozitele curente iar băncile să poată suporta o retragere instantanee a 20 % din depozitele acestora.

⁽⁵⁰⁾ Decizia este disponibilă în limba engleză la adresa: <http://fme.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=6055>

⁽⁵¹⁾ Decizia este disponibilă în limba engleză la adresa: <http://fme.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=6077>

⁽⁵²⁾ REIBOR înseamnă rata de pe piața interbancară din Reykjavik, reprezentând rata de pe piața interbancară pentru împrumuturile pe termen scurt oferită de băncile islandeze comerciale și de economii. Abordarea este similară cu numărul de țări care folosesc LIBOR ca rată de bază pentru împrumuturile acestora cu rată variabilă a dobânzii, dar băncile islandeze folosesc REIBOR (plus o primă) ca bază pentru acordarea de împrumuturi cu o rată variabilă a dobânzii în moneda națională, coroana islandeză.

- (94) Conform celor descrise detaliat în Decizia nr. 325/11/COL din 19 octombrie 2011 („a doua decizie privind Byr”), nevoia de capital rezultată nu a putut fi remediată, iar Byr a fost scoasă la vânzare. Achiziționarea ulterioară, în special posibilă utilizare de ajutor de stat în acest scop de către Íslandsbanki, a fost aprobată de către Autoritate în cea de-a doua Decizie privind Byr, fără a aduce atingere procedurii oficiale de investigare a Autorității cu privire la compatibilitatea ajutorului acordat Íslandsbanki cu Acordul privind SEE, evaluată în prezenta decizie.
- (95) În plus, Autoritatea a considerat disponibilitatea permanentă a facilității de împrumut subordonat pentru perioada intermediară până la posibilitatea realizării fuziunii oficiale dintre Byr și Íslandsbanki, și anume atât timp cât Byr era o entitate juridică separată în temeiul legislației naționale, ca fiind compatibilă cu funcționarea Acordului privind SEE. Potrivit autorităților islandeze, nici Byr și nici Íslandsbanki nu au activat facilitatea de împrumut subordonat.
- (96) Autoritatea a indicat că rezultatul evaluării finale a măsurilor depinde de informațiile prezentate în planul de restructurare pentru entitatea fuzionată dintre Íslandsbanki și Byr pe care guvernul islandez se angajase să-l prezinte în termen de cel mult 3 luni după efectuarea tranzacției prevăzute. Într-adevăr, astfel cum s-a descris mai sus, un plan de restructurare a entității fuzionate a fost prezentat la timp, iar Autoritatea îl va evalua în cele ce urmează.

Planul de restructurare

- (97) Autoritățile islandeze au prezentat un plan de restructurare pentru Íslandsbanki la 31 martie 2011. În urma achiziționării Byr, planul a fost modificat, actualizat și prezentat din nou de către autoritățile islandeze la 22 februarie 2012 (denumit în continuare „planul de restructurare”). Planul de restructurare a fost completat cu un plan de afaceri pe cinci ani din 14 ianuarie 2012 ⁽⁵³⁾ și un raport privind procesul de evaluare a adecvării capitalului intern (ICAAP) (prezentat FME la 1 aprilie 2012).
- (98) Planul de restructurare, împreună cu planul de afaceri pe cinci ani, abordează aspectele esențiale privind viabilitatea, repartizarea obligațiilor și limitarea denaturării concurenței. Conform planului de restructurare, Íslandsbanki se va axa pe activitățile sale principale și pe restructurarea portofoliilor de credite pentru gospodării și întreprinderi.
- (99) În plus, autoritățile islandeze au prezentat un raport ICAAP pentru anul 2012 pentru a demonstra capacitatea Íslandsbanki de a rezista în condiții de criză.
- (100) Astfel cum se arată mai sus, Autoritatea consideră perioada de restructurare până la 15 octombrie 2014.

3.4.7. Descrierea planului de restructurare

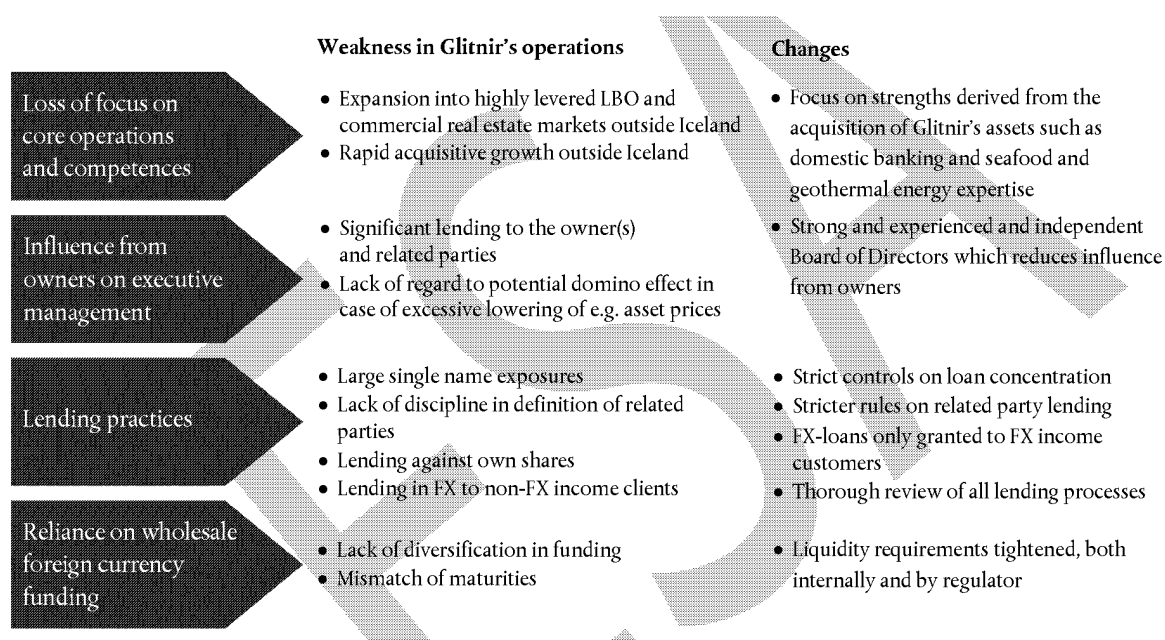
- (101) Autoritățile islandeze și banca consideră că restructurarea Íslandsbanki va garanta revenirea acesteia la poziția de bancă solidă, bine finanțată, cu indicatori de capital solizi astfel încât să-și poată menține rolul de furnizor de credite destinate economiei reale. Autoritățile consideră că acest lucru se va realiza prin parcurgerea următoarelor etape:
- (i) reducerea îndatorării înregistrate în bilanț prin lichidarea vechii bănci și înființarea unei bănci noi;
 - (ii) stabilirea și menținerea unei poziții solide a ratei de capital;
 - (iii) atingerea unei profitabilități satisfăcătoare;
 - (iv) stabilirea și menținerea unei poziții solide privind lichiditatea;
 - (v) finalizarea restructurării portofoliului de credite cu privire atât la gospodăriile individuale, cât și la întreprinderi;

⁽⁵³⁾ Planul de afaceri pe cinci ani a fost, de asemenea, completat cu o prezentare a modificărilor importante aduse la planul de afaceri pe cinci ani, pregătite pentru ședința consiliului de administrație din 27 martie 2012 și reflectate în raportul ICAAP.

- (vi) îmbunătățirea strategiei de finanțare;
- (vii) atingerea eficienței din punct de vedere al costurilor;
- (viii) îmbunătățirea guvernantei corporative.
- (102) Înaintea descrierii detaliate a fiecăruia dintre punctele de mai sus, în cele ce urmează este prezentată pe scurt opinia băncii cu privire la modul în care sunt abordate în cadrul planului de restructurare a Íslandsbanki punctele slabe care au contribuit la dispariția Glitnir. Se subliniază faptul că, deși Íslandsbanki se bazează pe operațiunile interne ale Glitnir, aceasta este o bancă diferită. Se arată, de asemenea, că au fost aduse modificări de fond pentru a remedia punctele slabe considerate ca având o contribuție la colapsul băncii anterioare. Printre cele mai importante schimbări se numără modificări ale normelor privind acordarea de împrumuturi părților afiliate, eliminarea împrumuturilor cu titluri garantate și a împrumuturilor FX ⁽⁵⁴⁾ către clienți fără venituri FX și o mai mare disciplină în ceea ce privește aprobarea creditelor. În timp ce Íslandsbanki, la fel ca Glitnir, intenționează să ofere o gamă largă de servicii financiare pe piața islandeză, diferența dintre serviciile bancare de dinainte și cele de după criză ale Íslandsbanki este mai vizibilă în „modul” în care banca își derulează activitatea (proces, proceduri, documentație, norme și reglementări) decât în gama de servicii și produse oferite. Opiniile Íslandsbanki cu privire la acest aspect sunt rezumate de altfel în graficul 2 de mai jos:

Graficul 2

Puncte slabe în trecut și modificările aduse în vederea remedierii acestora

- (103) Planul de restructurare, precum și planul de afaceri pe cinci ani, se bazează pe un număr de ipoteze generale și economice ⁽⁵⁵⁾. Ipotezele respective constituie punctele economice de sprijin al scenariului de bază, astfel cum se arată în continuare.

- (104) Printre ipotezele generale sunt incluse următoarele:

— restructurarea va fi finalizată până la sfârșitul anului [...] în ceea ce privește serviciile bancare pentru întreprinderi și până la sfârșitul anului [...] în ceea ce privește serviciile bancare cu amănuntul. Reconfigurarea dobânzii la creditele ipotecare va fi finalizată până la sfârșitul anului [...]. Amortizarea reducerii, descrisă în detaliu mai jos, aplicată portofoliului achiziționat de la Glitnir se va distribui în consecință;

⁽⁵⁴⁾ Împrumuturile FX înseamnă împrumuturile în monedă străină. Un împrumut în monedă străină acoperit se referă în mod normal la împrumuturile acordate într-o altă monedă decât cea a țării celui care împrumută.

⁽⁵⁵⁾ Ipotezele economice pe care se bazează proiecțiile sunt pregătite de departamentul de cercetare al băncii. Ipotezele generale au fost elaborate de către șefii departamentelor relevante și angajații cu vechime și grad superior și au fost semnate de către consiliul de administrație al băncii.

- banca va avea un câștig suplimentar de [...] miliarde ISK la [...];
- controalele asupra circulației capitalurilor vor fi ridicate treptat;
- nu vor exista limitări pentru finanțarea bazată pe împrumuturi în moneda națională. Nu se poate prezuma că finanțarea bazată pe împrumuturi în monedă străină va depăși rambursările împrumuturilor actuale în monedă străină restante în 2012; se preconizează ca accesul la finanțarea în monedă străină să devină mai ușor începând cu 2012.

(105) În plus, consiliul de administrație al Íslandsbanki a stabilit un set de ținte financiare:

- rata rentabilității financiare (ROE): rata fără risc + [...] %. Rata fără risc este considerată ca fiind rata contului curent a Băncii Centrale (3,75 % în decembrie 2011). Ținta presupune o rată a capitalului de rang 1 de [...] %;
- rata de capital CAD: [...] % [...];
- rata de capital de rangul 1: [...] % [...].

(106) Ipotezele macroeconomice includ:

- Creșterea economică va continua în 2012 și ulterior, deși într-un ritm mai lent decât cel anticipat inițial. Gospodăriile se vor afla într-o mai bună poziție economică pe măsură ce va crește puterea de cumpărare concomitent cu scăderea ratei șomajului.
- Inflația va rămâne puțin peste ținta BCI, și anume puțin sub 3 % începând cu 2013. Aceasta se bazează pe o rată de schimb stabilă a monedei naționale (cu o consolidare ușoară la începutul perioadei) și o piață a muncii echilibrată cu creșteri salariale moderate și creșteri graduale ale prețurilor la locuințe.

Modificări între mediile anuale (%)	2012	2013	2014	2015	2016
Creșterea PIB-ului	2,2	2,1	3,4	2,3	3,0
Rata șomajului	6,6	6,0	5,4	5,0	4,4
Inflație	4,4	2,9	2,8	2,7	2,6
Salarii	6,7	4,7	4,8	5,0	4,8

Ratele dobânzilor pe termen scurt vor rămâne neschimbate la aproximativ 5 % ⁽⁵⁶⁾ în 2012, dar vor crește gradual pe măsură ce economia își va reveni.

- În timp ce condițiile de pe piața muncii se vor îmbunătăți, rata șomajului va rămâne ușor mai ridicată decât înainte de criza financiară. Creșterea salariilor se va face pe măsură ce rata șomajului va scădea.
- În sfârșit, se așteaptă ca în continuare coroana islandeză să rămână moneda națională pe durata perioadei de restructurare. Controlul valutar va fi ridicat treptat începând cu 2012. O serie de restricții ale fluxurilor de capital vor rămâne de-a lungul perioadei.

(i) Reducerea îndatorării înregistrate în bilanț prin lichidarea vechii bănci și înființarea unei bănci noi

(107) Astfel cum s-a menționat mai sus, majoritatea activelor și pasivelor interne ale Glitnir au fost transferate către Íslandsbanki în luna octombrie 2008. Ca urmare a acestui proces, cea mai mare parte a datoriilor importante au rămas în patrimoniul Glitnir, astfel că Íslandsbanki nu a fost niciodată la fel de îndatorată precum Glitnir. Conform planului de restructurare, aceasta înseamnă că aspectul reducerii gradului de îndatorare din bilanțul băncii era deja, în principiu, soluționat în octombrie 2008.

⁽⁵⁶⁾ Începând cu 16 mai 2012, rata de creditare garantată pe șapte zile a BCI a fost de 5,5 %.

(ii) Stabilirea și menținerea unei poziții solide a ratei de capital

- (108) Ca urmare a măsurilor de capitalizare descrise mai sus și a evoluțiilor de la înființarea băncii, în special reevaluarea activelor (prezentată în detaliu mai jos), Íslandsbanki a avut rate de capital semnificativ peste cerințele de capital ale FME, astfel cum se arată în continuare în tabelul 2:

Tabelul 2

Rata de capital în perioada 2008-2011, sume în milioane ISK

	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011 (*)
Capital de rang 1	68 030	91 996	120 993	120 530
Capital de rang 2	—	24 843	21 251	21 937
Capital total	68 030	116 839	142 244	142 234
Active ponderate în funcție de risc (RWA)	656 713	589 819	534 431	629 419
Rata de rang 1	10,4 %	15,6 %	22,6 %	19,1 %
Rata CAD	10,4 %	19,8 %	26,6 %	22,6 %

(*) La momentul prezentării planului de restructurare, raportarea financiară pentru anul 2011 nu era finalizată, iar în planul final de restructurare au fost utilizate datele din 30 septembrie 2011. După publicarea situației financiare a Íslandsbanki pentru anul 2011, Autoritatea a actualizat cifrele.

- (109) De asemenea, conform raportului ICAAP prezentat împreună cu planul de restructurare, Íslandsbanki prevede următoarele rate de capital pentru perioada 2012–2016, după cum reiese din tabelul 3 de mai jos:

Tabelul 3

Ratele de capital prevăzute pentru perioada 2012-2016 și RWA, sume în miliarde ISK

	2012	2013	2014	2015	2016
Active ponderate în funcție de risc (RWA)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Rata de rang 1	[20–25] %	[15–20] %	[10–20] %	[10–15] %	[10–15] %
Rata CAD	[20–30] %	[15–25] %	[15–20] %	[10–20] %	[10–15] %

- (110) Conform acestor cifre, Íslandsbanki estimează o poziționare cu mult peste cerințele de capital ale FME pe durata perioadei de restructurare și ulterior acesteia. [...]

(iii) Atingerea unei profitabilități satisfăcătoare

- (111) Conform planului de restructurare și astfel cum se arată în tabelul 4 de mai jos, rata rentabilității financiare a Íslandsbanki a fost una solidă de la înființarea băncii în 2008 (cu excepția anului 2011) ⁽⁵⁷⁾.

⁽⁵⁷⁾ Motivul invocat pentru scăderea ROE în 2011 a fost hotărârea Curții Supreme privind creditarea în monedă străină din 15 februarie 2012 și anularea fondului comercial în urma fuziunii cu Byr.

Tabelul 4

Ratele rentabilității financiare anterioare (ROE)

	2008	2009	2010	2011
ROE	17,2	30,0	28,5	1,5

(%)

Mai mult, planul de restructurare prevede următoarea rată a rentabilității financiare pe durata restructurării și ulterior acesteia (tabelul 5).

Tabelul 5

Previziune privind rata rentabilității financiare (ROE)

	2012	2013	2014	2015	2016
ROE	[5-15]	[10-20]	[5-15]	[5-15]	[5-15]

(%)

- (112) Previziunea respectivă este rezultatul unei planificări financiare mai detaliate din planul de restructurare, cele mai relevante aspecte ale acesteia fiind următoarele:
- Se așteaptă un profit de pe urma celor mai importante segmente de activitate de [...]; acesta se datorează în mare parte unei creșteri a costurilor de finanțare și absenței „venitului din actualizări” începând cu anul 2014.
 - Profiturile din segmentul de activitate referitor la piețe sunt estimate să crească de la [...] la [...] ISK până în 2016, în mare parte datorită taxelor și veniturilor din comisioane mai mari.
 - Marja netă a dobânzilor este estimată la [...] în 2014, iar ulterior se așteaptă o stabilizare a acesteia.
 - Se estimează scăderea numărului de angajați cu [...]
 - Se estimează scăderea raportului cost/venit de la 75 % în 2011 la [...] % în 2014.
- (113) Potrivit autorităților islandeze, performanța foarte solidă a Íslandsbanki de la înființarea acesteia se datorează într-o oarecare măsură faptului că portofoliul de credite a fost achiziționat de către bancă de la Glitnir cu o reducere considerabilă ⁽⁵⁸⁾. Actualizarea a fost și va rămâne o parte importantă din veniturile băncii, în timp ce portofoliul de credite este în curs de restructurare. Cu toate acestea, conform previziunii, actualizarea va fi amortizată integral în momentul finalizării procesului de restructurare.
- (114) În sprijinul acestei opinii, autoritățile islandeze au prezentat un calcul (tabelul 6) indicând care ar fi fost rezultatele anuale fără actualizare și alte „elemente extraordinare” precum anularea fondului comercial rezultat din tranzacția cu Byr.

Tabelul 6

Profiturile nete ale elementelor extraordinare

	Profitul pe an	„Elemente extraordinare”	Profitul net al „elementelor extraordinare”
2008	2 366	- 1 543	14 909
2009	23 982	801	23 181

(ISK m)

⁽⁵⁸⁾ „Reducerea considerabilă” a fost una dublă, potrivit autorităților islandeze, și a constat într-o depreciere și o reducere. Deprecierea reflectă diferența dintre valoarea creanțelor și recuperarea estimată a activelor împrumutate. Mai mult, portofoliul de credite achiziționat nu a fost evaluat la nivelul pieței, iar reducerea reflectă diferența dintre rata contractuală a dobânzii și rata dobânzii pe piață.

(ISK m)

	Profitul pe an	„Elemente extraordinare”	Profitul net al „elementelor extraordinare”
2010	29 369	14 507	14 862
2011	9 613	- 11 074	20 687
2012	[...]	[...]	[...]
2013	[...]	[...]	[...]
2014	[...]	—	[...]
2015	[...]	—	[...]
2016	[...]	—	[...]

(115) Conform acestor date, banca tot ar fi obținut și va obține profit pe durata perioadei de restructurare inclusiv în absența actualizării⁽⁵⁹⁾. Nu este însă evident dacă cifrele reflectă ambele aspecte ale „reducerii considerabile” menționate mai sus.

(iv) Stabilirea și menținerea unei poziții solide privind lichiditatea

(116) În ceea ce privește lichiditatea, FME prevede ca activele în numerar sau cele similare să se ridice la 5 % din depozitele curente, iar băncile să poată face față unei retrageri subite a 20 % din depozitele acesteia. În plus, Banca Centrală a Islandei stabilește norme privind lichiditatea instituțiilor de credit⁽⁶⁰⁾ conform cărora activele lichide și pasivele instituțiilor de credit sunt clasificate în funcție de tipul și scadența acestora, fiindu-le atribuite ponderi în funcție de risc. Instituțiile de credit trebuie să dețină active lichide care să depășească pasivele pe următoarele trei luni. Normele implică, de asemenea, un test de rezistență în care se aplică o reducere mai multor elemente de capital, dar în care se așteaptă, pe de o parte, ca toate obligațiile să fie plătite la scadență, iar, pe de altă parte, ca o parte a celorlalte obligații, cum ar fi depozitele, să fie plătite într-un interval de timp foarte scurt sau chiar imediat.

(117) Astfel cum indică figurile A și B, Íslandsbanki și-a menținut rezervele de lichiditate în limitele cerințelor de supraveghere în 2009, 2010 și 2011.

Figurile A și B

Respectarea de către Íslandsbanki a cerințelor de supraveghere privind lichiditatea

Central Bank liquidity ratios if government liquidity facility is excluded				FME liquidity ratios if government liquidity facility is excluded			
Requirement to be above 100 % for 0-1 and 0-3 months				Requirement to be above 20 % in liquid assets ratio and above 5 % in the cash ratio			
	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011		31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011
ON - 1 m	2,34	2,73	1,32	Liquid assets ratio	N/A	33 %	31 %
0-3 m	2,41	2,73	1,31	Cash ratio	N/A	17 %	12 %
A change in classification results in a significant drop in the ratios between year-end 2010 and 2011				Not implemented until after year-end 2009			

⁽⁵⁹⁾ Raportul ISFI pentru anul 2011 (privind operațiunile băncii din 2010) ajunge la o concluzie similară; conform raportului, „profitabilitatea de bază” a Íslandsbanki este chiar mai mare. A se vedea http://www.bankasysla.is/files/SkyrslaBR_2011_net_74617143.pdf

⁽⁶⁰⁾ A se vedea Normele BCI privind ratele de lichiditate nr. 317 din 25 aprilie 2006, disponibile la adresa <http://www.sedlabanki.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=4713>

- (118) Astfel cum arată figura C de mai jos, Íslandsbanki și-a îmbunătățit ratele de lichiditate pentru pasivele scadente în următoarele 3 și 6 luni în 2010 și 2011, în timp ce indicatorul pentru 12 luni este mai curând stagnant.

[...]

[Grafic indicând ratele de lichiditate ale Íslandsbanki

Valorile nu sunt dezvăluite din motive de secret profesional]

Figura C

Rate de lichiditate istorice

- Rata de lichiditate A indică acoperirea pasivelor scadente în următoarele 3 luni
- Rata de lichiditate B indică acoperirea pasivelor scadente în următoarele 6 luni
- Rata de lichiditate C indică acoperirea pasivelor scadente în următoarele 12luni

- (119) Dezvoltarea estimată a poziției Íslandsbanki privind lichiditatea, în special în timpul unei situații de criză, este prezentată în detaliu mai jos.

(v) Finalizarea restructurării portofoliului de credite cu privire atât la gospodăriile private, cât și la întreprinderi

- (120) Anterior crizelor financiare din 2008 atât clienții particulari, cât și cei comerciali ai băncii s-au îndatorat foarte mult. Atunci când economia, în special, prețurile din sectorul imobiliar au scăzut ca urmare a crizei, consumatorii, confrunțați brusc cu o situație de supraîndatorare, nu și-au mai putut rambursa în cele mai multe cazuri datoriile, ajungând să dețină capital propriu negativ. Pe lângă amenințarea generală la adresa bunăstării economice a Islandei, deteriorarea subită a portofoliului de creditare al băncii a devenit un risc major pentru viabilitatea pe viitor a băncii. Din acest motiv, restructurarea portofoliilor de credite private și comerciale (reducerea nivelului de îndatorare), astfel cum este reflectată în planul de restructurare, a devenit prioritară pentru Íslandsbanki.
- (121) Potrivit autorităților islandeze, Íslandsbanki a dezvoltat programe specifice de reducere a datoriei și a colaborat cu statul și cu alte bănci cu privire la măsurile generale de reducere a datoriei (de exemplu, ajustarea ipotecilor cu 110 %) ⁽⁶¹⁾.
- (122) Íslandsbanki a înaintat Autorității o prezentare generală a metodelor de restructurare pe care le utilizează pe baza informațiilor compilate în noiembrie 2010. Metodele fac diferența între restructurarea datoriilor întreprinderilor și gospodăriilor și restructurarea datoriilor persoanelor fizice. Soluțiile adaptate sunt destinate întreprinderilor mai mari, în timp ce IMM-urilor li se oferă o ajustare a principalului și/sau o ajustare a datoriei/dobânzii restante fie la valoarea activelor întreprinderii, fie la fluxul de numerar disponibil.
- (123) Pentru gospodării și persoane fizice se oferă o varietate de opțiuni de restructurare precum perioade de grație, prelungirea termenelor și scheme de plată flexibile.
- (124) În vederea monitorizării și garantării evoluției procesului de restructurare, Íslandsbanki a dezvoltat, de asemenea, așa-numitul „Panou de instrumente de restructurare”, care a fost prezentat Autorității.
- (125) Potrivit autorităților islandeze și în pofida unor evenimente neprevăzute precum hotărârea recentă a Curții Supreme cu privire la împrumuturile în monedă străină, Íslandsbanki va finaliza restructurarea portofoliului său de credite pentru întreprinderi până la sfârșitul anului 2012, iar în 2013 va finaliza restructurarea serviciilor bancare cu amănuntul. Finalizarea reconfigurării ratelor dobânzilor la creditele ipotecare este prevăzută pentru sfârșitul anului 2014.

⁽⁶¹⁾ Principalele bănci islandeze au convenit să ofere tuturor clienților supraîndatorați o ajustare a creditelor ipotecare cu 110 %, și anume, principalul creditelor ipotecare este stabilit la 110 % din valoarea înregistrată a proprietății.

(vi) Îmbunătățirea strategiei de finanțare

- (126) Baza de depozite a Íslandsbanki a rămas destul de stabilă la aproximativ 400 de miliarde ISK de la înființare și a crescut la 535 de miliarde ISK la sfârșitul anului 2011 datorită fuziunii Íslandsbanki cu Byr. În prezent, depozitele se ridică la aproape 80 % din pasivele totale.
- (127) Raportul depozite/credite al băncii a fost în jur de 80 % sau mai mare în 2010 și 2011. Íslandsbanki estimează că ratele actuale scăzute la depozite vor încuraja investitorii să-și transfere o parte a fondurilor acestora în investiții profitabile mai mari pe măsură ce economia își va reveni, iar gustul pentru risc va crește. Prin urmare, banca estimează că raportul depozite/credite ar putea scădea la aproximativ [...] % până în 2016. Mai mult, se estimează că depozitele în monedă străină să [...]. Íslandsbanki vizează diversificarea treptată a mixului său de finanțare.
- (128) [...] ⁽⁶²⁾.
- (129) În ceea ce privește nevoile de finanțare în ISK, [...]. Pe de altă parte, Íslandsbanki a fost prima bancă islandeză care a emis o obligațiune acoperită. Prima emisiune a avut loc în decembrie 2011, o emisiune corelată cu IPC ⁽⁶³⁾ în valoare de 4 miliarde ISK. Emisiunea a fost bine primită de către investitorii instituționali și a fost supralicitată. Íslandsbanki se așteaptă să poată emite titluri pe termen scurt în 2012, precum și să-și extindă actuala emisiune de obligațiuni acoperite cu o rată de 10 miliarde ISK pe an. [...].
- (130) Conform planului de restructurare, modificarea mixului de finanțare va conduce la creșterea costurilor de finanțare pe perioada planificată. Costul împrumuturilor este estimat la aproximativ [...] puncte de bază peste rata de bază pentru mixul de obligațiuni indexate în funcție de IPC al băncii și la [...] puncte de bază pentru obligațiunile neindexate, în timp ce costul depozitelor este de aproximativ [...] puncte de bază peste rata de bază.

(vii) Eficiența din punctul de vedere al costurilor

- (131) Conform planului de restructurare, Íslandsbanki continuă să se axeze pe operațiuni eficiente și simplificate în vederea contracarării costurilor ridicate de infrastructură apărute ca urmare a controalelor de reglementare mai stricte și a impozitării crescute. Banca susține că în 2011 au fost finalizate activități importante destinate creșterii eficienței din punct de vedere al costurilor, dar subliniază faptul că acesta este un proiect pe termen lung care necesită modificări ale proceselor și o analiză permanentă. Conform planului de restructurare, se va menține în 2012 preocuparea pentru conștientizarea costurilor, precum și pentru reducerea costurilor și analiza costurilor, timp în care procedurile interne ale băncii vor fi revizuite și îmbunătățite dacă este cazul. Astfel cum s-a arătat mai sus, se așteaptă ca măsurile respective, precum și reducerea personalului să conducă la o scădere a raportului costuri/venituri de la 75 % în 2011 la [...] % în 2014.

(viii) Îmbunătățirea guvernanței corporative și a gestionării riscurilor

- (132) Íslandsbanki a informat Autoritatea că una dintre prioritățile acesteia este de a alinia structurile și procesele sale de guvernanță corporativă la cele mai bune practici naționale și internaționale. În acest sens, Íslandsbanki a înființat o divizie de gestionare a riscurilor și controlul creditelor. Divizia supervizează aspectele care țin de gestionarea riscurilor și controlul creditelor; activitatea acesteia este legată de procesele curente din fiecare divizie din cadrul băncii. În 2011 Íslandsbanki a publicat pentru prima dată o Carte cuprinzătoare privind riscurile ⁽⁶⁴⁾ împreună cu raportul anual. Cartea privind riscurile, care va fi publicată anual, oferă informații suplimentare cu privire la cadrul de gestionare a riscurilor al băncii, structura de capital și adecvarea acestuia, expunerile la riscuri importante și procesele de evaluare a riscurilor.

⁽⁶²⁾ Íslandsbanki a subliniat că prioritatea acordată depozitelor în Islanda limitează capacitatea de a emite creanțe negarantate [...].

⁽⁶³⁾ Indicele prețurilor de consum.

⁽⁶⁴⁾ Cartea privind riscurile este disponibilă pe website-ul băncii www.Íslandsbanki.is/riskbook.

3.4.8. Capacitatea de a deveni viabilă conform unui scenariu de bază și unui scenariu de criză

- (133) În planul de restructurare, cu trimitere la raportul ICAAP, autoritățile islandeze au prezentat un scenariu de criză pentru Íslandsbanki cu scopul de a demonstra capacitatea Íslandsbanki de a deveni viabilă pe termen lung.

3.4.8.1. Scenariul de bază

- (134) Planul de restructurare astfel cum este descris mai sus, inclusiv ipotezele pe care se bazează acesta, constituie scenariul de bază.

3.4.8.2. Scenariul de criză

- (135) În capitolul 5.9.3 din planul de restructurare, Íslandsbanki a făcut trimitere la un scenariu de criză prezentat în raportul ICAAP, înaintat Autorității Financiare a Islandei la 1 aprilie 2012.
- (136) Principalele constatări ale raportului ICAAP pentru anul 2012 se referă la faptul că măsurile de capitalizare a Íslandsbanki sunt mult peste cerințele minime atât interne, cât și externe, depășind ceea ce ar putea fi considerat drept o țintă pe termen lung pentru o bancă care funcționează în condiții comerciale „normale”. Conform raportului, cerințele interne de capital minim și rezultatele testelor de rezistență efectuate în evaluarea ICAAP indică faptul că plata prevăzută a dividendelor în planul de afaceri pe cinci ani pare rezonabilă.
- (137) Conform raportului ICAAP, deciziile privind plata anuală a dividendelor ar trebui să se bazeze pe o analiză actualizată a adecvării capitalului și să ia în considerare, de asemenea, poziția băncii în ceea ce privește lichiditățile.
- (138) Conform raportului ICAAP, rata minimă de capital pentru bancă se situează între [...] %-[...] % din RWA. La sfârșitul anului 2012, valoarea minimă a capitalului necesar este estimată la [...] miliarde ISK, din care [...] miliarde ISK sunt necesare conform Pilonului 2a datorită factorilor de risc care nu sunt acoperiți sau care sunt subestimați în cadrul Pilonului 1. În realitate însă, rata de capital a băncii a fost de 22,6 % la sfârșitul anului 2011. Rezultatele testelor de rezistență indică faptul că o parte a capitalului excedentar este necesar pentru a face față posibilelor evenimente cu impact negativ asupra operațiunilor băncii, însă o plată treptată a capitalului excedentar sub formă de dividende este rezonabilă. Capitalul estimat necesar pentru a face față unor situații de criză se ridică la [...] miliarde ISK la începutul anului 2012, iar capitalul excedentar la sfârșitul anului 2012 este în valoare de [...] miliarde, astfel cum se arată mai jos în tabelul 7:

Tabelul 7

Imagine de ansamblu asupra raportului ICAAP

(miliarde ISK)

	Pilonul 1 (*)	Pilonul 2a (**)	Pilonul 2b	CAD prevăzut
	Cerință minimă	Majorare	Simulare de criză	Toate nivelurile combinate
Risc de credit	[...]	[...]		[...]
Risc de piață	[...]	[...]		[...]
Risc operațional	[...]			[...]

(miliarde ISK)

	Pilonul 1 (*)	Pilonul 2a (**)	Pilonul 2b	CAD prevăzut
	Cerință minimă	Majorare	Simulare de criză	Toate nivelurile combinate
Risc de concentrare		[...]		[...]
Capital minim conform pilonului (1 și 2a)	[...]	[...]		[...]
Simulare de criză			[...]	[...]
CAD prevăzut	[...]	[...]	[...]	[...]
CAD la valoarea din (sfârșitul anului 2012)				[...]
Surplus de capital				[...]

(*) Prima etapă în evaluarea cerințelor de capital se bazează pe calculele prevăzute în pilonul 1.

(**) Conform raportului ICAAP, cerințele de capital adiționale prevăzute conform pilonului 2 (pilonul 2a și 2b) sunt estimate după cum urmează:

- (a) Alte tipuri de risc nu sunt integral acoperite în cadrul pilonului 1: pe lângă capitalul minim prevăzut în pilonul 1, în pilonul 2a ar putea fi prevăzut un capital suplimentar ca urmare a altor factori de risc sau a subestimării factorilor de risc incluși în pilonul 1. Cerințele de capital prevăzute în pilonul 1 și în pilonul 2a formează cerința de capital de referință pentru bancă.
- (b) Reducerea capitalului disponibil ca urmare a simulării de criză și în scopuri strategice: cerința de capital de referință este estimată pe baza unor „condiții comerciale normale”. Cu toate acestea, banca trebuie să se asigure că nivelul său de capital este suficient pentru a sprijini activitatea în condiții de criză a pieței și că sprijină strategia comercială a băncii pe viitor. Astfel, este posibil ca banca să fie nevoită să dețină o rezervă de capital pentru a putea face față unor condiții de criză a pieței și pentru a sprijini creșterea estimată. Pentru a estima valoarea rezervei de capital necesare, planul de afaceri al băncii este testat pe baza mai multor ipoteze relevante pentru profilul de risc și strategia comercială a băncii.

(139) În raportul ICAAP, Íslandsbanki a evaluat pierderile totale posibile datorate riscului de credit, riscului de piață (în portofoliul de tranzacționare și în portofoliul bancar), riscului operațional, riscului comercial (impactul costurilor crescute de finanțare și o reducere mai mică a costurilor operaționale și impactul unei scăderi cu [...] % a creșterii veniturilor pieței), precum și riscului juridic și celui politic (de exemplu, impactul hotărârii recente a Curții Supreme privind împrumuturile în monedă străină, nicio formă de recuperare adițională pentru portofoliul pentru întreprinderi din domeniul alimentelor de origine marină și alți factori de risc juridici și politici).

(140) În plus, Íslandsbanki a efectuat simulări de criză cu privire la ratele de lichiditate ale băncii. În acest scop, Íslandsbanki a luat în considerare un scenariu de criză de bază ⁽⁶⁵⁾ și mai multe scenarii de criză mai grave în care diferitele surse de intrare și ieșire de numerar au fost supuse unor fluctuații diferite. Rezultatul indică faptul că banca este bine poziționată pentru a face față unor perturbări neașteptate ale nivelului lichidităților.

3.4.9. Strategia de ieșire/rambursare a statului

(141) Astfel cum s-a arătat deja mai sus, aportul la capitalul de rang 2 are o durată de 10 ani începând cu decembrie 2009. În ceea ce privește remunerarea, există o clauză integrată de majorare a dobânzii după 5 ani (din 2014) de la 400 de puncte de bază la 500 de puncte de bază peste EURIBOR. Potrivit autorităților islandeze, majorarea dobânzii acționează ca un stimulent pentru bancă în vederea rambursării cât mai rapide a capitalului.

⁽⁶⁵⁾ Rata internă de lichiditate a băncii reprezintă o situație de criză mai curând decât condiții de piață normale.

- (142) În ceea ce privește cota de 5 % de capital propriu pe care statul o reține în cadrul Íslandsbanki, participațiile guvernului în cadrul instituțiilor financiare sunt administrate de către Investiții financiare ale statului islandez (Icelandic State Financial Investments, ISFI) ⁽⁶⁶⁾. Conform bugetului de stat pentru anul 2012, guvernul a fost autorizat să vândă cotele pe care le deține în prezent în băncile de economii, dar nu a fost încă adoptată o decizie cu privire la vânzarea participațiilor statului la cele trei bănci comerciale importante. Cu toate acestea, un grup de lucru a fost creat de către miniștrii responsabili în vederea identificării posibilelor opțiuni de cesiune a acțiunilor din cadrul băncilor comerciale. Guvernul a indicat că, deși nu intenționează să-și reducă participațiile în cadrul Landsbankinn sub două treimi din capitalul social al băncii, cotele din cadrul Íslandsbanki și Arion Bank ar putea fi puse în curând la vânzare sau vândute împreună cu băncile în integralitatea lor dacă majoritatea acționarilor acestora vor decide să vândă, sub rezerva îndeplinirii unei serii de condiții prelabile ⁽⁶⁷⁾.
- (143) Facilitatea specială de lichiditate este disponibilă doar până în septembrie 2012 și nu a fost folosită niciodată. Autoritățile islandeze intenționează să elimine declarația guvernamentală cu privire la garantarea globală a depozitelor în viitorul apropiat, înainte de ridicarea controalelor asupra circulației capitalurilor.
- (144) În ceea ce privește acordul privind Straumur, în timp ce obligațiunea era scadentă la sfârșitul lunii martie 2013, aceasta a fost în realitate plătită integral de către Straumur la începutul anului 2012. Din momentul respectiv, preluarea de către stat a riscului pentru suficiența activelor suport a încetat.

4. MOTIVELE ÎNȚIERII PROCEDURII OFICIALE DE INVESTIGARE ȘI MĂSURILE APROBATE TEMPORAR ÎN DECIZIILE PRIVIND BYR

- (145) În decizia de deschidere a procedurii, concluzia preliminară a Autorității a fost aceea că măsurile luate de către statul islandez de capitalizare a Íslandsbanki, precum și facilitatea de lichiditate, implică ajutor de stat în conformitate cu articolul 61 din Acordul privind SEE. De asemenea, aceasta nu putea exclude prezența ajutorului de stat în garantarea depozitelor și în acordul privind Straumur. Decizia de deschidere a procedurii nu a acoperit măsurile de ajutor legate de achiziționarea Byr care sunt temporar aprobate de către Autoritate în deciziile privind Byr. Autoritatea va formula o concluzie finală cu privire la măsurile respective, care continuă să prezinte relevanță pentru evaluarea de față, în prezenta decizie.
- (146) În ceea ce privește compatibilitatea măsurilor evaluate în decizia de deschidere a procedurii, Autoritatea a considerat că o concluzie finală poate fi formulată numai pe baza unui plan de restructurare care nu fusese prezentat la momentul inițierii de către Autoritate a procedurii oficiale de investigare, la 15 decembrie 2010. Autoritatea și-a exprimat îndoiala cu privire la compatibilitatea ajutorului, în special din cauza absenței unui plan de restructurare la mai bine de un an de la înființarea Íslandsbanki.

4.1. Observații ale părților interesate

- (147) Autoritatea a primit o declarație în numele creditorilor vechii bănci în care aceștia subliniau că trebuie considerați părți interesate și indicau posibilitatea prezentării unor observații suplimentare într-o etapă ulterioară.

4.2. Observații ale autorităților islandeze

- (148) Autoritățile islandeze recunosc faptul că măsurile adoptate în momentul înființării New Kaupthing Bank, în prezent Arion Bank, constituie ajutor de stat. În opinia autorităților islandeze, măsurile sunt însă compatibile cu funcționarea Acordului privind SEE în temeiul articolului 61 alineatul (3) litera (b) din acord, întrucât acestea sunt necesare, proporționale și adecvate pentru remedierea perturbărilor grave din economia islandeză. Potrivit autorităților islandeze, măsurile adoptate sunt în totalitate conforme cu principiile prevăzute în Orientările Autorității privind ajutoarele de stat. Acestea consideră că ajutorul de stat este necesar și limitat la valoarea minimă necesară.

⁽⁶⁶⁾ ISFI este un organism de stat cu un consiliu de administrație independent, care raportează ministrului de finanțe și care a fost înființat prin Legea nr. 88/2009, intrând în vigoare în august 2009. ISFI trebuie să-și îndeplinească atribuțiile în termen de cinci ani de la înființare. ISFI administrează participațiile în conformitate cu legislația, buna guvernare, practicile comerciale și politica de proprietate a statului. Acesta vizează restaurarea și reconstruirea pieței financiare interne, promovând în același timp concurența efectivă pe piață și garantând transparența tuturor deciziilor privind participarea statului la activitățile financiare

⁽⁶⁷⁾ Condițiile prelabile vizează în special incertitudinile rezultate din hotărârea recentă a Curții Supreme privind împrumuturile acordate în monedă străină și lichidarea în mod satisfăcător a activelor patrimoniului insolvent al vechilor bănci. A se vedea capitolul 9.7 din raportul *Future Structure of the Icelandic Financial System* [Viitoarea structură a sistemului financiar islandez], disponibil la adresa <http://eng.efnahagsraduneyti.is/media/Acrobat/Future-Structure.pdf>

- (149) Mai mult, autoritățile islandeze subliniază că foștii acționari ai Glitnir și-au pierdut toate acțiunile și nu au primit nicio compensație din partea statului, că ajutorul este bine conceput astfel încât să minimizeze efectul negativ de contaminare asupra competitorilor și că termenii împrumuturilor (capitalul de rang 2) sunt comparabili cu ratele de pe piață.
- (150) Autoritățile islandeze nu consideră că garantarea depozitelor implică ajutor de stat.

4.3. Angajamente ale autorităților islandeze

- (151) Autoritățile islandeze au prezentat o serie de angajamente, majoritatea referitoare la denaturarea concurenței cauzată de ajutorul de stat care face obiectul evaluării. Angajamentele respective sunt prezentate în anexă.

II. EVALUARE

1. PREZENȚA AJUTORULUI DE STAT

- (152) Articolul 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE prevede următoarele:

„Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord, orice ajutor acordat de statele membre ale CE, de statele AELS sau prin intermediul resurselor de stat, indiferent de formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producției de anumite bunuri, în măsura în care afectează schimburile dintre părțile contractante, este incompatibil cu aplicarea prezentului acord.”

- (153) Autoritatea va evalua următoarele măsuri ⁽⁶⁸⁾:

- capitalul de exploatare inițial oferit de către statul islandez noii bănci;
- capitalizarea integrală (temporară) a noii bănci;
- reținerea de către stat a 5 % din capitalul social rămas după transferul a 95 % din capitalul social al noii bănci către creditorii Glitnir; și
- furnizarea de către stat de capital de rang 2 noii bănci sub formă de creanțe subordonate.

Măsurile de mai sus sunt denumite împreună „măsuri de capitalizare”. În plus, Autoritatea va evalua:

- acordul privind facilitatea specială de lichiditate;
 - declarația guvernului islandez de garantare integrală a depozitelor interne în toate băncile islandeze; și
 - acordul privind Straumur.
- (154) Autoritatea reamintește, de asemenea, că a identificat Íslandsbanki ca potențial beneficiar al ajutorului acordat băncii Byr în cea de-a doua decizie privind Byr, în special al facilității de împrumut subordonat care a fost menținută disponibilă până la posibilitatea fuzionării dintre Byr și Íslandsbanki. Mai mult, Autoritatea reiterează faptul că măsurile de salvare aprobate temporar în cazul Byr, în prezent fuzionată cu Íslandsbanki, constituie ajutor de stat a cărui compatibilitate finală depinde de planul de restructurare a entității fuzionate.

1.1. Prezența resurselor de stat

- (155) Conform concluziei preliminare a Autorității din decizia de deschidere a procedurii, este evident că măsurile de capitalizare sunt finanțate prin resurse de stat oferite de către Trezoreria Islandei. Resursele de stat sunt, de asemenea, prezente în mod evident în facilitatea de lichiditate pusă la dispoziția Íslandsbanki. În ceea ce privește acordul privind Straumur, statul și-a asumat riscul ca activele Straumur să fie insuficiente pentru acoperirea pasivelor (depozite) transferate ale băncii Straumur. În esență, acesta a garantat compensarea în cazul unui deficit, fapt care implică un (potențial) transfer de resurse de stat.

⁽⁶⁸⁾ Descrise în detaliu în capitolul 3 al prezentei decizii.

- (156) În ceea ce privește garantarea depozitelor, Autoritatea subliniază de la început că evaluarea acesteia este limitată la garantarea adițională a depozitelor descrisă mai sus, constând în esență în declarațiile făcute de către guvernul islandez potrivit cărora depozitele constituite în băncile naționale comerciale și de economii și filiale acestora vor fi acoperite integral.
- (157) Evaluarea nu aduce atingere opiniei Autorității privind compatibilitatea Legii nr. 98/1999 și a acțiunilor guvernului islandez și ale TIF din timpul crizei financiare cu legislația SEE, în special cu Directiva 94/19/CE. În ceea ce privește punerea în aplicare a Directivei 97/9/CE și a Directivei 94/19/CE, Autoritatea consideră că, în măsura în care astfel de măsuri constituie ajutor de stat, utilizarea de resurse de stat în vederea respectării obligațiilor prevăzute în legislația SEE nu ar ridica în mod normal motive de preocupare conform articolului 61 din Acordul privind SEE. Prin urmare, prezenta decizie nu are în vedere măsurile respective.
- (158) Autoritatea a precizat în decizia de deschidere a procedurii că va continua să investigheze dacă declarațiile făcute de către statul islandez descrise mai sus sunt suficient de precise, ferme, necondiționate și obligatorii din punct de vedere juridic astfel încât să determine o angajare de resurse de stat ⁽⁶⁹⁾. În evaluarea îndeplinirii acestor criterii, Autoritatea notează că declarațiile au implicat o angajare irevocabilă de resurse publice, astfel cum arată faptul că statul islandez a făcut tot posibilul pentru a-și proteja depunătorii: acesta nu doar a modificat prioritatea depunătorilor în entitățile în insolvență (fapt care nu ar implica utilizarea de resurse de stat), ci a indicat, de asemenea, în mod clar că nu va permite ca depunătorii săi să sufere niciun fel de pierdere. Garantarea totală de către guvern a tuturor depozitelor în băncile naționale comerciale și de economii este diferită de oricare alt sistem de garantare a depozitelor bazat pe legislația SEE inclusiv datorită faptului că protecția este nelimitată în ceea ce privește suma și nu este solicitată nicio contribuție financiară din partea băncilor care beneficiază de pe urma acestei măsuri.
- (159) Interpretarea acordată de guvernul islandez declarației sale este ilustrată de intervențiile statului în sectorul financiar din octombrie 2008, care au fost motivate de intenția de a respecta declarația. Intervențiile respective au inclus măsuri de acoperire a depozitelor întreprinderilor financiare precum înființarea celor trei bănci comerciale, transferul depozitelor SPRON către Arion Bank, transferul depozitelor Straumur către Íslandsbanki, preluarea de către BCI a depozitelor a 5 bănci de economii din Sparisjódabanki Íslands, transferul depozitelor de la banca de economii Byr către Byr hf, transferul depozitelor de la banca de economii Keflavík către SpKef și asumarea de către stat a responsabilității privind depozitele în SpKef ca urmare a fuziunii forțate cu Landsbankinn.
- (160) De fapt, autoritățile islandeze au susținut în mai multe cazuri de ajutor de stat pe care Autoritatea le investighează în prezent, unele dintre acestea fiind menționate mai sus, că măsura aleasă a reprezentat opțiunea cea mai puțin împovărătoare din punct de vedere financiar pentru ca statul islandez să-și respecte angajamentul de a-și proteja complet depunătorii.
- (161) Având în vedere cele menționate mai sus, Autoritatea consideră că s-a aplicat o măsură obligatorie din punct de vedere juridic, precisă, necondiționată și fermă. Prin urmare, pe această bază, Autoritatea concluzionează că declarațiile făcute de statul islandez potrivit cărora depozitele sunt integral garantate implică o angajare de resurse de stat în sensul articolului 61 din Acordul privind SEE.

1.2. Favorizarea anumitor întreprinderi sau a producției de anumite bunuri

1.2.1. Avantaj

- (162) În primul rând, măsurile de ajutor trebuie să confere noii bănci avantajul de a fi scutită de obligațiile care sunt suportate în mod normal din bugetul propriu. În conformitate cu concluzia sa preliminară din decizia de deschidere a procedurii, Autoritatea rămâne de părere că fiecare dintre măsurile de capitalizare conferă un avantaj noii bănci deoarece aceasta nu ar fi avut acces la capitalul oferit în lipsa intervenției statului.

⁽⁶⁹⁾ A se vedea în acest sens hotărârea Tribunalului în cauzele conexe T-425/04, T-444/04, T-450/04 și T456/04, Franța și alții/Comisia, Rec., 2010, p. II-02099, punctul 283 (în urma recursului).

- (163) Pentru a stabili dacă o investiție într-o întreprindere, de exemplu prin intermediul unei injecții de capital, implică un avantaj, Autoritatea aplică principiul investitorului în economia de piață și evaluează dacă un investitor privat cu dimensiuni comparabile cu cele ale organismului public în cauză și care operează în condiții de piață normale ar fi făcut o astfel de investiție ⁽⁷⁰⁾. În ceea ce privește măsurile de capitalizare în beneficiul băncilor aflate în dificultate, de la declanșarea crizei financiare, abordarea adoptată atât de către Comisia Europeană [în numeroase cazuri de la debutul crizei financiare ⁽⁷¹⁾], cât și de către Autoritate ⁽⁷²⁾ a fost, în general, aceea potrivit căreia recapitalizările băncilor de către stat constituie ajutor de stat având în vedere perturbările și incertitudinea care au caracterizat piețele financiare începând cu toamna anului 2008. Această considerație generală se aplică în special piețelor financiare islandeze din 2008 și 2009, când întregul sistem s-a prăbușit. Prin urmare, Autoritatea consideră că măsurile de capitalizare conferă un avantaj Íslandsbanki, fără a aduce atingere eventualului transfer a 95 % din capitalul noii bănci către creditorii (în mare parte din sectorul privat). Implicarea sectorului privat în capitalizarea Íslandsbanki este reprezentată în totalitate de creditorii vechii bănci care nu urmăresc decât să-și minimizeze pierderile ⁽⁷³⁾.
- (164) O considerație similară se aplică, de asemenea, în ceea ce privește facilitatea specială de lichiditate care a fost negociată ca parte a pachetului de măsuri de ajutor de stat destinate restaurării operațiunilor unei bănci falimentare într-o bancă nou formată și încurajării participării la capitalul propriu al noii bănci a creditorilor băncii falimentare. Este evidentă intervenția statului deoarece nu era clar dacă Íslandsbanki putea obține suficiente lichidități de pe piață. Astfel, statul a jucat mai degrabă rolul participanților pe piața privată care au refuzat să crediteze întreprinderile financiare, decât rolul unui investitor privat. Prin urmare, Autoritatea confirmă concluzia sa preliminară din decizia de deschidere a procedurii și consideră că facilitatea de lichiditate a conferit un avantaj băncii Íslandsbanki.
- (165) Cu privire la transferul activelor și pasivelor băncii Straumur — acordul privind Straumur, Autoritatea notează în mod pozitiv că întreaga tranzacție vizează oferirea de compensații băncii Íslandsbanki echivalând doar pasivele transferate. Cu toate acestea, întregul risc al activelor Straumur de a nu corespunde valorii depozitelor transferate și obligația de a compensa un eventual deficit este alocat statului. Astfel, se pare că Íslandsbanki, pe lângă unele venituri primite (prin plata dobânzii aferente obligațiunii), poate achiziționa fond comercial și cote de piață adiționale fără să-și asume vreun risc. Autoritatea concluzionează că acesta constituie un avantaj.
- (166) În sfârșit, Autoritatea trebuie să evalueze, de asemenea, dacă garantarea adițională a depozitelor implică un avantaj pentru Íslandsbanki și pentru băncile islandeze în general. În acest sens, Autoritatea notează că, atunci când a fost făcută prima dată declarația privind garantarea depozitelor de către autoritățile islandeze, nu era foarte clar modul în care aceasta urma să funcționeze în practică, în special efectele pe care le-ar avea o astfel de intervenție asupra băncii care nu-și mai putea îndeplini obligațiile financiare față de depunătorii săi. În același timp, reiese că o astfel de bancă putea să se prăbușească, statul islandez asigurându-se însă — de exemplu, prin transferarea depozitelor către o altă bancă și compensarea diferenței de active — că depozitele pot fi plătite în întregime și că depunătorii nu vor pierde niciodată accesul la întreaga valoare a depozitelor lor.
- (167) Autoritatea consideră de o importanță secundară modul exact în care ar acționa statul în vederea respectării angajamentului privind garantarea nelimitată a depozitelor naționale. Ceea ce contează este faptul că acesta și-a asumat obligația de a interveni nelimitat în cazul în care o bancă s-ar afla în incapacitatea de a-și plăti depozitele.

⁽⁷⁰⁾ A se vedea, de exemplu, T-228/99 WestLB, Rec., 2003, p. II-435.

⁽⁷¹⁾ A se vedea, de exemplu, Decizia Comisiei din 10 octombrie 2008 în cazul NN 51/2008, Schemă de garanții pentru băncile din Danemarca, punctul 32 și Decizia Comisiei din 21.10.2008 în cazul C 10/2008, IKB, punctul 74.

⁽⁷²⁾ A se vedea Decizia Autorității din 8.5.2009 privind o schemă pentru recapitalizarea temporară a băncilor în esență solide pentru a promova stabilitatea financiară și împrumuturile către economia reală în Norvegia (205/09/COL) disponibilă la adresa: <http://www.eftasurv.int/?1=1&showLinkID=16694&1=1>

⁽⁷³⁾ A se vedea în acest context un raționament similar adoptat de către Comisia Europeană cu privire la investițiile făcute de către furnizorii unei întreprinderi aflate în dificultate în Decizia Comisiei C 4/10 (ex NN 64/09) — Ajutor în favoarea Trèves (Franța).

- (168) În opinia Autorității, garanția nelimitată a favorizat Íslandsbanki: în primul rând, deoarece aceasta oferă un important avantaj competitiv — o garanție de stat nelimitată, prin urmare, o plasă de siguranță considerabilă — comparativ cu alte opțiuni de investiții și furnizori. Acest aspect este ilustrat, de exemplu, într-un raport recent al ministrului afacerilor economice, care precizează că: „Întreprinderile financiare islandeze operează în prezent într-un mediu protejat cu controale asupra circulației capitalurilor și o garantare totală a depozitelor. În astfel de condiții, depozitele bancare sunt practic singura opțiune sigură pentru deponenții islandezi” ⁽⁷⁴⁾.
- (169) În al doilea rând, apare drept evident faptul că, în absența garanției, Íslandsbanki ar fi putut fi afectată mult mai ușor de o retragere masivă a depozitelor întocmai precum vechea bancă ⁽⁷⁵⁾. Astfel, este posibil ca banca să fi fost nevoită să plătească rate mai mari ale dobânzii (pentru a compensa riscul) pentru a atrage sau chiar pentru a reține pur și simplu aceeași valoare a depozitelor în cazul în care nu ar fi existat garantarea nelimitată adițională a depozitelor pe care statul islandez și-a asumat-o. Prin urmare, Autoritatea concluzionează că garantarea depozitelor implică un avantaj pentru bancă.

1.2.2. Selectivitate

- (170) În al doilea rând, măsura de ajutor trebuie să fie selectivă în sensul că favorizează „anumite întreprinderi sau producția de anumite bunuri”. Măsurile de capitalizare, facilitatea de lichiditate și acordul privind Straumur sunt selective deoarece acestea favorizează exclusiv Íslandsbanki.
- (171) Mai mult, deoarece ajutoarele de stat pot fi selective inclusiv în situațiile în care unul sau mai multe sectoare ale economiei beneficiază de acestea în detrimentul altora, Autoritatea consideră, de asemenea, că garantarea depozitelor de către stat de care beneficiază întregul sector bancar islandez este selectivă. Această concluzie rezultă, de asemenea, din considerentele expuse mai sus conform cărora băncile sunt favorizate comparativ cu alte întreprinderi care oferă posibilități de economisire și de investiție a banilor.

1.3. Denaturări ale concurenței și afectarea schimburilor dintre părțile contractante

- (172) Măsurile consolidează poziția Íslandsbanki în comparație cu concurenții acesteia (sau potențialii concurenți) din Islanda și alte state SEE. Íslandsbanki este o întreprindere activă, astfel cum s-a arătat mai sus, pe piețele financiare care sunt deschise concurenței internaționale în cadrul SEE. În timp ce piețele financiare islandeze sunt în prezent mai degrabă izolate, în special din cauza controalelor asupra circulației capitalurilor, există în continuare (un potențial de) comerț transfrontalier care va crește imediat ce controalele asupra circulației capitalurilor vor fi ridicate. Prin urmare, toate măsurile care fac obiectul evaluării trebuie considerate ca denaturând concurența și afectând schimburile dintre părțile contractante la Acordul privind SEE ⁽⁷⁶⁾.

1.4. Concluzie

- (173) Prin urmare, Autoritatea concluzionează că măsurile luate de către statul islandez de capitalizare a noii bănci, precum și facilitatea de lichiditate, garantarea depozitelor și acordul privind Straumur implică ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE. Autoritatea reamintește faptul că a ajuns la aceeași concluzie în ceea ce privește măsurile de capitalizare în favoarea Byr în deciziile privind Byr.

⁽⁷⁴⁾ Raportul ministrului afacerilor economice către Althingi (martie 2012), *The Future Structure of the Icelandic Financial System* [Viitoarea structură a sistemului financiar islandez], capitolul 9.6, disponibil la adresa <http://eng.atvinnuvegaraduneyti.is/media/Acrobat/Future-Structure.pdf>

⁽⁷⁵⁾ Autoritatea notează în acest sens observațiile guvernatorului BCI care precizează în prefața la raportul privind stabilitatea financiară a băncii pentru cel de-al doilea semestru al anului 2010 că „în prezent, capitalizarea instituțiilor financiare este protejată prin controalele asupra circulației capitalurilor și prin declarația guvernului referitoare la garantarea depozitelor”. A se vedea <http://www.sedlabanki.is/lisilib/getfile.aspx?itemid=8260>, p. 5. A se vedea, de asemenea, Decizia Comisiei NN48/2008 Schema de garantare pentru băncile din Irlanda, punctele 46 și 47: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2008/nn048-08.pdf; și Decizia NN51/2008 Schema de garantare pentru băncile din Danemarca: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2008/nn051-08.pdf

⁽⁷⁶⁾ A se vedea, în acest sens, cauza 730/79, Phillip Morris/Comisia, Rec., 1980, p. 2671.

2. CERINȚE DE PROCEDURĂ

- (174) În conformitate cu articolul 1 alineatul (3) partea I din Protocolul 3, „Autoritatea AELS de Supraveghere va fi informată în timp util pentru a-și prezenta observațiile cu privire la orice planuri de acordare sau modificare a ajutorului (...). Statul în cauză nu va pune în aplicare măsurile propuse înainte ca procedura să aibă drept rezultat o decizie finală”.
- (175) Autoritățile islandeze nu au notificat Autorității măsurile de ajutor care fac obiectul deciziei de deschidere a procedurii înainte de punerea în aplicare a acestora. Prin urmare, Autoritatea concluzionează că autoritățile islandeze nu și-au respectat obligațiile care le revin în conformitate cu articolul 1 alineatul (3) partea I din Protocolul 3. În consecință, măsurile de ajutor respective au fost acordate în mod ilegal.

3. COMPATIBILITATEA AJUTORULUI

- (176) Ca o observație preliminară, Autoritatea notează că, în timp ce Íslandsbanki este o nouă entitate juridică înființată în 2008, aceasta este — în ceea ce privește operațiunile interne — în mod evident succesorul băncii Glitnir, în sensul că există o continuitate economică între cele două entități. Deoarece operațiunile economice care au fost derulate de către Íslandsbanki începând din toamna anului 2008 nu ar fi putut continua în absența ajutorului, Autoritatea consideră banca drept o întreprindere în dificultate.
- (177) Mai mult, măsurile evaluate sunt, în același timp, măsuri de salvare și de restructurare. Astfel cum s-a precizat în decizia de deschidere a procedurii, Autoritatea ar fi aprobat probabil în mod temporar măsurile ca fiind ajutor de salvare compatibil dacă acestea i-ar fi fost notificate anterior punerii lor în aplicare, înainte de a formula o concluzie finală asupra măsurilor pe baza unui plan de restructurare. Cu toate acestea, în lipsa unei notificări la timp, Autoritatea a inițiat procedura oficială de investigare și a solicitat prezentarea unui plan de restructurare. Astfel cum s-a indicat mai sus, compatibilitatea finală a măsurilor depinde de faptul dacă planul de restructurare îndeplinește criteriile prevăzute în Orientările aplicabile ale Autorității privind ajutoarele de stat pentru întreprinderile aflate în dificultate.

3.1. Temei juridic pentru evaluarea compatibilității: articolul 61 alineatul (3) din Acordul privind SEE și Orientările Autorității privind restructurarea

- (178) În timp ce ajutoarele de stat acordate întreprinderilor aflate în dificultate, precum Íslandsbanki, sunt de regulă evaluate în conformitate cu articolul 61 alineatul (3) litera (c) din Acordul privind SEE, conform articolului 61 alineatul (3) litera (b) din acord, Autoritatea poate autoriza ajutoarele de stat menite „să remedieze perturbări grave ale economiei unui stat membru al CE sau al unui stat AELS”. Astfel cum se precizează la punctul 8 din Orientările privind sectorul bancar ⁽⁷⁾, Autoritatea reafirmă că, în linie cu jurisprudența și practica decizională a Comisiei Europene, articolul 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE necesită o interpretare restrictivă a ceea ce poate fi considerat drept o perturbare gravă a economiei unui stat membru AELS.
- (179) Astfel cum s-a descris în detaliu mai sus, autoritățile islandeze au explicat că în octombrie 2008 sistemul financiar islandez a intrat într-o stare de criză sistemică, care a condus la colapsul celor mai importante bănci ale sale, precum și al băncilor de economii importante într-o perioadă de câteva zile. Cota de piață combinată a instituțiilor financiare prăbușite a depășit 90 % în majoritatea segmentelor pieței financiare islandeze. Dificultățile au fost însoțite de o scădere bruscă a încrederii în moneda națională. Economia reală a Islandei a fost grav lovită de criza financiară. Deși au trecut mai bine de trei ani de la declanșarea crizei, sistemul financiar islandez se află încă într-o stare de tulburare. Chiar dacă situația s-a relaxat semnificativ din 2008, este evident faptul că, la momentul adoptării măsurilor, acestea erau într-adevăr destinate remedierii unei perturbări grave a economiei islandeze.
- (180) În consecință, se consideră că articolul 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE este aplicabil în cazul de față.

⁽⁷⁾ A se vedea partea a VIII-a a Orientărilor Autorității privind ajutoarele de stat. Norme temporare privind criza financiară. Aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor adoptate în legătură cu instituțiile financiare, în contextul actualei crize financiare mondiale, disponibilă la adresa <http://www.eftasurv.int/?1=1&showLinkID=16604&1=1>

Aplicarea Comunicării privind măsurile de restructurare

- (181) Orientările Autorității privind ajutoarele de stat pentru restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare luate în sectorul financiar, în contextul crizei actuale, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat ⁽⁷⁸⁾ („Orientările privind restructurarea”) stabilesc normele privind ajutoarele de stat aplicabile în cazul restructurării instituțiilor financiare pe durata crizei actuale. Conform Orientărilor privind restructurarea, pentru a fi compatibilă cu articolul 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE, restructurarea unei instituții financiare în contextul actualei crize financiare trebuie:
- (i) să conducă la o restabilire a viabilității băncii;
 - (ii) să includă o contribuție proprie suficientă a beneficiarului (partajarea sarcinii);
 - (iii) să conțină măsuri suficiente de limitare a denaturării concurenței.
- (182) Astfel, Autoritatea va evalua în cele ce urmează, pe baza planului de restructurare prezentat pentru Íslandsbanki, care reflectă, de asemenea, achiziționarea băncii Byr, dacă aceste criterii sunt îndeplinite și dacă, prin urmare, măsurile de ajutor descrise mai sus, precum și cele identificate de către Autoritate în decizia privind Byr constituie ajutor de restructurare compatibil.

3.2. Restabilirea viabilității

- (183) Restabilirea viabilității pe termen lung a unui beneficiar care primește ajutor de restructurare reprezintă principalul obiectiv al unui astfel de ajutor, iar evaluarea măsurii în care ajutorul de restructurare va conduce la îndeplinirea acestui obiectiv constituie un aspect important în determinarea compatibilității acestuia.
- (184) Astfel cum s-a arătat mai sus, criza economiei islandeze din toamna anului 2008, prezența măsurilor extraordinare precum controalele asupra circulației capitalurilor, un mediu de reglementare evolutiv și o perspectivă macroeconomică care, în ciuda unei ușoare stabilizări recente, rămâne într-o oarecare măsură nesigură, având în vedere în special dificultățile economice actuale din zona euro, fac dificilă operarea în mod profitabil a unei bănci și garantarea viabilității acesteia pe termen lung. Autoritatea subliniază de la început că în evaluarea de mai jos trebuie avut în vedere acest considerent.
- (185) Secțiunea 2 din Orientările privind restructurarea prevede că statul SEE trebuie să prezinte un plan de restructurare cuprinzător și detaliat care să conțină informații complete cu privire la modelul de afaceri și care să restabilească viabilitatea pe termen lung a băncii. Punctul 10 din Orientările privind restructurarea prevede ca planul să identifice cauzele dificultăților întâmpinate de o bancă și punctele slabe ale băncii și să sublinieze modul în care măsurile de restructurare propuse remediază problemele de bază ale băncii.
- (186) Cauzele dificultăților întâmpinate de Íslandsbanki, astfel cum au fost descrise mai sus, sunt prezentate atât în planul de restructurare, cât și în raportul Comisiei speciale de investigare. Printre cauzele principale identificate în raport la nivelul băncii s-au numărat extinderea excesivă și nesustenabilă, gradul de îndatorare financiară a proprietarilor băncii, concentrarea riscului, capital propriu fragil și extinderea băncilor comparativ cu economia Islandei. Mai mult, Glitnir se extinsese către LBY ⁽⁷⁹⁾ ridicate și piețe imobiliare și comerciale din afara granițelor Islandei. De asemenea, aceasta s-a bazat predominant pe finanțarea interbancară pe termen scurt și și-a asumat un risc major prin acordarea de împrumuturi proprietarilor săi, iar banca a avut expuneri unice considerabile.

Măsuri de reglementare privind viabilitatea

- (187) În timp ce planul de restructurare a Íslandsbanki abordează multe dintre punctele deficitare ale băncii, astfel cum au fost identificate mai sus, Autoritatea consideră că eșecul băncii Glitnir și colapsul industriei financiare islandeze au fost cauzate, de asemenea, de o serie de factori specifici Islandei referitori la dimensiunea sa redusă și deficiențele în materie de reglementare și supraveghere evidențiate de către Comisia specială de investigare. Viabilitatea pe termen lung a Íslandsbanki, precum în cazul oricărei alte bănci islandeze, nu depinde așadar numai de măsurile luate la nivelul băncii, ci și de remedierea deficiențelor respective în materie de supraveghere și reglementare.

⁽⁷⁸⁾ Restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare luate în sectorul financiar, în contextul crizei actuale, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat, adoptată de Autoritate la 25.11.2009 în cadrul capitolului VII: Norme temporare privind criza financiară, astfel cum a fost extins prin Orientările din 2012 privind criza financiară. Disponibile pe website-ul Autorității la adresa: <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VIII—Return-to-viability-and-the-assessment-of-restructuring-measures-in-the-financial-sector.pdf>.

⁽⁷⁹⁾ Achiziții prin împrumuturi.

- (188) În acest sens, Autoritatea remarcă în mod pozitiv modificările aduse de către autoritățile islandeze cadrului de reglementare și supraveghere, prezentate în anexă.
- (189) În primul rând, atribuțiile și competențele FME au fost consolidate, printre altele, cu noi responsabilități privind expunerile unice considerabile și riscurile aferente acestora, fapt care, în opinia Autorității, abordează unul dintre factorii care au condus la colapsul financiar.
- (190) În al doilea rând, cerințele privind CAD temporar ridicate și un număr de dispoziții privind garantarea, în special interzicerea extinderii creditelor pe baza propriilor acțiuni, vizează garantarea faptului că băncile islandeze nu mai pot să-și construiască încă o dată o poziție fragilă în ceea ce privește capitalul. Autoritatea consideră că măsurile respective vor contribui la reziliența băncilor islandeze.
- (191) În al treilea rând, au fost implementate o serie de măsuri privind eligibilitatea directorilor și a membrilor consiliului de administrație, precum și remunerarea acestora. Mai mult, acordarea de împrumuturi părților afiliate (cum ar fi proprietarilor) a fost supusă unor norme mai stricte, iar FME poate acum să interzică unei bănci derularea unor activități specifice, dacă consideră justificat acest lucru. Normele contabile interne și externe au fost, de asemenea, modificate, de exemplu, perioada în care un contabil extern poate lucra pentru aceeași bancă a fost scurtată. Autoritatea remarcă în mod pozitiv că măsurile sunt destinate prevenirii reapariției unor evenimente în ceea ce privește proprietarii și cadrele de conducere. Măsurile conduc, de asemenea, la o creștere a monitorizării externe a riscului, ambele reducând amenințările la adresa viabilității băncii.
- (192) În al patrulea rând, potrivit autorităților islandeze, posibilitatea deja menționată ca FME să limiteze activitățile unei bănci este, de asemenea, determinată de acceptarea de depozite la scară largă de către băncile comerciale islandeze anterior crizei, fapt care pare cel puțin să fi accelerat dispariția acestora. Mai mult, în viziunea Autorității, noile norme privind lichiditățile și echilibrul valutar ⁽⁸⁰⁾ par să implice, de asemenea, o serie de restricții în ceea ce privește posibilitatea băncilor de a atrage cantități disproporționat de mari de depozite în monedă străină în cazul în care acest lucru ar face activitatea băncii mai fragilă și vulnerabilă la riscurile de schimb valutar și de lichiditate. Autoritatea răspunsul autorităților islandeze la deficiența în materie de reglementare.

Planul de restructurare a Íslandsbanki

- (193) În ceea ce privește planul de restructurare și măsurile luate la nivelul băncii, Íslandsbanki a revenit, în principiu, la un model de bancă mai tradițional, axându-se pe punctele sale forte principale (activitățile bancare interne, alimentele de origine marină și industria geotermală), care vor fi finanțate predominant prin intermediul depozitelor clienților.
- (194) Raportul împrumuturi-depozite va scădea în continuare de la aproximativ 80 % la [...] % la sfârșitul perioadei de restructurare [...].
- (195) Mai mult, astfel cum s-a precizat mai sus, Íslandsbanki — comparativ cu Glitnir — a fost încă din momentul înființării sale substanțial mai puțin îndatorată și, întrucât majoritatea datoriilor importante au rămas în patrimoniul Glitnir, aceasta va trebui, conform planului de restructurare, să se bazeze doar într-o foarte mică măsură pe refinanțarea de pe piețele internaționale pentru datoria negarantată.

⁽⁸⁰⁾ Noi norme privind echilibrul valutar adoptate de către BCI și intrate în vigoare la 1 ianuarie 2011. Scopul normelor respective este de a limita riscul de schimb valutar prin prevenirea depășirii anumitor limite în cazul echilibrelor valutare. Una dintre cele mai importante modificări față de versiunile anterioare ale normelor este aceea că poziția valutară deschisă admisibilă în monedele individuale a fost redusă de la 20 % la 15 % din capitalul propriu, iar echilibrul valutar total admisibil a fost diminuat de la 30 % la 15 %. Raportarea echilibrului valutar este, de asemenea, mai detaliată decât înainte, deoarece activele și pasivele în monedă străină sunt clasificate în funcție de tipul acestora: împrumuturi, obligațiuni, acțiuni, acțiuni ale organismelor de plasament colectiv, depozite, acorduri purtătoare de dobândă, creanțe către Banca Centrală ș.a.m.d. În cazul în care echilibrul valutar deviază de la limitele prevăzute în norme, întreprinderea financiară în cauză trebuie să ia măsuri pentru a elimina diferența în termen de cel mult trei zile lucrătoare. Dacă măsurile luate de întreprinderea financiară nu remediază situația, BCI poate calcula penalități periodice. BCI a luat, de asemenea, alte măsuri pentru a elimina dezechilibrele valutare, de exemplu, prin încheierea unui contract de schimb de valută cu una dintre băncile comerciale, precum și prin cumpărarea de valută. Potrivit BCI, măsurile promovează o stabilitate financiară crescută și stimulează rezervele valutare neîmprumutate ale BCI.

- (196) De fapt, dependența de piețele interbancare în ceea ce privește refinanțarea s-a dovedit a fi una dintre cauzele principale ale dispariției Glitnir. Până în prezent, finanțarea Íslandsbanki s-a bazat în mare parte pe depozite și capitalul propriu, dar planul de restructurare prevede o reducere ușoară a ponderii depozitelor de la 80 % la [...] % din pasivele totale, [...]. Íslandsbanki intenționează să compenseze acest lucru prin intermediul emisiunilor de obligațiuni acoperite pe piața internă. Această emisiune de obligațiuni acoperite în valoare de 4 miliarde ISK în decembrie 2011 și [...].
- (197) [...]. Íslandsbanki consideră că apetitul în prezent limitat al investitorilor pentru titluri islandeze negarantate ar putea crește odată cu ridicarea garantării nelimitate a depozitelor. Autoritatea consideră că, pe baza faptelor prezentate de către autoritățile islandeze, situația băncii privind finanțarea pare să fie solidă până la sfârșitul perioadei de restructurare. Având în vedere incertitudinile care planează asupra garantării depozitelor și controlului asupra circulației capitalurilor, precum și evoluțiile viitoare ambigue ale piețelor datoriilor (suverane), aceasta nu se poate pronunța cu privire la materializarea strategiei de finanțare a Íslandsbanki, astfel cum este preconizată, pe termen lung. Cu toate acestea, având în vedere dependența puternică de depozite și de obligațiuni acoperite pe durata perioadei de restructurare și ponderea ridicată a acestor tipuri de creanțe în bilanțul băncii, Autoritatea admite că variațiile foarte mici ale strategiei de finanțare care ar putea fi necesare pe parcurs nu ar amenința viabilitatea băncii.
- (198) În ceea ce privește partea de active a bilanțului, cele mai riscante active, cele internaționale — precum valorile imobiliare comerciale în străinătate — au fost, de asemenea, păstrate în patrimoniul Glitnir. Prin urmare, bilanțul a fost micșorat cu 85 %. Unul dintre punctele deficitare majore ale modelului de afaceri al Glitnir — dependența de active internaționale riscante fără o evaluare adecvată și cu o cunoaștere limitată a pieței — a fost astfel remediat. Autoritatea salută faptul că, în conformitate cu planul de restructurare, banca nu se va angaja în activități similare în viitor ci se va axa mai degrabă pe activitățile sale principale tradiționale.
- (199) În mod evident, banca s-a dezvoltat de la înființarea acesteia, în special prin achiziționarea Byr. Cu toate acestea, conform planului de restructurare, acest fapt nu are un impact major asupra modelului de afaceri al Íslandsbanki, deoarece Byr dispunea în principal de active interne cu caracteristici similare celor din portofoliul Íslandsbanki. În orice caz, Autoritatea consideră că dezinvestițiile angajate, analizate în detaliu în continuare, vor contribui la posibilitatea ca Íslandsbanki să se poată axa pe activitățile sale principale.
- (200) O provocare considerabilă pentru bancă în ceea ce privește portofoliul său de active rămâne restructurarea împrumuturilor transferate de la Glitnir. În acest sens, Autoritatea remarcă în mod pozitiv că procesul de restructurare este o prioritate pentru bancă, fapt ilustrat de numeroasele propuneri generale și individualizate pe care banca le-a făcut clienților săi supraîndatorați. Chiar dacă procesul de restructurare nu a decurs atât de lin precum era prevăzut inițial, au fost deja realizate multe lucruri. De exemplu, la 8 februarie 2012, 2 680 de întreprinderi făcuseră deja obiectul unei forme de restructurare și, potrivit autorităților islandeze, marea majoritate a acestora și-au putut achita creanțele în urma restructurării.
- (201) Autoritatea consideră acest lucru ca fiind un indicator al solidității metodelor de restructurare a Íslandsbanki. Mai mult, pe baza datelor din panoul de instrumente de restructurare destinat băncilor, pare realistă atingerea de către bancă a țintei de finalizare a restructurării datoriilor întreprinderilor până la sfârșitul anului 2012 și a datoriilor cu amănuntul până în 2013. Pe ansamblu, exceptând evoluții neașteptate în mediul macroeconomic al Islandei sau în străinătate, aceasta ar însemna că cel mai târziu la sfârșitul perioadei de restructurare, Íslandsbanki va avea, în opinia Autorității, un bilanț relativ sănătos și portofolii de credite cu rezultate bune.
- (202) Astfel cum s-a indicat mai sus, capitalizarea slabă a Glitnir a fost unul dintre factorii care au condus la prăbușirea acesteia. Planul de restructurare a Íslandsbanki estimează că banca va înregistra o rată a CAD mult peste nivelul minim de 16 % prevăzut de FME pe durata perioadei de restructurare. Rata respectivă este mult peste viitorul nivel minim Basel III de 10,5 %. Inclusiv în cazul scenariului de criză, pe care Íslandsbanki l-a prezentat împreună cu raportul ICAAP pe anul curent atașat la planul de restructurare, rata CAD nu va scădea sub nivelul de referință ridicat. În fapt, conform planului de restructurare, Íslandsbanki își va reduce treptat rata de capital pentru a crește

profitabilitatea începând să plătească dividende ⁽⁸¹⁾). Autoritatea consideră prudent și reconfortant faptul că, inclusiv în scenariul de criză prezentat de către Íslandsbanki, care pare să se bazeze pe parametri rezonabili, rămâne un surplus de capital de peste [...] miliarde ISK, care, într-un mediu de funcționare precum cel descris mai sus, oferă Íslandsbanki o capacitate considerabilă de a face față unor dificultăți neașteptate.

- (203) În ceea ce privește poziția de lichiditate a băncii, Autoritatea notează că situația actuală, conform planului de restructurare, pare suficient de solidă și că nu există indicii conform cărora situația s-ar putea deteriora substanțial pe durata perioadei de restructurare. Mai mult, Autoritatea consideră că simularea de criză a ratei de lichiditate a băncii în contextul raportului ICAAP, conform căruia banca este bine pregătită pentru a face față unor evenimente nefavorabile, sugerează că situația de lichiditate a Íslandsbanki este solidă.
- (204) Autoritatea salută, de asemenea, modificările aduse cu privire la guvernanța corporativă a Íslandsbanki și la gestionarea riscurilor, astfel cum au fost descrise mai sus, care vizează o deficiență a activităților Glitnir și care vor contribui la o evaluare mai obiectivă și mai profesionistă a riscurilor în funcționarea băncii.
- (205) În ceea ce privește profitabilitatea, Orientările privind restructurarea prevăd, de asemenea, ca planul de restructurare să demonstreze modul în care banca își va restabili viabilitatea pe termen lung fără ajutor de stat și cât mai curând posibil. În special, banca trebuie să fie capabilă să genereze o rentabilitate adecvată a capitalului, acoperind toate costurile funcționării sale normale și respectând cerințele obligatorii relevante. În special punctul 13 din Orientările privind restructurarea indică faptul că o bancă își restabilește viabilitatea pe termen lung atunci când este în măsură să-și acopere toate costurile, inclusiv costurile legate de amortizare și costurile financiare și să obțină un nivel adecvat de rentabilitate financiară, luând în considerare profilul de risc al băncii.
- (206) La acest punct, Autoritatea reamintește ceea ce a fost deja precizat mai sus, și anume că mediul economic în care operează Íslandsbanki ar prezenta dificultăți pentru orice bancă. Având în vedere acest fapt, Autoritatea este satisfăcută de profitabilitatea estimată în planul de restructurare, care, în ciuda ratei de capital ridicate, va fi adecvată și în mare parte peste țintele de profitabilitate proprii ale Íslandsbanki în cea mai mare parte a perioadei de restructurare și ulterior acesteia. Între 2009 și 2014, rata rentabilității capitalurilor proprii fluctuează între [...] % și [...] %. Cu toate acestea, astfel cum s-a descris mai sus, [...] din fluctuație se datorează în mare parte situațiilor și evenimentelor extraordinare, precum creșterile de valoare rezultate din activele transferate de la Glitnir, pe de o parte, și deprecierea cauzată de hotărârea recentă a Curții Supreme privind împrumuturile în monedă străină și achiziționarea Byr, pe de altă parte. Conform planului de restructurare, producerea de astfel de evenimente extraordinare nu mai este prevăzută după 2013, iar în perioada 2014-2016 se așteaptă ca rata rentabilității capitalurilor proprii să crească de la [...] % la [...] %. Calculul prezentat de către autoritățile islandeze în care din contul de profit și pierdere au fost eliminate elementele extraordinare indică faptul că banca a obținut și va continua să obțină profituri relativ stabile în perioada 2008-2016. Raportul elaborat de către Investiții financiare ale Statului Islandez (Icelandic State Financial Investments — ISFI) menționat mai sus pare să susțină această concluzie. Chiar dacă nu este clar dacă aceste calcule reflectă pe deplin câștigurile rezultate din actualizarea considerabilă, Autoritatea notează că după 2013, când se estimează absorbția completă a actualizării, banca va înregistra profituri între [...] și [...] miliarde ISK anual conform planului de restructurare.
- (207) Unele dintre cele mai relevante și detaliate aspecte ale planificării financiare pe care se bazează planul de restructurare au fost menționate mai sus, cum ar fi venitul în scădere provenit de la activitățile bancare principale cu amănuntul și cele destinate întreprinderilor pe durata perioadei de restructurare. Autoritatea constată că acest lucru este, în principal, rezultatul absorbției actualizării și reflectă costurile mai mari de finanțare (rezultate din gradul mai mare de diversificare pe partea de pasive, cu o pondere mai mare a creanțelor cu scadențe mai lungi), precum și o scădere a marjei nete a dobânzilor de la 4,4 % în prezent la [...] %. Autoritatea consideră că este prudent să nu se conteze pe creșterea veniturilor pe aceste segmente. Într-adevăr, este probabilă o creștere ușoară a cheltuielilor de finanțare (conform planului de restructurare, cu până la [...] puncte de bază).

⁽⁸¹⁾ Cu toate acestea, în raportul ICAAP, Íslandsbanki subliniază că deciziile privind plățile anuale ale dividendelor se vor baza pe o analiză actualizată a adecvării capitalului și vor lua în calcul, de asemenea, poziția de lichiditate a băncii.

În ceea ce privește marja dobânzii, Autoritatea notează că aceasta va fi destul de ridicată comparativ cu situația la nivel internațional, inclusiv după scăderea anticipată la [...] % ⁽⁸²⁾. Potrivit autorităților islandeze, marja s-a situat aproximativ la acest nivel sau mai mare de-a lungul ultimelor decenii și se datorează, printre alți factori, mediului cu o rată ridicată a dobânzii din Islanda, ponderii scăzute a creditelor ipotecare din portofoliul de credite și dimensiunii reduse a băncilor. Autoritatea este de părere că explicațiile sunt rezonabile, prin urmare, consideră acest aspect al planificării financiare ca fiind suficient de plauzibil.

- (208) Un alt factor important al profitabilității viitoare conform planului de restructurare îl reprezintă venitul mai mare din taxe și comisioane, care este estimat să crească la [...] pe durata perioadei de planificare [...]. Creșterea ar genera profituri de [...] ISK în 2016. Autoritățile islandeze susțin că proiecțiile sunt plauzibile deoarece activitățile generatoare de comisioane precum tranzacțiile bursiere și comerțul cu valută cunosc practic o perioadă de stagnare ulterior colapsului și ca urmare a controalelor asupra circulației capitalurilor. Cu toate acestea, întrucât, potrivit autorităților islandeze, este realist să se aștepte o creștere substanțială a activității bursei de valori și se presupune ridicarea controalelor asupra circulației capitalurilor până la sfârșitul anului 2013, Autoritatea nu contestă plauzibilitatea acestor cifre.
- (209) Pe lângă partea de venituri din previziunea privind contul de profit și pierdere, banca a luat o serie de inițiative, astfel cum au fost descrise mai sus, pentru a crește eficiența și pentru a reduce costurile, printre altele, o reducere a personalului cu aproape 10 %, care ar trebui să reducă, pe ansamblu, raportul cheltuieli-venituri de la 75 % la [...] % în 2014. Autoritatea salută aceste eforturi, deoarece raportul actual pare destul de ridicat comparativ cu situația la nivel internațional. De asemenea, pe baza planului de restructurare, Autoritatea consideră plauzibilă atingerea acestui obiectiv, deoarece finalizarea restructurării portofoliului moștenit de la Glitnir și reducerea anticipată a activităților de supraveghere ar trebui să facă într-adevăr posibilă ajustarea în minus a cifrelor băncii, iar progresele în materie de eficiență par încă realizabile în ceea ce privește funcționarea băncii.
- (210) Este evident că planul de restructurare este bazat pe un număr mare de alte ipoteze în afară de cele de mai sus. Autoritatea a vizat examinarea ipotezelor care par cele mai pertinente și care au cea mai mare influență asupra viabilității viitoare a Íslandsbanki. În ceea ce privește ipotezele macroeconomice, acestea par a fi în mare parte în linie cu previziunile elaborate de IMF și Statisticile Islandei, de exemplu, în ceea ce privește creșterea PIB-ului și șomajul. Pe ansamblu, ipotezele pe care se bazează planul de restructurare par să fie suficient de prudente pentru ca, împreună cu considerațiile enunțate de către Autoritate mai sus, să se poată concluziona că măsurile de restructurare luate de bancă sunt suficiente pentru a asigura viabilitatea pe termen lung a acesteia, exceptând evenimente nefavorabile neașteptate de dimensiuni și cu urmări neprevăzute.
- (211) Având în vedere elementele de mai sus, Autoritatea consideră că planul de restructurare conține suficiente elemente care contribuie la restabilirea viabilității pe termen lung a băncii astfel încât Autoritatea să concluzioneze că dispozițiile din secțiunea 2 a Orientărilor privind restructurarea sunt respectate.

3.3. Contribuție proprie/partajarea sarcinii

- (212) Punctul 22 din Orientările privind restructurarea prevede următoarele: „În vederea restrângerii denaturării concurenței și pentru a preîntâmpina riscurile morale, ajutorul trebuie să fie limitat la minimumul necesar și beneficiarul ajutorului trebuie să asigure o contribuție proprie corespunzătoare la costurile de restructurare. Banca și deținătorii capitalului ei trebuie să contribuie cu propriile resurse la restructurarea acesteia în cel mai mare grad posibil. Acest lucru este necesar pentru a se asigura că băncile salvate își asumă în mod corespunzător responsabilitatea pentru consecințele comportamentului lor anterior, precum și pentru a crea stimulente adecvate pentru comportamentul lor viitor”.
- (213) Autoritatea reamintește în acest sens un aspect esențial în cazul de față. Atunci când Íslandsbanki a fost înființată pe baza operațiunilor interne ale Glitnir, acțiunile din cadrul Glitnir Bank au fost complet consumate, contribuind așadar cât mai mult posibil la restructurarea Íslandsbanki. Mai mult, creditorii Glitnir au fost nevoiți să preia pierderi considerabile ⁽⁸³⁾ sau cel puțin să-și asume riscul investițiilor acestora în funcție de profitabilitatea Íslandsbanki. Prin urmare, în ceea ce privește proprietarii și creditorii Glitnir, criteriul partajării sarcinii este îndeplinit în mod optim, iar aspectul riscului moral este abordat.

⁽⁸²⁾ Conform, de exemplu, Raportului BCI privind stabilitatea financiară pentru anul 2011:2, conform căruia marja dobânzii este de aproape 2-3 ori mai ridicată în Islanda decât în alte țări nordice.

⁽⁸³⁾ Conform estimărilor actuale, pierderile se puteau ridica la 70-75 % din împrumuturile acordate de aceștia băncii Glitnir; a se vedea, de exemplu, <http://glitnirbank.com/press-room/tilkynningar-a-islensku/448-athugasemdfrafraslidastjorn.html>

- (214) Pe lângă cele de mai sus, Autoritatea trebuie să evalueze dacă ajutorul de stat primit de către Íslandsbanki a fost limitat la minimumul necesar.
- (215) În ceea ce privește măsurile de capitalizare, capitalizarea inițială a Íslandsbanki, până la acordul cu creditorii Glitnir care a redus cota statului la 5 %, a fost suficientă numai pentru a îndeplini cerințele de capital ale FME. În 2009, după încheierea acordului privind achiziționarea Glitnir de către Íslandsbanki și după ce aceasta a primit capitalul de rang 2, rata CAD a atins aproximativ 19 %, cu trei procente mai mult decât rata minimă stabilită de FME. În acest context, Autoritatea notează că rata de capital a depins în special de evaluarea corectă a activelor transferate de la Glitnir către Íslandsbanki. Mai mult, trebuie avut în vedere că la momentul respectiv perspectiva economică a Islandei era cuprinsă de incertitudine. Având în vedere cele de mai sus, Autoritatea consideră că valoarea capitalului oferit de către statul islandez băncii Íslandsbanki a fost limitată la minimumul necesar, deoarece nu a depășit valoarea minimă prevăzută prin lege plus o rezervă rezonabilă.
- (216) Această concluzie nu este anulată de faptul că rata CAD a Íslandsbanki a crescut ulterior suficient de puternic pentru a permite absorbția unei bănci masiv decapitalizate — Byr — în 2011. Creșterea ratei CAD s-a datorat aproape în exclusivitate notării valorii contabile a activelor care fuseseră transferate de la Glitnir către Íslandsbanki. Nu s-ar fi putut prezice cu certitudine că acest lucru se va întâmpla, iar faptul că rata a evoluat atât de puternic ulterior nu este un motiv, în opinia Autorității, pentru a considera că Íslandsbanki a fost supracapitalizată de către stat de la început ⁽⁸⁴⁾.
- (217) Punctul 26 din Orientările privind restructurarea prevede că băncile care primesc ajutor de restructurare „trebuie să fie în măsură să remunereze capitalul, inclusiv sub forma dividendelor, cât și a cupoanelor la împrumuturi subordonate în curs, din profiturile generate de activitățile lor”.
- (218) În acest context, trebuie reamintit faptul că statul a înregistrat o rentabilitate anuală de aproape 14 % a capitalului care a fost răscumpărat deja în toamna anului 2009. Perspectiva unei rentabilități satisfăcătoare pentru cota de 5 % pe care statul a reținut-o pare promițătoare, de asemenea, având în vedere performanța bună pe ansamblu a Íslandsbanki de la înființarea acesteia.
- (219) Cu toate acestea, trebuie, de asemenea, subliniat faptul că remunerarea pentru capitalul de rang 2 se abate de la Orientările Autorității privind recapitalizarea ⁽⁸⁵⁾. Astfel cum în mod corect au susținut autoritățile islandeze, remunerarea prevăzută conform Orientărilor privind recapitalizarea se ridică la aproximativ 15,7 % (constând din costul de finanțare de stat de 8 %, marja swap-ului pe riscul de credit anterioară crizei a Glitnir de 5,7 % și o taxă suplimentară de 2 %). Remunerarea pe care o plătește Íslandsbanki, EURIBOR plus 4 %, este semnificativ inferioară valorii de referință. Conform punctului 25 din Orientările privind restructurarea, o astfel de derogare de la o partajare adecvată a sarcinii ex-ante (și anume, o remunerare adecvată) poate fi justificată, printre altele, de o restructurare mai amplă, inclusiv măsuri de limitare a denaturării concurenței. Astfel cum se va arăta în continuare, Autoritatea consideră că restructurarea Íslandsbanki este suficient de amplă pentru ca această condiție să fie îndeplinită.
- (220) În timp ce acordul privind Straumur, astfel cum a fost descris mai sus, implică elemente de ajutor de stat, Autoritatea consideră că acesta este conceput astfel încât să vizeze limitarea, dacă nu excluderea, unui avantaj financiar direct pentru Íslandsbanki. Acordul constituie în esență o compensare negociată pentru Íslandsbanki în schimbul preluării răspunderii pentru depozitele Straumur, fiind posibil ca Íslandsbanki să obțină active corespunzătoare pentru pasivele transferate. Autoritatea nu consideră că ajutorul respectiv este de o importanță deosebită pentru evaluarea de către aceasta a partajării sarcinii.

⁽⁸⁴⁾ În fapt, capitalizarea Íslandsbanki de către stat s-a bazat direct pe diferența dintre evaluarea inițială a activelor și pasivelor transferate și cerințele de capital ale FME.

⁽⁸⁵⁾ Recapitalizarea instituțiilor financiare în contextul actualei crize financiare: limitarea ajutorului la minimumul necesar și garanții împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței („Orientările privind recapitalizarea”), JO L 17, 20.1.2011 și suplimentul SEE nr. 3. Orientările sunt disponibile și pe site-ul web al Autorității la adresa: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines>.

- (221) În sfârșit, în ceea ce privește garantarea depozitelor, Autoritatea a indicat deja în decizia de deschidere a procedurii că — având în vedere circumstanțele extraordinare de la momentul respectiv — aceasta ar putea constitui o modalitate proporțională de a proteja stabilitatea financiară în Islanda. Este evident însă că un astfel de ajutor nu poate fi aprobat nelimitat.
- (222) Astfel, pentru ca ajutorul de stat să fie considerat limitat la minimumul necesar, Autoritatea consideră că acesta trebuie încheiat cât mai curând posibil. Prin urmare, Autoritatea salută intenția autorităților islandeze de a elimina garantarea depozitelor înainte de ridicarea controalelor asupra circulației capitalurilor, prin urmare, conform planificării curente, nu mai târziu de sfârșitul anului 2013.
- (223) Prin urmare, pentru a anticipa întârzierile legate de ridicarea controalelor asupra circulației capitalurilor și pentru a reflecta opinia Autorității potrivit căreia o bancă viabilă ar trebui să fie capabilă să concureze pe piață fără protecția unei astfel de garanții totale a depozitelor, aceasta va autoriza garantarea depozitelor până la sfârșitul anului 2014 ⁽⁸⁶⁾. După această dată, protecția depozitelor ar trebui să fie reglementată numai de legislația SEE aplicabilă privind garantarea depozitelor.
- (224) Pe baza elementelor de mai sus, Autoritatea concluzionează că planul de restructurare a Íslandsbanki garantează faptul că ajutorul este limitat la minimumul necesar și că beneficiarul, acționarii și debitorii băncii precedente au participat în mod semnificativ la partajarea sarcinii. Prin urmare, ajutorul de restructurare este în conformitate cu secțiunea 3 din Orientările privind restructurarea.

3.4. Limitarea denaturării concurenței

- (225) Orientările privind restructurarea prevăd la punctele 29-32 din secțiunea 4:

„Stabilitatea financiară rămâne obiectivul predominant al ajutoarelor acordate sectorului financiar în contextul unei crize sistemice, însă menținerea stabilității sistemice pe termen scurt nu trebuie să aducă prejudicii pe termen mai lung condițiilor de concurență echitabile și piețelor competitive. În acest context, măsurile destinate limitării denaturării concurenței cauzată de ajutoarele de stat dețin un rol important. [...] Trebuie adaptate măsuri destinate limitării denaturării concurenței pentru a elimina cazurile de denaturare identificate la nivelul piețelor în care banca beneficiară își desfășoară activitatea, după ce și-a restabilit viabilitatea în urma procesului de restructurare, respectând în același timp politica și principiile comune. Autoritatea consideră drept punct de plecare pentru evaluarea sa necesitatea de a dispune de astfel de măsuri, dimensiunea, amploarea și sfera activităților pe care banca în cauză le exercită în momentul punerii în aplicare a unui plan credibil de restructurare, astfel cum se prevede în secțiunea 2 din acest capitol. [...] Natura și forma acestor măsuri depind de două criterii: în primul rând, de valoarea ajutorului și de condițiile și circumstanțele în care a fost acordat și, în al doilea rând, de caracteristicile pieței sau piețelor pe care banca beneficiară își desfășoară activitatea.

În ceea ce privește primul criteriu, măsurile de limitare a denaturării vor varia semnificativ în funcție de valoarea ajutorului, precum și de gradul de repartizare a obligațiilor și de nivelul prețurilor. În mod general, în cazul în care nivelul de repartizare a obligațiilor și cel al contribuției proprii sunt mai ridicate, consecințele negative rezultate din riscul moral sunt mai puține.

În ceea ce privește al doilea criteriu, Autoritatea va analiza efectele potențiale ale ajutorului asupra piețelor pe care banca beneficiară își desfășoară activitatea în urma restructurării. Mai întâi se vor examina dimensiunea și importanța relativă a băncii pe piața sau piețele ei, odată ce aceasta își recapătă viabilitatea. Măsurile vor fi adaptate la caracteristicile pieței pentru a asigura menținerea concurenței eficiente. [...] Măsurile de limitare a denaturării concurenței nu trebuie să compromită perspectivele de restabilire a viabilității băncii.”

- (226) Rezultă din cele de mai sus că valoarea ajutorului, în special în termeni relativi, și caracteristicile pieței sunt decisive în evaluarea de către Autoritate a caracterului adecvat al măsurilor de limitare a denaturării concurenței. În același timp, este evident că astfel de măsuri nu trebuie să pună în pericol viabilitatea beneficiarului ajutorului de restructurare, iar preocupările privind concurența trebuie abordate având în vedere scopul fundamental de realizare a stabilității financiare în contextul crizei actuale.

⁽⁸⁶⁾ Până la sfârșitul anului 2014, se vor finaliza perioadele de restructurare ale tuturor băncilor islandeze pentru care a fost inițiată investiția oficială.

- (227) În contextul cadrului juridic de mai sus, Autoritatea va enunța în continuare observațiile pe care le consideră esențiale pentru evaluarea de către aceasta a măsurilor de limitare a denaturării concurenței.
- (228) În primul rând, Autoritatea consideră că, având în vedere situația deosebită de pe piețele financiare islandeze și condițiile economice, astfel cum au fost descrise în capitolele precedente, este necesară o evaluare atentă a condițiilor de piață și a mediului concurențial. Măsurile care limitează denaturarea concurenței ar trebui să reflecte circumstanțele actuale dificile, garantând în același timp că denaturarea concurenței este limitată la minimum atât pe termen scurt, cât și pe termen lung.
- (229) În al doilea rând, astfel cum s-a precizat mai sus în secțiunea privind partajarea sarcinii, a fost abordat aspectul celei mai mari contribuții posibile din partea foștilor proprietari ai Glitnir și, într-o oarecare măsură, a contribuției creditorilor Glitnir. Prin urmare, necesitatea unor măsuri adiționale privind concurența a fost limitată.
- (230) În al treilea rând, în ceea ce privește caracteristicile pieței relevante, astfel cum a fost descris mai sus, colapsul sistemului financiar din Islanda, urmat de intervențiile autorităților islandeze, inclusiv înființarea Íslandsbanki pe baza operațiunilor interne ale Glitnir, au condus la o mai mare concentrare a serviciilor financiare pe piața islandeză și au crescut substanțial cota de piață a celor trei bănci importante — Íslandsbanki, Arion Bank și Landsbankinn. În afară de acestea, au mai rămas doar câțiva jucători mici pe piață, iar perspectiva imediată a unei noi intrări este extrem de redusă nu doar din cauza obstacolelor la intrarea pe piață deja menționate mai sus și a dimensiunii reduse a pieței, ci și, în special, datorită controalelor asupra circulației capitalurilor. Íslandsbanki se bucură de o poziție foarte importantă pe această piață concentrată, cu o cotă de piață de peste [...] % în cele mai relevante și mai importante segmente din punct de vedere economic.
- (231) În al patrulea rând, criza a condus la o serie de probleme foarte specifice, cum ar fi gradul deosebit de ridicat al participării directe și indirecte a băncilor mari în economia reală și existența un monopol *de facto* al serviciilor informatice bancare (RB), deținute în mare parte de către cele trei bănci importante.
- (232) În al cincilea rând, valoarea relativă a ajutorului pe care Íslandsbanki l-a primit este semnificativă. În acest sens, Autoritatea notează că inițial întregul capital al băncii a fost oferit de către stat. În plus, banca a beneficiat de o varietate de măsuri de ajutor — acordul privind Straumur, facilitatea specială de lichiditate și garantarea depozitelor. În același timp, Íslandsbanki rămâne o bancă mică, cel puțin conform standardelor internaționale.
- (233) În al șaselea rând, achiziționarea Byr de către bancă necesită măsuri suplimentare privind concurența. În cea de-a doua decizie privind Byr, Autoritatea a solicitat ca viitorul plan de restructurare să includă măsuri care să garanteze că piața financiară islandeză va beneficia de o concurență efectivă în viitor, pentru a răspunde preocupărilor exprimate de către Autoritate cu privire la situația concurenței pe piața financiară islandeză.
- (234) În acest context, Autoritatea notează că au fost luate sau vor fi luate o serie de măsuri care limitează denaturarea concurenței rezultată din ajutorul de stat acordat Íslandsbanki.
- (i) Măsuri și evoluții în materie de reglementare întreprinse sau angajate de către autoritățile islandeze
- (235) Guvernul islandez și-a luat în mod specific două angajamente (a se vedea anexa) care, în opinia Autorității, pot contribui la crearea unui cadru de reglementare care să favorizeze concurența pe piețele financiare:

- (236) În primul rând, prin numirea unui grup de lucru care va revizui Legea nr. 36/1978 privind taxa de timbru și prin examinarea, în special, a oportunității eliminării taxelor de timbru pentru obligațiunile emise de către persoanele fizice atunci când sunt transferate între creditori (de exemplu, atunci când persoanele își transferă creditele de la o instituție de credit la alta). Autoritatea consideră că legislația actuală — care obligă, printre altele, clienții să plătească taxa de timbru aplicată cuantumului obligațiunii respective ⁽⁸⁷⁾ atunci când schimbă creditorii — poate constitui un impediment în calea concurenței deoarece aceasta poate lega clienții de contractele existente privind împrumuturi pe termen lung. Prin urmare, Autoritatea salută angajamentul luat în vederea revizuirii legii.
- (237) În al doilea rând, Autoritatea ia act de faptul că, în conformitate cu o rezoluție adoptată de Parlamentul islandez la 21 martie 2012, guvernul va numi un comitet al cărui mandat constă în revizuirea protecției consumatorului pe piața financiară. Acesta va include un mandat specific pentru revizuirea facilitării transferului și reducerii costurilor de transfer, comitetul urmând să colaboreze îndeaproape cu ICA în ceea ce privește acest aspect. Comitetul își va prezenta raportul cel târziu până la 15 ianuarie 2013. Autoritatea consideră că o evaluare mai atentă ar putea fi benefică concurenței pe termen lung. În acest timp, angajamentul specific luat de către Íslandsbanki descris în continuare ar trebui să contribuie la facilitarea transferului, conducând astfel la creșterea concurenței.
- (238) În ceea ce privește preocupările privind concurența identificate de către Autoritate cu privire la RB, Autoritatea salută acordul încheiat între ICA și proprietarii RB, inclusiv cele trei bănci importante, cu privire la acest aspect. Prin acesta se încearcă garantarea accesului la infrastructura informatică esențială pe o bază nediscriminatorie și la un cost rezonabil pentru concurenții mici și potențialii noi veniți pe piață. Autoritatea este de părere că preocupările sale, astfel cum au fost exprimate, printre altele, în cea de-a doua decizie privind Byr, au fost abordate în mod satisfăcător prin acordul respectiv și că nu este necesar ca aceasta să abordeze în continuare aspectul respectiv în prezenta decizie.
- (239) În sfârșit, Autoritatea ia act de modificările normative care au fost aduse începând cu anul 2008, astfel cum sunt prezentate în anexă. În ceea ce privește concurența, introducerea articolului 22 în Legea nr. 161/2002 privind întreprinderile financiare este deosebit de importantă în acest sens. Acesta include dispoziții care limitează participarea întreprinderilor financiare la activități care nu se încadrează în domeniul de aplicare a autorizațiilor lor de funcționare. Conform noii norme, astfel de activități pot fi derulate numai temporar și în scopul încheierii de tranzacții sau reorganizării activităților clienților. O notificare motivată în acest sens trebuie trimisă FME și au fost introduse termene în care întreprinderile financiare trebuie să-și finalizeze reorganizarea clienților acestora și să dispună de activele alocate.
- (240) Autoritatea consideră această modificare ca fiind un răspuns normativ adecvat la problema participării disproporționat de mari a instituțiilor financiare în economia reală. Dispoziția pare cel puțin să împiedice ca această situație — care este rezultatul direct al conversiilor creanțelor în acțiuni (și al tranzacțiilor similare) care implică întreprinderile supraîndatorate la începutul crizei — să devină una permanentă. Deoarece abordează unul dintre cele mai presante aspecte referitoare la concurență legate de ajutorul de stat acordat celor trei bănci, Autoritatea îl ia în considerare în mod corespunzător în evaluarea sa.

(ii) Măsuri specifice pentru Íslandsbanki

- (241) Autoritatea subliniază că prezența pe piață și dimensiunea Íslandsbanki nu reprezintă decât un procent din ce a reprezentat Glitnir — deoarece activele totale au fost reduse cu 84 %, astfel cum s-a descris mai sus și, spre deosebire de Glitnir, Íslandsbanki este activă numai pe piața islandeză. În timp ce cea mai mare parte a reducerii este, în mod evident, rezultatul lichidării operațiunilor internaționale ale Glitnir, Autoritatea consideră că acest proces este deosebit de relevant deoarece se referă la denaturarea concurenței având în vedere că, în special, strategia riscantă de peste mări a Glitnir a fost cea care a condus la colapsul acesteia și a cauzat denaturări ale piețelor financiare din SEE în trecut ⁽⁸⁸⁾.

⁽⁸⁷⁾ Taxa de timbru depinde de tipul de document juridic în cauză, dar este stabilită în mod normal la 15 ISK pentru fiecare mie de coroane islandeze declarată (și anume, aproximativ 1,5 %) aplicată la cuantumul obligațiunilor purtătoare de dobândă garantate printr-o ipotecă sau alt tip de titlu de valoare.

⁽⁸⁸⁾ Conform, de exemplu, Deciziei Comisiei în cazul SA.28264, Ajutor de restructurare pentru Hypo Real Estate, în care Comisia a acceptat separarea unui segment important din activitatea de peste mări a Hypo Real Estate ca măsură de limitare a denaturării concurenței pentru succesorul băncii, PBB.

- (242) În plus, Autoritatea salută angajamentele luate de Íslandsbanki (a se vedea anexa) de a-și reduce în continuare prezența pe piața internă cu dezinvestiții de [...] referitoare la [...]. Pe baza planului final de restructurare și reamintind faptul că Íslandsbanki este o bancă mică conform standardelor SEE, Autoritatea împărtășește opinia Íslandsbanki potrivit căreia adoptarea unor alte măsuri structurale ar putea amenința perspectiva băncii de a-și restabili viabilitatea pe termen lung ⁽⁸⁹⁾.
- (243) Autoritatea ia act de angajamentul conform căruia Íslandsbanki nu va mai achiziționa instituții financiare până la 15 octombrie 2014, cu excepția cazului în care obține în prealabil aprobarea Autorității. Exceptând eventualele fuziuni ulterioare care ar putea fi necesare din considerente de stabilitate financiară, aceasta înseamnă că poate fi prevenită o mai mare concentrare pe piața financiară islandeză prin achiziții făcute de Íslandsbanki. Angajamentul garantează, de asemenea, că ajutorul care a fost acordat Íslandsbanki este utilizat pentru restabilirea viabilității acesteia mai degrabă decât pentru consolidarea și extinderea în continuare a prezenței sale pe piața islandeză. Același lucru este valabil, de asemenea, în cazul angajamentului luat de Íslandsbanki conform căruia, până la 15 octombrie 2014, aceasta nu va pune în aplicare clauze contractuale și nici nu va introduce noi clauze contractuale care să condiționeze termenele speciale ale dobânzilor de menținerea unei game minime de activități cu banca, precum și în cazul angajamentului de a nu invoca implicarea statului ca sursă a unui avantaj competitiv în momentul comercializării serviciilor sale.
- (244) Astfel cum s-a arătat mai sus, piața financiară islandeză constituie în prezent un mediu de operare dificil pentru orice bancă, fapt reflectat, de asemenea, de lipsa aproape totală în prezent a interesului extern de a intra pe piață. Prin urmare, Autoritatea salută angajamentele asumate de către Íslandsbanki referitoare la facilitarea transferurilor între bănci și la furnizarea unei procesări de bază a plăților, precum și a unor servicii de distribuție monetară. Autoritatea consideră că aceste măsuri, împreună cu acordul dintre cele trei bănci importante și ICA privind RB menționat mai sus, garantează faptul că participanții mai mici pot accesa infrastructura esențială și servicii la prețuri rezonabile fără ca jucătorii mai mari să le poată bloca accesul. Autoritatea este de părere că aceasta va reduce obstacolele la intrarea pe piață pentru viitorii (potențiali) participanți pe piață și ar putea permite jucătorilor mai mici existenți să-și extindă cotele de piață dacă sunt capabili să ofere servicii mai bune decât concurenții lor mai mari. Mai mult, măsurile destinate facilitării transferului vor contribui la o concurență mai strânsă între jucătorii mari existenți și ar putea contribui la prevenirea sau eliminarea unei situații de potențial monopol colectiv.
- (245) În sfârșit, Íslandsbanki se angajează să vândă, cât mai curând posibil, acțiunile deținute în societăți operaționale, care au fost preluate ca urmare a restructurării în conformitate cu articolul 22 din Legea nr. 161/2002 privind întreprinderile financiare, se angajează să respecte procedura și termenele stabilite în dispoziția respectivă și va furniza informații actualizate pe website-ul acesteia sau al unei filiale cu privire la filialele sau acțiunile deținute spre vânzare. Autoritatea salută angajamentul de dezinvestiție, cât mai curând posibil, asumat de Íslandsbanki cu privire la toate întreprinderile și acțiunile care nu sunt legate de activitățile sale principale, în special din motive de viabilitate. Considerând că este evident faptul că banca trebuie să respecte obligațiile juridice interne precum cele prevăzute la articolul 22 din Legea privind întreprinderile financiare, Autoritatea ia act de angajamentul acesteia și atrage atenția autorităților islandeze și beneficiarilor asupra faptului că în acest sens o încălcare a legislației naționale ar putea implica, de asemenea, o utilizare necorespunzătoare a ajutorului. Mai mult, Autoritatea consideră că, prin obligația de a include pe website-ul acesteia informații cu privire la cesiunile și vânzările preconizate, se introduce o mai mare transparență cu privire la situația participării actuale la economia islandeză. Acest fapt remediază, cel puțin într-o oarecare măsură, această preocupare specifică privind concurența care caracterizează în prezent piețele islandeze.
- (246) Pe baza tuturor celor expuse mai sus, având în vedere, în special, situația specifică a Islandei și faptul că Autoritatea consideră că măsurile de mai sus abordează principalele aspecte privind concurența pe care Autoritatea le-a identificat în colaborare cu ICA și având în vedere scopul fundamental de realizare a stabilității financiare, Autoritatea concluzionează că angajamentele asumate limitează într-o măsură satisfăcătoare denaturarea concurenței. Prin urmare, ajutorul de restructurare este conform cu secțiunea 4 din Orientările privind restructurarea.

⁽⁸⁹⁾ Din același motiv, Autoritatea acceptă faptul că dezinvestițiile sunt supuse condiției ca [...].

4. CONCLUZIE

(247) Pe baza evaluării anterioare și având în vedere planul de restructurare prezentat de către autoritățile islandeze cu privire la Íslandsbanki, preocupările Autorității exprimate în decizia de deschidere a procedurii referitoare la natura și compatibilitatea măsurilor de ajutor destinate Íslandsbanki sunt înlăturate. Prin urmare, Autoritatea aprobă măsurile de ajutor ca fiind ajutor de restructurare compatibil cu funcționarea Acordului privind SEE în temeiul articolului 61 alineatul (3) litera (b), sub rezerva aderării de către Islanda și Íslandsbanki la angajamentele prezentate în anexă,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Capitalul de operare inițial, capitalizarea integrală (temporară) de către stat, reținerea de către stat a 5 % din capitalul social și capitalul de rang 2 acordat Íslandsbanki, precum și facilitatea specială de lichiditate, garantarea nelimitată a depozitelor și acordul privind Straumur constituie ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE.

Articolul 2

Măsurile enumerate la articolul 1 constituie ajutor de stat ilegal de la data punerii lor în aplicare până la data prezentei decizii în lumina nerespectării de către autoritățile islandeze a cerinței de notificare a Autorității anterior punerii în aplicare a ajutorului în conformitate cu articolul 1 alineatul (3) din partea I a Protocolului 3.

Articolul 3

Măsurile enumerate la articolul 1, precum și măsurile care vizează Byr descrise în Decizia nr. 126/11/COL sunt compatibile cu Acordul privind SEE în conformitate cu articolul 61 alineatul (3) litera (b) din acord, sub rezerva aderării la angajamentele prezentate în anexă. Autorizația pentru garantarea nelimitată a depozitelor expiră la sfârșitul anului 2014.

Articolul 4

Prezenta decizie se adresează Republicii Islanda.

Articolul 5

Numai versiunea în limba engleză a prezentei decizii este autentică.

Adoptată la Bruxelles, 27 iunie 2012.

Pentru Autoritatea AELS de Supraveghere

Oda Helen SLETNES

Președintele

Sabine MONAUNI-TÖMÖRDY

Membru al Colegiului

ANEXĂ

ANGAJAMENTE ȘI MODIFICĂRI RELEVANTE ADUSE CADRULUI JURIDIC PRIVIND ACTIVITĂȚILE BANCARE

1. ANGAJAMENTE ALE AUTORITĂȚILOR ISLANDEZE

Autoritățile islandeze și-au asumat două angajamente care sunt enumerate mai jos.

Modificarea taxei de timbru pentru a exclude ajutorul de stat și pentru a reduce costurile de transfer

Ministerul de Finanțe va desemna un grup de lucru având mandatul de a revizui Legea nr. 36/1978 privind taxa de timbru. Grupul de lucru trebuie să prezinte un raport ministrului de finanțe până în octombrie 2012, împreună cu un proiect de lege. Sarcina grupului de lucru va fi, în special, de a examina eliminarea taxelor de timbru pentru obligațiunile emise de persoane fizice atunci când acestea sunt transferate între creditori (și anume, atunci când persoanele își transferă creditele de la o instituție de credit la alta). Grupul va examina, de asemenea, modul în care poate fi modificată dispoziția privind taxa de timbru în vederea simplificării procedurilor și a promovării concurenței.

Măsuri destinate facilitării transferului și reducerii costurilor de transfer

În conformitate cu o rezoluție adoptată de Parlamentul islandez la 21 martie 2012, guvernul va desemna un comitet având mandatul de a revizui protecția consumatorului pe piața financiară și de a prezenta propuneri privind modul în care poate fi consolidată poziția persoanelor fizice și a gospodăriilor în raport cu instituțiile de credit. Desemnarea comitetului va include un mandat specific privind revizuirea facilitării transferului și reducerea costurilor de transfer, comitetul urmând să colaboreze îndeaproape cu ICA în această privință. Comitetul își va prezenta raportul cel târziu până la de 15 ianuarie 2013.

De asemenea, autoritățile islandeze au aprobat și vor pune în aplicare următoarele angajamente asumate de Íslandsbanki:

Limitarea achizițiilor

Íslandsbanki se angajează ca până la 15 octombrie 2014 să nu mai achiziționeze instituții financiare.

Fără a aduce atingere acestui angajament, Íslandsbanki poate, ulterior obținerii aprobării Autorității, să achiziționeze întreprinderi, în special dacă acest lucru este necesar pentru protejarea stabilității financiare.

Cesiuni ale [...]

Íslandsbanki se angajează să cesioneze acțiunile sale în [...] până la [data] și se angajează să scoată în mod public la vânzare acțiunile menționate mai jos [...].

[...]e [...]

[...].

Cesiunea acțiunilor în societățile care fac obiectul restructurării

Íslandsbanki se angajează să vândă, cât mai curând posibil, acțiunile deținute în societăți operaționale care au fost preluate ca urmare a restructurării, conform articolului 22 din Legea nr. 161/2002 privind întreprinderile financiare. Mai mult, banca se angajează să respecte procedura și termenele stabilite în dispoziția legislativă menționată mai sus. În sfârșit, banca va actualiza permanent informațiile de pe website-ul acesteia (sau de pe website-ul unei filiale relevante, de exemplu, Midengi ehf.) cu privire la astfel de acțiuni care sunt deținute în vederea vânzării.

Măsuri în beneficiul concurenților noi și mici

Íslandsbanki se angajează să pună în aplicare următoarele măsuri în beneficiul concurenților noi și al celor mici:

- (a) Până la 15 octombrie 2014, Íslandsbanki nu va pune în aplicare clauze contractuale și nu va introduce noi clauze contractuale care condiționează termenele speciale ale dobânzilor de menținerea unei game minime de activități cu banca.
- (b) Íslandsbanki va furniza informații ușor accesibile, pe website-ul băncii, cu privire la procesul de transfer al serviciilor bancare către o altă instituție financiară. Mai mult, pe website vor putea fi accesate documentele necesare pentru transferul între instituțiile financiare. În sfârșit, aceleași informații și formulare de transfer al activităților vor fi disponibile la sediile sucursalelor băncii.

- (c) Íslandsbanki va executa cu rapiditate toate cererile de transfer de servicii bancare.
- (d) Íslandsbanki nu va invoca implicarea statului ca sursă a avantajului concurențial în momentul comercializării.
- (e) În cazul în care nu sunt disponibile oferte de servicii concurente, Íslandsbanki este dispusă să ofere următoarele servicii la un preț care va fi stabilit în funcție de costuri plus o marjă rezonabilă;
- (f) servicii de procesare a plăților în coroane islandeze:
 - (i) servicii de procesare a plăților în monedă străină;
 - (ii) distribuție de bancnote și monede:
 - I. vânzare și livrare de bancnote și monede la sediul beneficiarului serviciului;
 - II. menținerea unui stoc de casete speciale cu bancnote care sunt amplasate în interiorul aparatelor ATM. Cu toate acestea, „alimentarea” casetelor ATMurilor va fi făcută de o firmă de securitate contractată de către partea nouă/mică.

2. ADAPTĂRI ȘI MODIFICĂRI RELEVANTE ADUSE CADRULUI DE REGLEMENTARE ȘI SUPRAVEGHERE PENTRU PIEȚELE FINANCIARE DIN ISLANDA ADOPTATE ULTERIOR CRIZEI

Autoritățile islandeze au prezentat o imagine de ansamblu a modificărilor aduse legislației aflate în vigoare în toamna anului 2008:

- Autorizațiile FME (Autoritatea de supraveghere financiară a Islandei) de a interveni (de a prelua competențele adunărilor acționarilor și de a dispune de active, conform ordonanței de urgență) au fost extinse; FME a primit autorizații extinse de supraveghere; au fost adoptate dispoziții suplimentare permițând FME să evalueze operațiunile sau comportamentul părților individuale supravegheate. Acestea includ atât autorizații decizionale precum cele cu privire la închiderea unor instituții sau încheierea unor activități specifice fără revocarea autorizațiilor de funcționare, cât și o definire mai detaliată a conceptelor a căror interpretare a fost contestată de către FME și de entitățile supravegheate sau organele de apel.
- Normele privind expunerile individuale mari au fost clarificate și mai bine precizate; au fost extinse rolul și responsabilitățile structurilor de gestionare a riscurilor, iar FME a autorizat ca gestionarea riscurilor să fie plasată pe o treaptă superioară în organizarea întreprinderilor financiare; dispozițiile privind efectuarea de simulări ale situațiilor de criză au devenit mai riguroase.
- Au fost legalizate dispozițiile privind menținerea unui registru special cu principalii debitori pentru a oferi o mai bună imagine de ansamblu cu privire la expunerile individuale mari față de două sau mai multe întreprinderi financiare. Registrul este important pentru conectarea expunerilor și evaluarea impactului sistemic al acestora în cazul în care ar apărea dificultăți în operațiunile debitorilor. Entitățile care nu fac obiectul supravegherii de către FME, dar care sunt listate în registrele întreprinderilor financiare trebuie să ofere FME informații privind toate obligațiile acestora. FME poate interzice furnizarea de servicii către astfel de părți în cazul în care acestea refuză să ofere informațiile solicitate.
- Dispozițiile privind practicile comerciale solide au fost consolidate, iar existența Comisiei pentru reclamații privind tranzacțiile cu întreprinderile financiare a fost stipulată prin lege; informații detaliate cu privire la toți acționarii majoritari ai întreprinderilor financiare trebuie făcute publice.
- Termenele-limită în care întreprinderilor financiare li se permite să dispună de activele alocate au fost scurtate.
- Dispozițiile privind participațiile cu active proprii ale întreprinderilor financiare au devenit mai riguroase și au fost definite mai în detaliu. Deținerile de filiale sunt în prezent considerate acțiuni proprii, precum și contractele în afara bilanțului privind propriile acțiuni.
- Întreprinderilor financiare li s-a interzis să-și extindă creditele pe baza susținerii cu propriile acțiuni sau să garanteze certificate de capital.
- FME stabilește în prezent norme privind modalitatea de calcul a creditelor garantate printr-o ipotecă asupra acțiunilor altor întreprinderi financiare în baza de risc și în baza de capital.
- Au fost extinse atât rolul, cât și responsabilitatea secțiunii de audit intern. Există norme detaliate privind echilibrul dintre extinderea și diversitatea activităților întreprinderii financiare în cauză și extinderea secțiunii sale de audit intern.

- Au fost introduse limite de cinci ani cu privire la perioada în care o firmă de audit poate derula auditul aceleiași întreprinderi financiare; capacitatea întreprinderilor financiare de a concedia un auditor "dificil" este redusă.
- Toate dispozițiile privind calculul capitalului propriu și mai multe alte aspecte tehnice au fost revizuite.
- Normele privind exercitarea participațiilor calificate, și anume 10 % sau mai mult din drepturile de vot, au fost revizuite. FME este autorizată să inverseze sarcina probei în evaluarea părților care intenționează să achiziționeze sau să se alăture participațiilor calificate, de exemplu atunci când nu se cunoaște sigur cine este beneficiarul efectiv al unei societăți holding cu participație calificată.
- Au fost introduse cerințe adiționale privind eligibilitatea directorilor, responsabilitățile acestora privind supravegherea sau operațiunile au fost extinse și nu sunt permisișii președinți executivi ai consiliului de administrație; FME i-a fost încredințat un rol mai amplu de supraveghere a consiliilor de administrație; informațiile cu caracter personal identificabile privind remunerarea personalului de conducere trebuie făcute publice.
- Au fost stabilite norme privind operațiunile de creditare ale întreprinderilor financiare cu directorii, directorii executivi, angajații cheie și deținătorii de participații calificate în întreprinderea financiară în cauză. Norme similare se aplică părților strâns legate de categoriile menționate mai sus. FME a adoptat norme privind garanția considerată satisfăcătoare în cazul acestor operațiuni.
- Au fost adoptate norme privind programele de stimulente și bonusuri destinate personalului de conducere și angajaților și cu privire la contractele de încetare.
- Dispozițiile privind reorganizarea și lichidarea întreprinderilor financiare au devenit mai stricte.
- A fost efectuată o revizuire generală a normelor speciale privind băncile de economii. Au fost clarificate statutul și drepturile de garantare ale titularilor de capital din cadrul băncilor de economii și restricțiile privind dividendele, fiind adoptate norme clare referitoare la tranzacțiile de garantare a capitalului, reducerea garanțiilor privind capitalului și norme privind autorizațiile băncilor de economii privind cooperarea oficială. S-a interzis băncilor de economii să-și schimbe forma juridică.

Potrivit autorităților islandeze, normele islandeze depășesc în anumite privințe cadrul paneuropean. Principalele devieri de la normele adoptate de către UE care au fost incluse în Acordul privind SEE sunt următoarele:

- FME este autorizată să restricționeze activitățile unităților individuale ale întreprinderilor financiare, în cazul în care consideră justificat acest lucru. Mai mult, aceasta este autorizată să stabilească cerințe speciale pentru ca unitățile individuale ale întreprinderilor financiare să-și continue activitatea. De asemenea, FME poate să limiteze provizoriu activitățile pe care le poate derula o întreprindere financiară, integral sau parțial, indiferent dacă aceasta face sau nu obiectul unei autorizații, dacă autoritatea consideră justificat acest lucru. Acest lucru este determinat în mod natural nu în ultimul rând de activitățile sucursalelor și de conturile de depozite stabilite de către acestea pe teritoriul altor state europene până în 2008 (Icesave, Edge și Save-and-Save).
- În legislația islandeză sunt stabilite dispoziții considerabil mai detaliate cu privire la rolul auditului intern comparativ cu directivele UE.
- Sunt stabilite dispoziții considerabil mai detaliate cu privire la modul de derulare a simulărilor situațiilor de criză comparativ cu directivele UE.
- Întreprinderile financiare trebuie să țină un registru special (un registru de credite) al tuturor părților cărora acestea le acordă credite și să prezinte FME o listă actualizată la sfârșitul fiecărei luni. De asemenea, va fi prezentată o listă similară a părților strâns legate de întreprinderile financiare, cu consiliile de administrație ale acestora și grupurile de clienți afiliați în măsura în care părțile respective nu se regăsesc pe lista menționată anterior. Lista respectivă va furniza o mai bună posibilitate de monitorizare a legăturilor dintre întreprinderile financiare, directorii și administrația acestora.
- În cazul în care FME consideră că împrumutarea unei singure părți din registrul de credite, care nu face obiectul supravegherii oficiale a activităților financiare, poate avea un impact sistemic, aceasta poate solicita informații de la partea în cauză cu privire la obligațiile acesteia.
- În cazul în care o parte care nu face obiectul supravegherii oficiale listată în registrul de credite refuză să divulge informații către FME, Autoritatea poate solicita entităților supravegheate să se abțină de la furnizarea unor servicii suplimentare părții respective. Același lucru este valabil, de asemenea, în cazul în care informațiile prezentate de către partea în cauză sunt nesatisfăcătoare. Dispozițiile privind registrul de credite și autorizațiile extinse ale organismelor de supraveghere în ceea ce privește părțile care nu fac obiectul supravegherii oficiale nu se regăsesc în normele UE/SEE.
- Există dispoziții considerabil mai detaliate și restrictive cu privire la creditarea părților afiliate și garanții decât în normele UE/SEE.

- FME trebuie să refuze deținătorului unei participații calificate dreptul de a-și exercita participația dacă există dubii referitoare la identitatea beneficiarului efectiv actual sau viitor.
- Perioada maximă în care auditorii externi pot lucra pentru aceeași întreprindere financiară este mai scurtă decât cea prevăzută în normele UE/SEE.
- Există dispoziții considerabil mai detaliate cu privire la eligibilitatea directorilor întreprinderilor financiare decât în directivele UE.
- Sunt adoptate dispoziții privind procedurile pentru programele de bonusuri și contractele de încetare.
- Recent, au fost stabilite norme oficiale privind politicile de remunerare în directivele UE, fără a fi însă adoptate în cadrul acestui for norme privind contractele de încetare.

La 23 martie 2012, ministrul afacerilor economice a prezentat un raport privind viitoarea structură a sistemului financiar islandez și a cadrului de reglementare și de supraveghere a acestui sistem. De asemenea, ministrul a desemnat un grup de experți însărcinat cu revizuirea cadrului legislativ și de reglementare pentru toate activitățile financiare din Islanda.
